هوشۇر ئىبراهىم

ئابلىمىت هاجى

[illegible]بلىش تەنتەنىسى

مىللەتلەر نەشرىياتى

٥٩٤

هوشۇر ئىبراھىم   ئابلىمىت ھاجى

چېلىش تەنتەنىسى

مەسئۇل مۇھەررىر: ياسىن ھاۋازى

مىللەتلەر نەشرىياتى

چىلىش تەنتەنىسى

ھوشۇر ئىبراھىم، ئابلىمىت ھاجى

مەسئۇل مۇھەررىر: ياسىن ھاۋازى

مەسئۇل كوررېكتور: نۇربىيە ئەزىز

مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن

نەشر قىلىندى

شىنخۇا كىتابخانىسى تەرىپىدىن تارقىتىلدۇ

مىللەتلەر باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

1981 - يىل 3 - ئايدا 1 - قېتىم نەشر قىلىندى

1981 - يىل 3 - ئايدا بېيجىڭدا 1 - قېتىم بېسىلدى

باھاسى: 0.37 يۈەن

قىپ ـ قىزىل قانـلاردىن ئۆتـتى نۇرلۇق تاڭ،
دەۋرىمىز تورەلدى باھاردەك گۈزەل.
قەلبىــمىز شاۋقۇنلۇق بىر ئەزىـم دەريا،
دىللاردىــن قىياندەك ئۇرغــدى غەزەل.

(ھ. ئى)

مۇندەرىجە

ھوشۇر ئىبراھىم

سالام دىدى تىيانشان 1
ئەقىل ئىنگىسى 2
ئايدىڭ كېچە 4
دوستلۇق بەلگىسى 5
خوش 8
گۈلدەستە قويدۇم 12
يېشىل بوستان 14
قىزىلگۈل 16
چېلىشچان يىللار 18
قۇياش بالىلىرى 22
ئېتىز ناخشىلىرى 25
يۇلتۇز دىسەم 25

سيالكا 26
ۋەتەن ھەققىدە قوشاق (مۇستەھزات) ... 27
باھاردىكى قايناق چاغ 29
گۈل تۇتىمەن (پىئونېرنىڭ تىلىدىن) 30
كۈگشېدا مېنىڭ يايرىم (قىز ناخشىسى) ... 31
ۋەتىنىم سۈيىمەن سېنى قەلبىمدىن ... 32
كۈز كۈنلىرى 34
ئويۇنچۇق (بىر بالىنىڭ تىلىدىن) 35
لېي فېڭغا مەدھىيە 36
يېڭى يىل كېچىلىرى 38
گۈل دەيمىكىن قىزىمنى 42
پامىردا توي 43
ئاۋانگارت جەڭچى — ۋاڭ جىنشى 47
سالام بوزغۇن 48
جۇمۇلاڭمادىكى قارىغاي (سېكىل) 50
مۇقەددىمە 50
شەرەپلىك يۈرۈش 51
چېدىردا 52
سۈرەتچى 52
شانلىق قۇربان 53
خاتىمە 54

ئۇستاز 55
جۇزۇگلىنى كورگەندە 58
بەختىيار ئەمگەكچىمەن 60
تۇلپار ناخشىسى 62
باھار تۇيغۇسى 64
ۋەتەن مۇھەببىتى 66
ئوغلۇمغا 67
راۋابىم 69
ئاۋات قەشقەر 70
ئارزۇ 72
ئۇمىت 74
تەنتەنە 76
مەرھابا، باھار 79
گۇل 82
سەھەر 82
ئوچمەس مۇھەببەت 83
گۇزەل ھېيتكا 86
پامىر شەنگە (سىكىل) 88
پامىر 88
گۇزەل يايلاق 89
پادىچى يىگىت 90

سىغىنچى قىز 92
خوش 93
دىمە! 93
باھار كەلدى 95

ئابلىمىت ھاجى

پارتىيىگە سالام 99
چېلىش تەنتەنىسى 103
ۋەتەن ئىشقىدا كويسەڭ 106
كېچىدىكى ناخشا ئاۋازى 107
گۈل 110
تاڭ چېچەكلىرى 110
ئېتىزلىقتا 113
قىش بوۋايغا جاۋاپ 115
فابرىكا ئىلھامى 116
چېگرا بۈركۈتى 117
سەھەردە 121
تېرىمچىلار 123
ئېتىز گۈللىرى 124
ئالقىش 125

يايلاقتا باھار 127
باھار شاملى ئۇچۇپ ئوتكەندە 128
مۇسابىقەنامىگە جاۋاپ 130
بوزغۇندا قىزىلبايراق 132
غالىپ پاختەكلى، ئورلە پاختەكلى 136
كەل، يېڭى يىل (مۇسەللەس) 144
جۇزۇڭلى — قەددىردان، سۆيۈملۈك،
ئۇلۇغ 146
قارىغايغا قاراپ 149
ۋەتەن ھەققىدە رۇبائىيلار 152
ئاتۇش ھەققىدە ناخشا 153
يامغۇردىن كېيىن 156
ئالدىدا 157
مۇبارەك قەدەم 159
ئۇچتۇرپان ئىلھاملىرى (سىكىل) 162
يول ئۈستىدە 162
ئوتقاش شەھەر 164
توقىقوز بۇلاق 166
ئوقۇتقۇچىمەن 167
ئوقۇتقۇچىم — سۆيۈملۈك ئانام 170
مەكتەپ تەسىراتلىرى (سىكىل) 173

نۇرانە دەۋرىمىز بىلەن 173

ئىلىم مەشئىلى پارلار دىللاردا 174

غەزەپلىك پىپەن 176

تەجرىبىخانىدا 177

كىتاپخانىدىكى كەچلىك مەنزىرە 177

يېڭى يىل تەسراتى 178

سۇ 180

بەشكېرەم ھەققىدە ئىككى شېئىر 182

ئانارنىڭ دانىسى 182

تال بارىگىدا 183

ستانۇك ئالدىدا 184

رۇبائىلار 185

قەشقەر 186

قەشقەر قىزى 189

هوشۇر ئىبراھىم

سالام دىدى تىيانشان

پارتىيەم، پارتىيەم — مېھرىۋان ئانام،
قەلبىمگە شان بەردى بۇ شەرەپلىك نام.
شۇڭلاشقا زوقلىنىپ ئېيتىمەن بۈگۈن:
تىيانشان يوللىدى يالقۇنلۇق سالام.

بۇلۇتقا تاقاشقان قەددى - قامەتلىك
تىيانشان سوزلىدى، قوبۇل قىلىپ ئال.
سوزلىگەن ئەمەسقۇ
جانسىز موجىزە؟
ياق، بۈگۈن سوز ئاچتى،
بۇ، تەبىي ھال!

چۇنكى سەن تىل بەردىڭ ئېزىز پارتىيەم،
شەنئىنى تويلايدۇ شۇئا تىيانشان.
دىمەككى، خۇش بولۇپ تەبرىكلەر بۇگۇن،
جانلىقتىن ـ جانسىزغا قەدەر ھەممە يان.

پارتىيەم نۇرۇئدا گۇللەپ تىيانشان،
بولماقتا موتىۋەر، بۇگۇن ھەقىقەت.
كورىمەن بەختىمنى مىسالى كۇندەك،
تىيانشان ھوسنىدىن ئەبىدىل ـ ئەبەت!

1953 ـ يىل ئۇرۇمچى.

ئەقىل ئىگىسى

مېھنەتكەش ـــ تارىخنىڭ چىن قەھرىمانى،
ئەسىرلەر گۇۋادۇر، ھەممىگە مەلۇم.
مېھنەتكەش ـــ غايىنىڭ يۇكسەك چوققىسى،
ھەر ۋاقىت يېڭىغا ئورلەيدۇ دائىم.

ھەر ئاددى ئىنسانغا ئىدرەك، ئاڭ بەردى
ماركسنىڭ غايىسى، ماۋ زېدۇڭ يولى.

تاغلارنى تالقان قىپ، چوللەرنى بوستان،
دۇنيانى ياراتتى مېھنەتكەش قولى.

"بۇيۇك جۇڭگو قانىلى" دەلىلدۇر ئەنە،
شۇ بۇيۇك ئىنسانىنىڭ ئەقىل ـ كۇچىغا.
ساي ـ چوللەر، دەشتلەر چىمەنزار بولۇپ،
ئايلاندى بۇلبۇل ھەم كاككۇك بېغىغا.

بىپايان ۋەتىنىم باغرىدا بۇگۇن،
ياڭرىدى ئەمگەكنىڭ مەغرۇر ساداسى.
ئاڭلىنار قۇلاققا ئېتىز قىزىنىڭ ـــ
ياڭراتقان ناخشىسى، خۇش كۇي ـ ناۋاسى.

بەختىيار ۋەتەندە ئەۋج ئالدى مانا،
ئەمگەك ۋە غەيرەتنىڭ يۇكسەك تاشقىنى.
تېخىمۇ يۇكسەلگىن جاسارەت بىلەن،
قەدەمنى چوڭ تاشلا،
داۋان ئاشقىنى.

جەمىيەت قانۇنى ـــ قۇرۇش يېڭىنى،
چېلىش بىلەن ۋەتەننى قىلىش گۇلىستان.
دۇنيانى ياراتقان ئەقىل ئىگىسى،
مېھنەتكەش خەلق ئۇ، ئەڭ بۇيۇك ئىنسان!

1954 ـ يىل ئۇرۇمچى.

ئايدىڭ كېچە

ئايدىڭ كېچە، زەپ يېقىملىق بۇ دىلىمغا،
سۇ تۇتقىلى ماڭدىم خوشال ئۇز بېغىمغا.
نازلىق كۈلۈپ كۈمۈش رەڭلىك تولۇن ئايمۇ
نۇر چاچماقتا كەڭ ئالەمگە، يان ـ يېنىمغا.

تىنىق ئاسمان كوينەك كىيگەن كوك تاۋاردىن،
كوينىگىگە گۈل چېكىلگەن ئاق مارجاندىن.
تاغ باغرىدىن چىققان ئىللىق، يۇمشاق شامال
شۇرىلىشىپ ئوتتۇشمەكتە قۇلاق ياندىن.

ھەر چاپقاندا كەتمىنىمنى پارىلدىتىپ،
سۇ ئاچتىممەن گۈزەل باققا شارىلدىتىپ.
باققا كىردى سەدەپ ـ مۇنچاق زىلال سۇلار،
پورەك بولغان ياش گۈلۈمنى ھەم ياشنىتىپ.

ئېقىن سۇلار شوخ بالىدەك ئويناقلىشار،
ئەتراپىغا مايسا ئۈنگەن ئېرىقلاردا.

ئاي نۇرىدا يالت ـ يۇلت قىلىپ كوزنى چېقىپ،
ئۇركەش ياساپ كوۋۇك چاچار قىرغاقلارغا.

سۈزۈك سۇلار قۇۋۋەت بېرىپ يىلتىزلارغا،
ئويناپ كەتتى قىزىل قاندەك بارچە غولدا.
چاۋاك چېلىپ شوخ شامالدا يوپۇرماقلار
تەبرىكلەشتى قىزىلگۈلنى گۈزەل باغدا.

تولۇن ئايدەك نازلىق كۈلۈپ گۈل ئېچىلدى،
گۈلنى كورۇپ خوشال بۇلبۇل قانات قاقتى.
مەيىن تىللىق بۇلبۇل بىلەن سايرىدىممەن،
گۈزەل باققا مۇھەببىتىم چەكتىن ئاشتى.

1954 ـ يىل ئۇرۇمچى.

دوستلۇق بەلگىسى

يۇرىگىم يەلكەندەك ئۈزگەندە ھەر يان،
ۋاھ! باغرىم يېرىلىپ كەتمىدى ھېلى.
خەت يازدى بىر سىڭلىم خەنزۇ دوستىغا،
ئۇركەشلەپ ئاقماقتا ئىلھامىنىڭ سېلى.

* * *

”كەڭ يېزام گۈل قىستى پىشانىسىغا،
گۈلشەنلىك ھاياتنىڭ ئۈرنىگى قىلىپ.
پاختىلار يوللىدۇق شۇڭا، قوبۇللاڭ،
ئەڭ ئاددى بولسىمۇ ئالى دەپ بىلىپ.

يېزامدا ئۇملىشىپ ئازات دىخانلار،
قايناتتۇق ئىشلارنى دولقۇن يامرىتىپ.
بەخـىت ۋە شەرەپـىنىڭ ئۈلـگـىسى قىلـدۇق،
ھوسۇلنى كوپ ئېلىپ، ناخشا ياڭرىتىپ.

ئۇتمۇشتە دەرت چەككەن بىچارە چولپان،
بەختىيار يېزىنىڭ بۈركىتى بۇگۇن.
قادىرمەن شاتلىنىپ خەتلەر يېزىشقا،
پارتىيەم دەۋرىدە يېشىلگەچ تۇگۇن.

ھور ھايات گۈلشىنى گۈلىستان يېزام،
كۈتىدۇ زاۋۇتتىن مىڭلاپ تىراكتۇر.
ئىشىنىڭ، جان ئاچا قەلبىڭىز بىلەن،
يۈرەكنىڭ سوزى بۇ، يالغان ئەمەستۇر.“

* * *

ئاردىن ۋاخ ئوتۇپ، خۇشچاغ بىر كۇنى،
خەت كەلدى مېھرىۋان ۋەتەن قەلبىدىن.
سۇيۇنۇش ئۇستىگە خوشاللىق تاشتى،
ئۇرغىدى قىزىل قان يۈرەك تۈشىدىن.

يېزىپتۇ: شاڭخەيدىن زاۋۇت ئىشچىسى —
خۇ سېڭرۇڭ ھەققى كۇيۇنۇش بىلەن.
سىزىپتۇ ئورتىغا دوستلۇق بەلگىسى،
يېزىلغان خەتلىرى سۇيۇنۇش بىلەن: —

”خەت ئالدىم سىڭىڭدىن — تارىم باغرىدىن،
ئومرۇمدە ئۇنتۇلماس خاتىرە قىلىپ.
ياش تېنىم جىزىلداپ، ئوت ئېلىپ كەتتى،
شۇ ھامان ئولتۇردۇم خەتكە تىكىلىپ.

ئاچاڭمۇ بەشيىللىق ئىشنى ئۇچ يىلدا —
پىلاندىن ئاشۇرۇپ ئىشلەۋاتىدۇ.
سەن كۇتكەن ئۇمىتتەك يېڭى تىراكتۇر —
كېچە ھەم كۇندۇزى يوللاۋاتىدۇ.

بىرىلگىن، جان سىڭلىم ئۇلۇغ ئىشىڭغا،
ۋەتىنىم بىزلەردىن شۇنى كۇتىدۇ.

ۋەتەننى ياشنىتىپ گۇللەتكەندە دەل،
ئوخچىغان يۇرەكلەر ئارام تاپىدۇ!"

1955 - يىل قەشقەر.

خوش

ۋاھ... بۇگۇن،
قەلبىم دېڭىزىدىن ئۇرغۇيدۇ —
ئالەمچە ھىسسىيات، شاتلىق تۇيغىسى.
تەبىەت
(ئاشۇ ماڭا سىرداش تەبىەت)
غۇۋۇلدار دائىم،
يېقىملىق ساز چېلىپ يېڭى يىل ھارپىسى.
ئەنە، ماڭماقتا
تەڭكەش بولۇپ
قىزىل يۇرەككە،
چېكىلداپ سائەتنىڭ ئىستىرىلكىسى.
كەلمەكتە
چاڭجياڭ،
خۇاڭخې،

تارىم بويىدىن،
كوكلەرنى ياڭراتقان غەلبە خەۋەرچىسى.
قارىغىنا دوستۇم
بىزنىڭ ئەنشەنگە —
پولاتلار يۇرىگى ئىسسىق ماكانغا.
قاينىماقتا پۇرۇقلاپ
چوڭ كوللەردە
تونىلاپ پولات،
ياساش ئۇچۇن تىراكتۇر،
يېشىل گۇلباققا.
قارىغىنا،
لاچىندەك غاقىراپ
بۇلۇت يارغان
تومۇر تۇمشۇق-رىاكتىۋلارنى.
سانىغىنا قېنى؟
(بىر، ئىككى، ئۈچ...)
ۋاي-ۋۇي... شۇنچە جىق،
ساپان ئورنىدىكى تىراكتۇرلارنى.
ئەنە،
تارىملىق ئۇيغۇر يىگىت
رەخمەت ئېيتىپ باتۇر خەنزۇ خەلقىغە،
تىراكتۇر ئۇستىدە قاقاقلاپ كولدى.

تۈنۈگۈنكى پاختىكار
(مامپۇ دوپپىلىق)
بىزنىڭ ھورنىقىز
ئىلغار تېخنىكا ئۈستىسى بولدى.
بىزدە يوق بۈگۈن
تەلمۈرۈپ تۇرۇش،
ھەممە ئىجاتچان،
تىرىشچان،
باتۇر گىراژدان.
بىزدە بار
تالاي پەرھاتلار،
مەغرۇر باش كوتەرگەن
ئىگىز تاغلارنى غەيرەت بىلەن يارغان!.
بىزدە يوق
مىللەت، جىنىس ئايرىش،
ئىشەنسەڭ دوستۇم،
ئىشەنچىم كامىل!
چۈنكى يولباشچى —
كومپارتىيىمىز
پارلاق بەختىمىزگە ھەرقاچان كېپىل!

* * *

خوش
ئەمدى ئۆتكەن يىل
سوغاڭ ئاز بولمىدى
دوستلارغا، بىزگە.
مېڭىۋەر
ئۆز يولۇڭنى،
(بىخاراman ئايلىنىپ)
بىزمۇ شۇك تۇرمايمىز،
زور ئىش بىلەن ئۈستىڭگە مىنىپ،
يېتىمىز كەلگۈسى
غالىپ نىشانغا.
خەير-خوش،
ئۇزاتتۇق سېنى،
ئورغاندا سائەت دەل ئون ئىككىنى!
قېنى، قۇي دوستۇم!
تولسۇن قەدەھ!
ئىچەيلى خوشال
غەلىبە شارابىنى!

1956 - يىل قەشقەر.

گۈلدەستە قويدۇم

ئۇت يۈرەك ياشلار ئىدۇق بىز ئات چېپىپ ئوينايدىغان،
تۈن ـ كېچىلەر ئۇخلىماستىن ناخشىلار كۈيلەيدىغان،
بەزى كۈندە باغنى كوزلەپ شورىلار بويلايدىغان،
چىن مۇھەببەت قايىنىمىدا يار ئۈچۈن ئويلايدىغان،
بىز ئىدۇق ۋىجدان ئۈچۈن ھېچنەرسىدىن قورقمايدىغان،
بىر نىشانچۈن جەڭ قىلىشتا تاغ ئىدۇق كوچمەيدىغان.

قوش ئىدۇق، جانداش ئىدۇق ـ قانداش ئىدۇق، سەپداش ئىدۇق،
باغرى تاش يىللارغا قارشى تۈف! دىدۇق، لەنەت دىدۇق،
باغدا ئۇسكەن لالىگۈلنى كوزىمىزدەك ئاسرىدۇق،
گۈلنى سۇلدۇرماسقا دائىم بەلنى مەھكەم باغلىدۇق،
ئۇت بولۇپ ئىزلار چۈشۈردۇق، ياۋ دىلىنى داغلىدۇق،
گاڭ كەبى ئۇتكۈر قىلىچتۇق ياۋغا تىز پۈكمەيدىغان.

قامچىلاپ باشسىز، ئاياقسىز تۈل غېرىپ سەرسانلىنى،
ئايرىدى شۇمقۇش ياۋۇزلار كوپلىگەن مەرت ـ جانلىنى،

قۇش كەبى سالدى قەپەزگە بىگۇنا ئىنسانلىنى،
قان بىلەن ئويناشتى بەدبەخ، ئولتۇرۇپ پالۋانلىنى،
توغرىدى جادۇ بىلەن كۈرمىڭ قىزۇ ـ ئوغلانلىنى،
سەن ئىدىڭ شۇنداق كۈرەشتە ھىچ بويۇن ئەگمەيدىغان.

قان ئىچەر سۇتخور ئولۇمتۈك جادۇلارنى راسلىدى،
شۈلگىيى تامغان ئىتتەك ھەر تەرەپكە چاپچىدى،
ئوزلىرىچە چوڭ يۈرەك بوپ بەلگە تاسما باغلىدى،
ياش تۈرۈپ كەتتىڭ مۇتەللىپ، يۈرىگىڭنى داغلىدى،
ئىنتىقام! دەپ دوستلۇرۇڭ كوكرەك كېرىپ جەڭ باشلىدى،
ئوتلۇرۇڭ قالدى يۈرەكتە مەڭگۈلۈك ئوچمەيدىغان.

مەن كېزىپ چول ـ دەشتلەرنى ياد ئېتىپ كەلدىم سېنى،
قورغۇشۇن ئېرىتمىسىدەك ساڭگىلاپ يۈرەك تېگى،
كوز يېشىم مۇنچاق قاتارى ئەسلىدىم ئوت چاغلىنى،
ياۋغا نەپرەت، دوستقا ھورمەت قورشىۋالدى زەپ مېنى،
ياش توكۈپ قويدۇم يۈرەكتىن قەۋرىڭگە گۈلدەستىنى،
قالدى نامىڭ تارىخ ئۈزرە ھېچقاچان ئولمەيدىغان.

سوز تىزىپ تۈزدۇم قوشاقلار ساڭا، قاينام ئۇركىشىم،
ئۇ زامان ھەم بۇ زاماندا بىللە بولغاچ مۇڭدىشىم،
دات ئەمەس، نام قالدى سەندىن خەلققە ھەمرا سىردىشىم،

سەن ئۈمت قىلغان زامانە گۈلگە تولدى سەپدىشىم،
تۈندە ئىگراپ زارلىغانلار ئەمدى هور، چىن يولدىشىم،
ئورنىدى ئىشقىڭ دىلىمغا تا ئەبەت كەتمەيدىغان.

1957 ـ يىل ئۈرۈمچى.

يېشىل بوستان

ـــ ئاقسۇ "قارا يۇلغۇن" دېخانچىلىق مەيدانىغا بېغىشلاپ.

قۇلۇغۇمدىن هۇشتەك چېلىپ ئۆتتۈشەتتى،
ماڭا تونۇش تاغ باغرىنىڭ شامالىرى.
تۇيۇقسىزدىن دىققىتىمنى بولۇۋەتتى،
"قارا" دىگەن دوستلۇرۇمنىڭ پاراڭلىرى.

كوزۇم چۈشتى يىراقتىكى مايسىزارغا،
گىلەم ئوخشاش تاۋلىناتتى چەكسىز ئېتىز.
قارىغانچە زوقۇم كېلىپ تىكىلەتتىم،
رەڭدار ئىدى دولقۇن ياساپ كەتكەن دېڭىز.

هەۋەس بىلەن مەيلىم بېرىپ سىنچىلىدىم،
يىراقلاردا ئۈملەتتى ئالا ـ بۇلا.

بىلدىمكى، ئۇ كورۇنگەنلەر ـــ پولات ئاتكەن،
ماي پۇرقۇتۇپ، يۇرىيدىكەن تاغ باغرىدا.

گاه ئۇ ياققا، گاه بۇ ياققا ئايلىناتتى،
گۈكىرىشىپ، سايراپ راسا چول بۇلبۇلى.
كورۇپ قالدىم ئاخىرقى دەم چېكىسىدە ـــ
ئولتۇراتتى، تەرگە چومگەن ئۇنىڭ گۈلى.

يەنە قانچە باتۇر ئادەم قولى بىلەن
بۇگۈن مانا بىنا بوپتۇ يېشىل بوستان.
ناخشا بىلەن ئېقىشاتتى شاۋقۇن سېلىپ،
چولنى بوستان قىلغان جۇشقۇن كۈمۈش دوستان.

ياش بوستانغا يوشۇرۇنغان ئاپپاق ئويلەر
كوزلىرىمگە شەهەرلەرنى كورسىتەتتى.
هەر تەرەپكە چېتىش كەتكەن سىم تورلىرى
كەلگۈسىنىڭ چىرىغىنى ئەسلىتەتتى.

قاچانلاردۇر، بىر ۋاقىتتا ئوتكەن ئىدىم،
مۇشۇ جايدىن ئوقۇش ئۈچۈن ئۈرۈمچىگە.
نۇرغۇن ئىدى قۇرۇق ـ قاخشال بېسىلغاقلار،
يانا شۇنداق تولغان ئىدى يۇلغۇنچىگە.

ئىككى يېقى تاقىرۋاش تاغ ئىدى چوللۇك،
يولۇچىلار تامچە سۇغا بەك زار ئىدى.
ماڭغانسېرى ۋىلىلدايتتى قاقاس ئاپتاپ،
يۇلغۇنلارغا ياۋا كىيىك ھەمرا ئىدى.

شۇنچە چولنى گۇزەل باققا ئايلاندۇرغان—
ئۇيغۇر، خەنزۇ ئەمگەكچىنىڭ توككەن تېرى.
يېشىل بوستان— ھەقىقەتنىڭ سىمۋولى ئۇ،
مېھنەت بىلەن كوكەرمەكتە شىنجياڭ يېرى!

1957 - يىل، قەشقەر - ئاقسۇ.

قىزىلگۇل

قارا قۇمچاق كوزلىرىڭنى ئوينىتىپ،
مەن تەرەپكە ھەر تاڭدا قارايدىغانسەن.
گۇزەل چاڭجياڭ بويلىرىدا قۇندۇزدەك—
چاچلىرىڭنى كۇلۇپ تارايدىغانسەن.

مەنمۇ سېنى ئۇنۇتمىدىم— يادىمدا،
بىر شاختىكى قوش ئالمىدەك يۇرگەن چاغ.

گۇل تاللىشىپ، گۇلدەستىلەر تىزىشىپ،
قولتۇقلىشىپ كوكۇل ئاچقان گۇزەل باغ.

باشقا تىلدا سوزلەشسەكمۇ سەن بىلەن،
يۇرىگىمىز بىر بىرىنى بىلەتتى.
يېقىن تۇرۇپ ئۇچۇملىشىپ سۇ ئىچسەك،
قەلبىمىزمۇ تولۇن ئايدەك كۇلەتتى.

چاڭجياڭ بويى ئىدى رەڭدار چىمەنلىك،
خۇشخۇي پۇراق دىماقلارغا ئۇراتتى.
بىز ئىككىمىز ئويناشقاندا، دوستلۇرۇم—
تەبەسسۇمدە مەغرۇر قاراپ تۇراتتى.

تاڭ سەھەردە خورازلارمۇ چىللىشىپ،
قىچارغاندا سەن ئۇيقۇمدىن ئويغاتتىڭ.
كوزۇم ئېچىپ تۇرسام شۇ چاغ ئورنۇمدىن،
قولۇڭدىكى قىزىلگۇلنى ئۇزاتتىڭ.

رەخمەت! دېدىم، گۇلنى ئالدىم قولۇڭدىن،
"لاپلا" قىلىپ ئوت تۇتاشتى يۇزۇمگە.
شۇندا بىلدىم: ئايرىلىشكەن سېنىڭدىن،
ئىككى تامچە ياش توختىدى كوزۇمگە.

ئانچە ئۆتمەي سىگنال بەردى پويىزمۇ،
مىڭ تەسلىكتە ئايرىلدىممەن يېنىڭدىن.
سوغا ئالدىم قىزىلگۈلنى سۇ جىنخۇا،
چوڭقۇر ئورۇن ئالدىڭ مېنىڭ دىلىمدىن.

1957 ـ يىل قەشقەر.

چېلىشچان يىللار

قېرىپ قاپسەن دەپ،
تېلىپ قاپسەن دەپ،
قىلما ئەندىشە، كۆڭلۈمدە باھار.
تال ـ تال ئاقارغان،
دەرتتە سارغايغان
چېچىمغا قاراپ سۈرمىگىن خىيال.
قارا يىللارنىڭ،
مۇدھىش ئايلارنىڭ
ئېغىرلىغىنى كۆتەرگەن باش بۇ!
قىستاڭ كۈنلەرنىڭ،
رەزىل تۈنلەرنىڭ
مۇشەققىتىدىن ئاقارغان چاچ بۇ!

رەھىمسىز خانلار،
بەگۇ ـ خاقانلار
زۇلمى ئاستىدا مۈكچەيگەن بەللەر.
يوقسۇزچىلىقتىن،
ئىلاجى يوقتىن
خارۇ ـ زار بولۇپ سۇنغان بۇ دىللەر.
بىزنى ياقىلىغان،
باينى ياتلىغان
بىركۈن ئۆتمىگەن تارىختا تۈزۈك.
ئۈچىدا ماتا،
قولدا كوك خالتا،
ئۆتكەن كۈنىمىز — دىلىمىز ئۈزۈك.
بايلار پايدىدا،
بىزلەر دالىدا،
يەلكىنى باسقان چوڭ قورام تاشلار.
تۇتۇپ ئوغرىنى،
ئېيتساق توغرىنى،
دەرھال كېسىلگەن گۇناسىز باشلار.
قاراپ تۇرمىدۇق،
كۈتۈپ ياتمىدۇق،
پىرىلەر ئويناپ زامان دېپىغا.
قاينامغا چۈشتۇق،

بۇراندەك ئۇچتۇق،
كۈرەشلەر قىلىپ بايلار زىتىغا.
جەڭدە بىزگە باش،
ئولتۇرماس قۇياش،
بولدى قۇدرەتلىك غالىپ كۆكچەنداڭ.
قانلارنى كېچىپ،
داغدام يول ئېچىپ،
يورۇتتۇق مەڭگۈ نۇرلۇق قىزىل تاڭ.
دىللەر بولدى شات،
بەختىمىز قات ـ قات،
زامان بىزلەرگە ئاچتى گۈل چىراي.
ھەيران قالغۇدەك،
كۆزلەر تالغۇدەك،
ئۆزگىرىش قىلدۇق ۋەتەندە ئايھاي!...
ئىگە بوپ يەرگە،
ئەجىرگە ـ تەرگە،
سوقىلار بەردۇق زالىم بايلارغا.
قىرلارنى قاشلاپ،
سۇلارنى باشلاپ،
گۈللەر تېرىدۇق قېقىر سايلارغا.
بولدى ئۆم ھايات،
چىقاردۇق قانات،

نى ـ نى ئىشلارغا يەتتى چامىمىز.
تۇرمۇش باياشات،
خۇددى قەن ـ ناۋات،
گۈل ـ چېچەك ئاچتى ئارزۇ ـ غايىمىز.
تۈگەپ ئىللەتلەر،
بارچە مىللەتلەر
بولدۇق ئۇيۇلتاش ـــ ئىجىل ھەم ئىناق.
ئىلمى ـ ھېكمەتنىڭ،
يېڭى خىسلەتنىڭ
دەۋرى باشلاندى ئاجايىپ پارلاق.
بولغاچ شىجائەت،
قۇردۇق سانائەت،
گۈدۈك ئاۋازى قۇچتى ئاسماننى.
ئېلېكتىر ياندى،
جىن چىراق چاندى،
نۇرلار قاپلىدى شەھەر، بوستاننى.
ۋەتىنىم بوستان،
كۆركەم گۈلىستان
بولدى خەلقىمنىڭ مېھنەت تېرىدىن.
بۇلبۇللار سايراپ،
ئازادە يايراپ،
بولدى مىڭ رازى شەرق بېغىدىن......

يىللارنى ئاتلاپ،
غەلبىنى ساقلاپ،
تۇردۇق بولەكتىن مۇستەھكەم بىلەك.
يېڭى سەپەرگە،
ئالى زەپەرگە
يېتىشمەك بىزنىڭ ئاخىرقى تىلەك.
چېلىش يىللىرى،
يېڭىش ئايلىرى
تېخى ئالدىدا، ئاشىمىز داۋان.
كوممۇنىزىمنى،
گۈزەل گۈلشەننى،
قۇرىمىز ئاخىر، قۇرىمىز ھامان!

1958 ـ يىل قەشقەر.

قۇياش باللىرى

—جۇڭگو ئالپىنسلىرىغا بېغىشلاپ.

غالىپلار يۇرتىنىڭ
شانلىق قوشۇنى
تەبىئەت ئۈستىگە

باشلىدى ھۇجۇم.
دىدىنكى قىزىل سەپ
بىر نىيەت بىلەن:
"ئىگىز تاغ بىزلەرگە
باش ئەگەر چوقۇم."
شوتىسىز ئۇگزىنگە
باسقاندا قەدەم،
يەر تىترەپ،
تەبىئەت ۋەھىمىگە چۈشتى.
توسۇقلار داۋىنى
يېڭىلگەچ ھەردەم،
بەش يۇلتۇز قىزىل تۇغ
پەلەكتە ئۈچتى.
"دۇنيانىڭ ئۇگزىسى"
باش ئەگدى شۇ چاغ،
قىزىل تۇغ نۇرىدىن
ۋۇجۇدى ئىسسىپ.
ۋەتەننىڭ دۇشمىنى
قالدى ھاڭ ـ تاڭدا،
كوزلىرى چەكچىيىپ،
بېشىمۇ قىزىپ.
قۇياشقا ياماشتى

دوستلار ئالقىشى،
گوياكى سەل بولۇپ
قىرغاقتىن ئېشىپ.
سىلەرگە تەشەككۇر
دىدۇق مەغرۇر ـ شات،
مېھرىمىز كەلكۈنى
تاغلاردىن ئېشىپ.
مۇبارەك غەلىبەڭلار،
مۇبارەك بىزدىن،
يۈكسىلىش دەۋرىنىڭ
باتۇر قىزلىرى!
پارتىيە قەلبىدىن
نۇر ئېمىپ ئۆسكەن،
قەلبى چوغ ـ ئوت يۈرەك
قۇياش باللىرى!

1960 ـ يىل قەشقەر.

ئېتىز ناخشىلىرى

"كۆكسىمىز ئىسىل باغدۇر،
مىۋىسى ھەسەل، ياغدۇر.
ئىشلەيلى چېلىشچانلار،
بۇ ئىشلەيدىغان چاغدۇر."
(خەلق قوشىقى)

يۇلتۇز دىسەم

سەھەر ئىدى قۇياش يېڭى يۈز ئاچقان،
بارار ئىدىم ئېتىز ـ ئېرىق بويلىشىپ.
ئۇتلۇق يۈرەك ئوينار ئىدى شاتلىقتىن،
كۆكشىچىلار ئىش قىزىتقان توپلىشىپ.

كەڭ ئېتىزغا كوك داستىخان يېيىلغان،
گۈلى گويا كوكتە يانغان يۇلتۇزدەك.
ئىش قىزىشقان يۇلتۇزچى قىز ـ جۇۋانلار،
ئانار يۈزلۈك، چېچى خۇددى قۇندۇزدەك.

يۇلتۇز دىسەم، كوكتە ئەمەس، يەردىكەن،
كوزنى چېقىپ چاراقلىغان يۇلتۇزلار.
ياق،
يۇلتۇز دىگەن يەردە ئەمەس،
كوكتىغۇ؟
ئاق ئالتۇنكەن قىزلار تەرگەن يۇلتۇزلار...

سىيالكا

توت تورۇق ئات ماڭار ئىدى بىر تەكشى،
گاھى ـ گاھى سىلكىپ سالما بېشىنى.
قىردىن ھالقىپ باستى يىگىت شاققىدە،
ئۇرۇق سالغۇچ سىيالكىنىڭ چىشىنى.

قاتار كەتكەن تەخسلەرنىڭ ئىچىدىن
چۇشەر ئىدى ئۇرۇق رەتلىك تىزىلىپ.
ئوخشاپ قالدى ۋاقىت ئوتمەي ئىتىزلار،
دەپتەر ئوخشاش بىر چىرايلىق سىزىلىپ.

1961 ـ يىل قەشقەر.

ۋەتەن ھەققىدە قوشاق

(مۇستەھزات)

كوزۇم ياشلىق توغۇلدۇممەن رىيازەتلىك قارا تۇندە،
يېزامنى قورشىغان نالە.
قۇياشنى كورمىدى ياشلىق سىيادەك قاپ ـ قارا تۇندە،
دىللاردا يىغا ـ زارە.
ھاياتىم ئوتتى لاي سۇدەك غازاڭدەك پۇلۇشۇپ ھەريان،
ھوكۇم سۇرگەن ياۋۇز ئىتلار.
ئەگەر چىقساق "ئازاتلىق" دەپ قىلىشتى يالماۋۇز ۋەيران،
يوللارغا توسۇپ چىتلار.
يۇرەكتە ئوچمىدى ۋولقان لاۋۇلداپ ياندى ھەرياندا،
ئازاتلىققا يۇرەك تەشنا.
غەزەپلەر ياسىدى دولقۇن تومۇردا قىپ ـ قىزىل قاندا،
كۇرەشكە بىز ھامان ئاشنا.
ئۇيۇشتۇق چىڭ پولات سەپكە شەرقتە ئاقكوكۇل ئىنسان،
مەقسەت بىر، نىشان روشەن.
دىمەك، بوخەي كوتەردى زور زۇلۇمغا قارشى جەڭ ـ ئىسيان،
ياراتماق ھور ـ ئازات گۇلشەن.

* * *

قۇياش چىقتى شەرق ياقتىن، قىزىللىق قاپلىدى ئەلنى،
مىسكىن دىل ھوزۇرلاندى.
دۇرۇس تۇتتۇق تەبەسسۇمدە ئېگىلگەن شۇ غېرىپ بەلنى،
بەخىت ماڭلايدا پارلاندى.
ئۇلۇغ جۇڭخۇا ــ گۈزەل يۇرتۇم كوتەردى قەددىنى تاڭدا،
ئازات دەۋرىم ئىسىل تاڭدا.
بەختكە چىرمىشىپ ئۇستۇق ياشارغان ـ گۈللىگەن باغدا،
ماركسىنىڭ قىزىل ئاڭدا.
ئۇتۇقلارغا قىياس ئەيلەپ ئالتۇندىن مۇنار قىلسام،
تەڭ كەلمەس ئۇتۇقلارغا.
سېنى كۈيلەپ ۋەتەن جانىم، خەزىنەمدىن گوھەر قازسام،
تەرىپىڭ قوشاقلارغا؛
قەلەم ئاجىز، تۈگمەيدۇ ــ ھېساپسىزدۇر سېنىڭ ئەجرىڭ،
ئانام سەن ئى ۋەتەن ـ جانان.
يۈرەكتە چىن قارارىم بار، ئۇرۇنلاشقا سېنىڭ قەرزىڭ،
سېنىڭ ئۈچۈن پىدادۇر جان.
بۈگۈن تويكى، سېنىڭ كوركەم جامالىڭغا قۇياش باققان،
تىزدىم دەستە گۈللارنى.
پارتىيەم ئۇلۇغ مېھرى سېنىڭ باغرىڭدا شوخ ئاققان،
يازدىم بۇ قوشاقلارنى!

1961 ـ يىل قەشقەر.

باھاردىكى قايناق چاغ

گۈللۈك رومال ئارتىشتى
ئالما، ئۈرۈك، شاپتۇلا.
قىرغاۋۇلنىڭ بويىندەك،
زەپىمۇ كوركەم كەڭ دالا.

دېڭىز ئوخشاش مايسىلار
دولقۇنلىشار يەلپۈنۈپ.
ئوتاقچىلار ياراشقان،
گويا قىزىلگۈل بولۇپ.

ھارام ئوتتىن قۇتۇلغان،
مايسا كۈلۈپ قارايدۇ.
كۈمۈش سۇدا يۈز يۇيۇپ،
چاچلىرىنى تارايدۇ.

ھەر تۈپ مايسا تۇۋىدىن
قۇياش نۇرى مارايدۇ.

ئېتىز گۈلى ئىشچانغا،
(گۈل ئاشىقى بۇلبۇللار)،
زوقى كېلىپ قارايدۇ.

زوقلانمىسۇن قاي يۈرەك،
ئىلھام ئېلىپ قىزلاردىن؟
كەڭ ئېتىزغا گۈل باسقان،
چېكىم-چېكىم ئىزلاردىن؟

باھاردىكى قايناق چاغ،
دىلدا ئىز بوپ قالامدۇ؟
سۇ كوپەيسە دېڭىزدا،
كېمە ئورلەپ بارامدۇ؟

1962-يىل قەشقەر.

گۈل تۇتىمەن

(پىئونېرنىڭ تىلىدىن)

ئېرىق چاپتىم چىرايلىق،
باغچامغا سۇ ئاچىمەن.

ئوغۇت بېرىپ قانغىچە،
ئۇرۇق خىللاپ چاچىمەن.

پەرۋىش قىلىپ گۈللەرنى،
ئۇستۇرىمەن تەپ-تەكشى.
ئاسراپ توپا-توزاڭدىن،
ئېچىلدۇرىمەن بەك ياخشى.

گۈلدەستىلەر تۇتىمەن
ئىشچى، دېخان تاغامغا؛
تەر ئاققۇزۇپ ماڭلايدىن
ئىشتىن ھېرىپ يانغانغا.

1962-يىل قەشقەر.

گۇڭشېدا مېنىڭ يايرىم

(قىز ناخشىسى)

ئاسماندا مېنىڭ ئايىم،
گۈلزاردا ئېزىز جايىم.
ئىشلەپ زادى ھارمايدۇ،
گۇڭشېدا مېنىڭ يايرىم.

ئۇشقا قىزغىن ئاتلانغان،
ئۇشتا پىشىپ تاۋلانغان؛
مەن سۆيىمەن شۇ يارنى،
گاڭ ـ پولاتقا ئايلانغان.

ئۇشتا هارماس دۇلدۇلدەك،
ناخشا ئېيتسا بۇلبۇلدەك؛
يۈرىكىمدە دائىم ئۇ،
ئېچىلغان قىزىلگۈلدەك.

يار دىگەن شۇنداق بولسا،
كوكۇل تاغدەك ئۇسمەمدۇ؟
ئاي يۈزلىك چىۋەر قىزلار
شۇنداق يارنى سۆيمەمدۇ؟!

1962 ـ يىل قەشقەر.

ۋەتىنىم سۆيىمەن سېنى قەلبىمدىن

ۋەتىنىم ئەلادۇر، بەخىت ئەلادۇر،
ۋەتەننى سۆيمەكلىك شەرەپ مەن ئۈچۈن.

جىمىكى ۋەسلىمدىن كېچىمەن هەر چاغ،
ئەي ئېزىز تۇپرىغىم پەقەت سەن ئۈچۈن.

چۈنكى مەن قوينۇڭدا تېپىپ بەختىمنى،
قارىنغايدەك بەرق ئۇرۇپ ياشىرىپ ئۇستۇم.
پارتىيە مېھرىدىن تېپىپ ئەقلىمنى،
ياشلىغىم باھارىدا قۇۋۋەتكە توشتۇم.

مېھرىۋان ئانامسەن ئالتۇن بوشىگىم،
قىپ ـ قىزىل كىندىك قان ساڭا توكۇلگەن.
قانچە مەرت ئاتىلار قانلىق كۈرەشتە
سەن ئۈچۈن جان بېرىپ، ساڭا كومۇلگەن.

"ئاتا ئۇدۇمىنى ئالىدۇ ئوغۇل"،
مەن ئۈچۈن قىممەتتۇر سەندىكى گىيا.
ئىنقىلاپ يولىدىن بارىمەن مەڭگۈ،
بىر چىمدىم تۇپرىغىڭ كوزگە تۇتىيا.

ئەي ئۇلۇغ ۋەتىنىم ـــ
جۇڭخۇا زىمىنى،
سۆيىمەن بىر ئۆمۈر سېنى قەلبىمدىن.
هاياتتا جان بولماي كوكەرمەس ئومۇر،
كېچىمەن سەن ئۈچۈن شۇ ئېزىز جاندىن!

1962 ـ يىل قەشقەر.

كۈز كۈنلىرى

جىلۋە قىلار سەھەر كۈننىڭ ئىللىق نۇرى
كۈمۈش قىرو قونغان ئالتۇن ياپراقلاردا.
مېھنەت تېرى جۇلالىنىپ پاقىرايدۇ
(كۈن نۇرىدا) پاختا، تېرىق، قوناقلاردا.

ئېتىز گويا سەنئەتچىنىڭ كەڭ سەھنىسى،
زوق-شوق بىلەن ئىش قىزىتقان ئوغۇل-قىزلار.
قايسىبىرى ناخشا ئېيتسا چاڭ كەلتۈرۈپ،
قايسىبىرى ئوغىغىدا چالار سازلار.

ئەتلەس كوينەك خوپ ياراشقان قامەتكە،
ئېتەكگە ئاپپاق بۇلۇت يىغار قىزلار.
ئاق قوناقتىن كۈمۈش تاغنى ياساپ دىخان،
ھەسەن-ھۈسەن شوتىسىغا سالدى ئىزلار.

قانچە ھارۋا بۇلۇتتا تەك سورەپ بارار
خامانلارغا مول ھوسۇلنىڭ تاغلىرىنى.

دىخان بىلىپ ئىشلىمەكتە بەكمۇ قىممەت
كۈز پەسلىنىڭ ھەر مىنۇتى-چاغلىرىنى!

1962-يىل قەشقەر.

ئويۇنچۇق

(بىر بالىنىڭ تىلىدىن)

ئويۇمدە بار ئويۇنچۇق،
كوڭلى-قانىم تويۇنچۇق،
ماشىنا ھەم تىراموۋاي،
ئۆدەك دېگەن بويۇنچۇق.

ماشىنامنى ھەيدەيمەن،
شوپۇر بولۇپ ئوينايمەن.
تىراموۋايغا مىنگىشىپ،
كوچىلاردا سويلايمەن.

ئۆدەك ماڭار غاقىلداپ،
بويۇن سوزۇپ تاقىلداپ،

تەڭكەش بولۇپ سايرايدۇ
قولۇمدىكى شاقىلداق.

ئىشچى ئاكام — جان ئاكام،
موسكۇللىرى گاڭ ئاكام،
قولى ئالتۇن، ھۈنەر كوپ،
بەختىم سەندە جان ئاكام.

1962 ـ يىل قەشقەر.

لېي فېڭغا مەدھىيە

ھاياتنى مەنىلىك ئوتكۇزۇش ئەۋزەل،
تامچە سۇ دېڭىزدا تاپىدۇ قۇدرەت.
ياشلىقتا ھاياتقا نەقىشلەر ئويساڭ،
ئەۋلاتلار سېنىڭدىن ئالىدۇ لەززەت.

قەلبىمدە ياشلىقنىڭ ئۈلگىسى لېي فېڭ،
دات باسماس ئالتۇندەك ياشايدۇ ئەبەت.
پارتىيەم باشلىغان شانلىق كۈرەشتە،
نەمۇنەم ـ ئۈلگەم ئۇ، نەپەسداش پەقەت.

نى جاپا ـ مۇشكۇلنى يېڭىپ ئۆگەنگەن،
پارتىيە ئوغلى ئۇ، جەڭگىۋار يولداش.
ئۇ، مەڭگۇ توختىماس دولقۇنلۇق ئېقىم،
خەلققە قولى گۇل، مېھرىۋان قولداش!

ئۇ، دەۋر چولپىنى — يېنىپ تۇرغان ئوت،
قەلبىنى پارتىيەم نۇرى ياندۇرغان.
ئۇ، ئۇستاز — كۇر مىڭلاپ قىزىلگۈللەرنىڭ،
ئۇمىتۋار قەلبىنى نۇرغا تولدۇرغان.

ئۇ، مەڭگۇ ياشلىقنىڭ نادىر ئۈلگىسى،
دەۋرىمىز روھىنى قەلبىگە تاڭغان.
ساپ قېنى دۆڭ سۇنرۇي قېنىغا رەڭداش،
ۋەتەنچۇن قىزىل سەپ ئالدىدا ماڭغان.

* * *

قەلبىمدە سەن ھامان، ئەي جەسۇر لېي فېڭ،
دات باسماس ئالتۇندەك ياشايسەن ئەبەت.
پارتىيەم باشلىغان شانلىق كۈرەشتە،
نەمۇنەم ـ ئۈلگەمسەن، نەپەسداش پەقەت!

1963 ـ يىل قەشقەر.

يېڭى يىل كېچىلىرى

1

يېڭى يىل كېچىسى شەھەر ئۇيقۇدا،
دىلنى غەش قىلىدۇ تۈن قاراڭغۇسى.
ھېيتكادا ئاسمانغا بويىنىنى سوزۇپ،
تۇرىدۇ جامەنىڭ قوش مۇنارىسى.

مۇكچەيگەن ئۆيلەرمۇ، دۇككانلارمۇ ھەم،
تاملىرى يېرىلغان، تۇرۇشى غەملىك.
جىمجىتلىق بۇزۇلدى، يەگدەك كوچىدىن —
شۇۋىرغان ھوۋلىدى قايغۇ ـ ئەلەملىك.

نەدىمەن، نەلەرگە بارىمەن شۇ چاغ،
مۇرەمدىن مازلارنى تارتماقتا شامال.
كوزۇمنىڭ نۇرىمۇ ئۇچەي دەپ قالدى،
تەمشەلدىم تاپماقچۇن جېنىمغا ئامال.

* * *

ئىگرىدى پۇتۇمدا كىچىككىنە قىز،
يۈرىگىم چايقىلىپ يىقىلدىم پەسكە.
كومۇلدى باش ـ كوزۇم ئاچچىق كۈل بىلەن،
تۇنجۇقتۇم تەشنا بوپ مىنۇت نەپەسكە.

بېشىمنى كوتەردىم، سىلكىندىم، بىراق —
ئەتراپنى قورشىدى قايغۇ ـ نالىلار...
يالىڭاچ قانچە تەن تىكىلدى شۇ چاغ،
چىشلىرى كىرىشكەن، باغرى پارىلار...

— كىم ئۇزۇك، كېچىمۇ ئارام بەرمىگەن،
ياتقىلى مىسكىنگە پاخال كۈلدە؟
ۋە ياكى مۇزلاپلا ئولۇشىۇن دەمسەن،
ماكانسىز، قار ـ جۇتلۇق قىشنىڭ كۈنىدە؟

— ياق، بۇ مەن دوستلۇرۇم، سىلەردەك غېرىپ،
زۇلۇمنىڭ دەستىدىن باغرى تىلىنغان.
پومىششىك، يۇرت چوڭى — بايلار قەستىدىن،
ماكانى، يۇرتىدىن سەرسان قىلىنغان...

...يېڭى يىل كېچىسى ئۇتتى قايغۇلۇق،
(ئاشۇنداق ئۆتكۈزگەن كېچىلەرمۇ جىق).
ياشلىقنىڭ گۈلنى ئۇتتا كويدۇرگەن،
شۇم ئۇتمۇش بوپ قالدى يۈرەكلەردە زىخ!

2

يېڭى يىل كېچىسى، ھەممە ياق ئويغاق،
يۈرىكىم شاتلىقتىن دولقۇن ئاتىدۇ.
قۇياشلىق دەۋرىنىڭ ئازات ئوغلىمەن،
ھە، بۈگۈن قەلبىمگە دەريا پاتىدۇ.

خىيالىم ئەڭ يۈكسەك ئۈمىتلەر بىلەن،
ئۇن بەشىنچى باھاردا قانات قاقىدۇ.
داپ، سۇناي... ياڭرىغان بىزنىڭ كوچىغا،
ئېخ، بۈگۈن كوكتە ئاي كۈلۈپ باقىدۇ!

يۇلتۇزلار يەر ئۈزرە مېھمان بولغاندەك،
ۋاللىداپ يېنىشقان رەڭگا-رەڭ چىراق.
ئاقماقتا ھەر تامان ئادەم دېڭىزى،
لېۋىدە تەبەسسۇم، قايغۇدىن يىراق.

قولۇمدا راۋابىم شوخ جاراڭلايدۇ،
بەختىمدىن توۋلايمەن ئوتلۇق قوشاقلار:
"يوقسۇللار ئاتىسى ئۇلۇغ پارتىيەم،
مىليونلار قەلبىدىن ساڭا ھەشقاللا!"

ئۆتمەكتە مەيىن بىر شامال شۇۋىرلاپ،
يېقىملىق خۇش خەۋەر بېرىپ قۇلاققا.
خۇاڭخېدىن، چاڭجياڭدىن، تارىمدىن ئەنە،
غەلىبىلەر مارشىنى ئوقۇيدۇ لابا.

* * *

ئازادە ياسالغان زاۋۇتنىڭ زېلى،
ياڭرايدۇ ھەر ياندىن غەلىبىلىك چۇقان.
ئون ئىككى بولغاندا سائەتنىڭ مىلى،
يېقىلدى يۈرەككە يېڭىچە گۈلخان!

"باشلىغىن ناخشاڭنى، باشلىغىن دوستۇم،
غەلىبىلىك يىللارنى ئۇزىتايلى بىز.
بۇ يىلمۇ غەلىبىدىن ئالتۇن تاغ ياساپ،
ھور ئانا — جۇڭگونى گۈللىتايلى بىز".

كوكسۇمدە يالتىرار غەلىبە مېدىلى،
يىللارغا ئارتىلغان ئىش تامغىسى بۇ.

ئەي يىللار، بۇرۇنقى غېرىپ ئوغۇلنىڭ
كۇرەشچان يىللارغا سوغىسىدۇر بۇ!

قولۇمدا راۋابىم شوخ جاراڭلايدۇ،
چېلىشچان يىللارنىڭ باتۇر ئوغلىمەن.
غۇربەتلىك يىللارغا بەردىم خاتىمە،
بەختىيار دەۋرىمنىڭ قىزىلگۇلىمەن!

1963 ـ يىل قەشقەر.

گۇل دەيمىكىن قىزىمنى

مېنىڭ قىزىم گۇلباھار،
كۇزدە كىرگەن ئوقۇشقا.
بىلىم كانى مەكتەپتە
پەن سىرىنى ئېچىشقا.

ئوقۇش، ئەخلاق، تۇزۇمدە
پات ئوسۇپتۇ ئۇلغۇيۇپ.
كىرىپ كەلدى بۇگۇن كەچ،
بولەكچىلا خوش بولۇپ.

بويىنىدىكى گالستۇك
زەپ ياراشقان ھوسنىگە.
بولۇپ قاپتۇ پىۇنېر،
گۇلمۇ تاقاپ كوكسىگە.

"ياشا!" دېدىم، زوقلىنىپ،
توختىتالماي ئوزەمنى.
دەۋرىمىزدە ئېچىلغان
گۇل دەيمىكىن قىزىمنى؟!

1964 ـ يىل قەشقەر.

پامىردا توي

1

كوك سۇيگەن مويسىپىت پامىر ئۇستىدە،
تاۋلىنار كوز چېقىپ كۇمۇش كەبى قار.
گاھ ئۇنى بۇلۇتلا ئات قىلىپ مىنىپ،
ماۇقتەك كوكسىنى چوققىغا ياقار.

گاھ، ئالتۇن قۇياشنىڭ زەڭگار نۇرلىرى،
كۈمۈش قار ئۈستىدە ئوينايـدۇ ئۇسسۇل.
دەل شۇ چاغ جىلغىلار باغرىغا پاتماي
ئاقىدۇ زۇمرەت سۇ يايلاققا ئۇدۇل.

يىگىتلەر مال باقار ناخشىسى ياڭراق،
ناخشىدا بەختىنىڭ ئەكسى نامايان.
پارتىيە شەنىگە ئاتالغان بارى،
جاراڭلار كوك سۈيۈپ، جاراڭلار ھامان.

سىغىنچى قىزلارنىڭ بويىندا سافىس①،
چېكىسىدە پاقىرار ئالتۇندىن گى ھۇر.②
ھەممىنىڭ ئاستىدا چاپچىيدۇ دۇلدۇل،
نىشانغا ئۇچماقتا، تاغ كەبى مەغرۇر.

2

ئاھ، ئۇتمۇش! تاجىكنىڭ قەددى ـ قامىتى،
زۇلۇمنىڭ دەستىدىن يەرگە ئېگىلـگەن.
ساناقسىز جەسۇران ئوغۇل ـ قىزلارغا
بىگۇنا ئۇلۇمنىڭ تونى تىكىلـگەن.

تاش قازان ئاستىغا غارشلار قالاپ③،
چاللار ھەم موماپلار بولغانـتى قاخشال.
جىرالار ئوي ـ ماكان، تاغلار سىرداشتۇر،
تەنلەرنى چاپاندەك چاقاتـتى شامال.

نەچچە مىڭ قويلارنى باققان پادىچى،
ئومرىدە قوزىغا زار بولۇپ ئۆتكەن.
خوجايىن كىكەرسە تويۇپ سېرىق ماي،
يوقسۇللار لەۋ چىشلەپ ئەلەملەر يۇتقان.

ياش ئۇسمۇر باللار قالغانتى نادان،
ئومرىدە مەكتەپكە كىرىـپ ئوقالماي.
قىز ـ يىگىت جۇدالىق ئوتىدا ۋەيران —
بولاتتى ئەركىچە تۇرمۇش قۇرالـماي...

3

كۆن چىقتى شەرقتىن، نۇر چاچتى بالقىپ،
ۋەتەندە پارلىدى مەڭگۇ يورۇق تاڭ.
كوتەردى تاجىكلار قەددىنى شۇ چاغ،
بەختىيار كۆن بەردى ئۇلۇغ گوڭچەنداڭ.

شۇ كۈننىڭ ھورمىتى ـ شەۋكىتى ئۈچۈن،
چالدىڭسەن نەي بىلەن ئامرىغىڭ داپنى.
شاتلىنىپ قەلبىڭدىن باشلىدىڭ ئوغلاق،
شامالدەك ئۇچتۇڭسەن قامچىلاپ ئاتنى.

پارتىيە كۆرسەتكەن داغدام يول بىلەن،
ئاجايىپ غەلبىلەر ياراتتىڭ تاغدەك.
چارۋىلار يامرىدى بولۇتقا تەڭكەش،
يايلاقلار زەپ ئىسىل بولدى گۈلباغـدەك.

* * *

مىڭ ياشا پارتىيە ــ تۈمەن مىڭ ياشا،
تويىمىز بەزمىسى قىزار سەن بىلەن.
سەن بىزگە ھاياتلىق بەرگۈچى قۇياش،
غـەلبىمىز كۈنـدىن ـ كۈن ئاشار سەن بىلەن.

1964 ـ يىل تاشقورغان.

ئىزاھلار: ① سافىس ــ تاجىك قىزلىرىنىڭ بويىنغا ئاسىدىغان مارجان.
② كى ھۇر ــ دوپپىنىڭ چىكە ئۈستىگە سالىدىغان زەنجىر.
③ غارش ــ تىزەكتىن ياسالغان يېقىلغۇ.

ئاۋانگارت جەڭچى ــ ۋاڭ جىنشى

ھور، ئۇلۇغ جۇڭـخۇا ئانامـنىڭ قەھرىمان ئوغلانىسەن،
قوشۇنىمىزنىڭ ئاۋانگارت تاغ سۈپەت پەلۋانىسەن.

موسكۇلۇڭ گاڭدىن يارالغان بىسى قايرىلماس پىچاق،
تاغ يۈرەك ۋاڭ جىنشى، يۈيگۈڭنىڭ جەسۇر ئەۋلادىسەن.

پارتىيەم ئالتۇن قۇياش ۋەتەنگە نۇرلار چاچقۇچى،
سەن ئاشۇ نۇرغا مۇھەببەت باغلىغان پەرۋانىسەن.

يەر ـ زېمىن، ئاسمان بىلەن، دۈشمەن بىلەن جەڭـلەر قىلىـپ،
ئەلگە چولدىن توھپە بەرگۈزگەن قىزىل پەرھادىسەن.

ئەڭ ئۇلۇغ ئىستەكنى قەلبىڭگە پۈكۈپ ساپ تەر توكۈپ،
چولدە ئاققۇزغان نېفىتنىڭ باتۇرى ھەغـداسىسەن.

كېچە ھەم كۈندۈزدە ئوخشاش بۇرغىدىن كەتمەي نىرى،
تىك قۇدۇقنىڭ بېشىدا يانغان چىراق ـ چولپانىسەن.

هور ۋەتەننىڭ ئابرويى ـ شەننى قوغداش ئىشقىدا،
كوكتە پەرۋازلار قىلىپ ئۇچقان ئېلىم تۇلپارىسەن.

بىر تىنىق قالغاندىمۇ دىلدا ۋەتەننى ئويلىغان،
ئىنقىلاپتا توھپىسى زور بىر ئۇلۇغ مەردانىسەن.

گەر بۈگۈن بىزدىن جۇدا بولساڭمۇ توختاپ نەپىسىڭ،
قەلبىمىزنىڭ مەڭگۈ ئۆچمەس يانغىنى ـ گۈلخانىسەن.

1972 ـ يىل قەشقەر.

سالام بوزغۇن

ئەي، بوزغۇننىڭ پەرھات سۈپەت ئوغۇل ـ قىزلىرى،
كۈرەش، ئەمگەك قاينىمىنىڭ پەھلىۋانلىرى،
دەۋرىمىزنىڭ ئىگىلىرى ـ خوجايىنلىرى،
هورمەت بىلەن سىزگە سالام بېرەي دەپ كەلـدىم.

تەر ئاققۇزۇپ سىز ئۇنـدۇرگەن ھەر تۈپ گىيانى،
قول قاپارتىپ بوستان قىلغان شورتاڭ جىرانى،

كېچىكى چول، بۈگۈن رەڭـدار گۈزەل دالانى،
چىن قەلبىمـدىن دىلـغا تاڭاي، كورەي دەپ كەلـدىم.

باتۇر بۇركۈت بولۇپ كوكتە پەرۋاز ئەيلـگەن،
سوتسىيالىزىم يولى بىلەن ئالغا ئورلىگەن،
ئاشلىق، پاختا، مايلىق دانىنى تاغدەك دوۋلـگەن،
ئىشچانلارنىڭ قوللىرىغا سۈيەي دەپ كەلدىم.

رەت ـ رەت كەتكەن ئەينەك كەبى سالا ئېتىزنى،
دۇخاۋدەك جۇلالانغان مايسا ـ دېڭىزنى،
شۇ دېـڭىزدا ئۈزگەن ئىشـچان يىگىت ھەم قىـزنى،
ئوتلۇق يۈرەك خاتىرەمگە سىزاي دەپ كەلـدىم.

سەندە ئوسكەن باتۇرلارنىڭ شىجائىتىنى،
هەر يىلى مول هوسۇل ئالغان كارامىتىنى،
دەۋرىمگە ماس يېڭى يېزا قىياپىتىنى،
چىن قەلبىمدىن ناخشا ئېيتىـپ كۈيلەي دەپ كەلـدىم.

كومپارتىيە ئىستىلىنى يۈرەككە تېڭىپ،
جياۋ يۈيلۇدەك قەھرىمانلار ئىزىنى بېسىپ،
پۇشقىغىمنى ئىگىز تۇرۇپ لايلارنى كېچىپ،
ئەزالارنىڭ تەربىيىسىنى ئالاي دەپ كەلدىم.

گۈللە بوزغۇن، سان-ساناقسز غەلبىلەر قۇچۇپ،
كوك ئاسماندا قانات قاقان بۈركۈتتەك ئۇچۇپ،
ئۇلۇغ ئىقبال كوممۇنىزىم نىشانىنى قۇچۇپ،
تەرىپىڭنى داستان قىلىپ يازاي دەپ كەلدىم.

1974-يىل بوزغۇن.

جۇمۇلاڭمادىكى قارىغاي
(سىكىل)

مۇقەددىمە

قەھرىمانلار قورقمايدۇ بوران-چاپقۇن خەتەردىن،
خەتەرلەرنى يەڭمەستىن سوز ئېچىش تەس زەپەردىن.

قارلىق ئىگىز تاغلاردا ياشنار يېشىل قارىغاي،
جۇدۇن-چاپقۇن، بوراننىڭ سوقىشىغا قارىماي.

جۇمۇلاڭما قارىغىيى—ۋۇ جىڭيۇي مەرت قەھرىمان،
قەھرىمانلىق ھاياتىنى كەلتۈردى زور شەرەپ-شان.

يازدىم شۇڭا مەدھىيە ۋۇ جىڭيۇيگە بېغىشلاپ،
شۇنىڭ بىلەن ئەسلەيمەن ئۇنى دىلدىن يېنىشلاپ.

شەرەپلىك يۇرۇش

بۇيرۇق بەردى شەرەپلىك تاققا چىقىش داڭقىيى،
زەربىدار دۇي ئاتلاندى بەشىنچى ئاي ئىككىسى.

بۇلۇتلارغا مۇكۇنگەن جۇمۇلاڭما چوققىسى،
بەكمۇ دەھشەت، بەكمۇ زور تاغلار ئارا ھەيۋىسى.

ئۈستى قېلىن قار-مۇزلۇق، ئېرىمەيدۇ قىشىن-ياز،
ئوتەلمەيدۇ ئۈستىدىن بۈركۈتمۇ قىلىپ پەرۋاز.

بىراق، باتۇر ۋۇ جىڭيۇي دۇينى باشلاپ باراتتى،
پىسەنت قىلماي جاپاغا دادىل داۋان ئاشاتتى؛

مۇرىسىدىن باسسىمۇ ماھۇق يوتقان-كورپىسى،
سۈرەت ئېلىش ماشىنا، ئوزۇق-تۈلۈك خالتىسى.

شىۋىرغانغا قارشى ئۇ، تاشلار ئىدى قەدەمنى،
ئويلىغاندا كۈچ تېپىپ ئۇلۇغ ئانا ۋەتەننى.

چوڭ بولسمۇ مۇشەققەت بوشاشمايتتى ئۇ پەقەت،
دولقۇنلايتتى قەلبىدە ئەل شەنىگە مۇھەببەت.

چېدىردا

تۇن قاراڭغۇ، تەڭ كېچە ئىككىنچى بەل چېدىردا،
ھەممە ئارام ئالاتتى تاتلىق-شېرىن ئۇيقۇدا.

بىراق، دۇيجاڭ ۋۇ جىڭيۇي كورپىسىدە ئولتۇرۇپ،
جىددى پىكىر قىلاتتى دىلنى ھىسقا تولدۇرۇپ.

ئۇنىڭ خىيال كەپتىرى ئۇچار ئىدى ئۇزاققا،
قونار ئىدى چوققىدا لەپىلدىگەن بايراققا.

ئويلايتتى ئۇ: "چوققىغا چىقماي ئەسلا يانمايمەن،
شەرىپىنى ۋەتەننىڭ ئادا قىلماي قويمايمەن".

لەۋلىرىمۇ قىمىرلاپ، كوز قىساتتى كۇلكىدە،
ئالى جاناپ ھىسسىيات دولقۇنلايتتى قەلبىدە.

سۇرەتچى

زەربىدار دۇي ئىشنى ئالار ئىدى سۇرەتكە،
ۋۇ جىڭيۇيگە بۇ ئىشمۇ چۇشەر ئىدى قىممەتكە.

گاھى، دۇيگە يول باشلاپ ماڭسا سەپنىڭ ئالدىدا،
گاھى، سۇرەت تارتقاندا قالار ئىدى ئارقىدا.

شۇڭا دۇيدە باشقىلار باسقىنىدا بىرقەدەم،
ئۇ باساتتى ئارتۇقچە باشقىلاردىن ئۇچ قەدەم.

سۇرەت تارتىش ئىشىمۇ ۋەتەننىڭ شان-شوھرىتى،
زارلانماسلىق جاپادىن كوممۇنىستنىڭ خىسلىتى.

قىيىنچىلىق-مۇشكۇلدىن ئىگىرمايتتى ۋۇ جىڭيۇي،
چىن قەلبىدىن سۇيەتتى شۇڭا ئۇنى پۇتۇن دۇي.

شانلىق قۇربان

باتۇرلارنىڭ ئاستىدا قالدى تاغلار گەجگىسى،
كورۇندى ھە، ئاخىرى جۇمۇلاڭما چوققىسى.

ھەممە خوشال بولۇشتى يېغىپ كۇلكە ھوسنىگە،
تاغمۇ قايىل قېلىشتى قەھرىمانلار بەستىگە.

شۇ مەنزىرە-شۇ ھالنى ئېلىش مۇھىم سۇرەتكە،
لېكىن قىيىن ئىش ئىدى تۇن يېيىلغان شۇ پەيتتە.

ئالتۇن ئوتتا تاۋلىنار، بۇركۇت بوران - چاپقۇنىدا،
قالدى ئارتتا ۋۇ جىڭيۇي دۇيمۇ داۋان ئاشقاندا.

قانچە كورۇنۇش، چوققىنى سۇرەتلەرگە ئالدى ئۇ،
ۋاقىت ئوتتى، دۇي كەتتى، ئوزى يالغۇز قالدى ئۇ.

كېچە - گۇگۇم قاپلىغان تاغ ئۇستىنى - چوققىنى،
پۇت تېيىلدى، يىقىتتى قاتتىق بوران دولقۇنى!......

ھەيۋەت ئىگىز چوققىلار باش ئېگىشتى مۇڭلىنىپ،
گۇلدۇرماما گۇرۇلدەپ، چاقتى چاقماق تولغىنىپ!

ئاچچىق قايغۇ - ماتەمدە بۇلۇت يىغلاپ - توكتى ياش،
ئېرىپ كەتتى يۇرەكلەر، ئېرىپ كەتتى تاغۇ - تاش!

ئېھ! قېرىنداش، قامىتىڭ ئايان بولدى كوزلەردە،
شان قالدۇردۇڭ ئىشىڭدىن باتۇر ئوغۇل - قىزلەرگە!

خاتىمە

يىلتىزى يوق تال - كوچەت، مەنبەسىز ھەم سۇ بولماس،
قۇياش نۇرى بولمىسا تالمۇ ياشناپ ئايىنماس.

ئىنقىلاۋىي دەۋرىمىز قەھرىمانلار مەنبەى،
يېتىشتۇرگەن باتۇرنى پارتىيىنىڭ شەپقىتى.

دەۋرىمىزگە مۇناسىپ ۋۇ جىڭيۇي مەرت قەھرىمان،
پارتىيىنىڭ نۇرىدىن قۇۋۋەت ئېلىپ ئايىنغان.

شۇڭا بىزنىڭ دىللاردا قارىغايدەك ياشنايدۇ،
ئىنقىلاپتا - كۇرەشتە ھامان ئالغا باشلايدۇ!

1975 - يىل قەشقەر.

ئۇستاز

(ئالى مەكتەپكە قوبۇل قىلىنغانلار تىلىدىن)

چول باغرى يامغۇرغا تەشنا بولغاندەك،
ئىلىم - پەن ئىشقىدا يانغاندا يۇرەك؛
ئارزۇيۇم قاندۇردى ئۇلۇغ پارتىيەم،
ياشلىغىم باھارى ئاچقاندا چېچەك.

پايتەخت ئاپتىۋى يولۇمغا مەشئەل،
كوزۇمدە ئوينايدۇ رەڭدار سىماسى.

ئارچىلار سايىسى كوركەم پاياندار،
قەلبىمنى ئويغىتار خۇشبۇي ھاۋاسى.

ھىكمەتلەر قورغىنى — چىڭخۇا① مەكتىۋىم،
كۆلكىدىن گۈلدەستە تۇتتى ئوغلىغا.
ۋۇجۇدۇم ئېرىدى باھار سۈيىدەك،
كۇمۇشرەڭ پايىدىن كىردىم قوينىغا.

باغ دەيمەن — مىڭ ياڭزا گۈللەر ئېچىلغان،
نە باغكى، جەننەتمۇ ئالدىدا خىجىل.
ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئوغۇل-قىزلىرى
ئىشقىۋاز بۇلبۇلدۇر، ئىناق ۋە ئىجىل.

مەن سىنىپ ئىچىدە زېھنىم با قۇۋۋەت،
قۇلاقتا ئىلىمنىڭ ياڭراق ناۋاسى.
قۇيۇلار پاك قەلبىم ئوكيانلىرىغا
ئاپپاق چاچ ئۇستازنىڭ ئەقىل دەرياسى.

ئۇ دەيدۇ: ئىلىم-پەن ئاچقىلى بولماس،
يەر ئاستى بايلىقى — خەزىنە ئەمەس.

① چىڭخۇا — چىڭخۇا داشۆي.

ئۇ نۇرلۇق قۇياشتەك بىر گوھەر چوققا،
كەزگىلى ئىمكان يوق جەزىرە ئەمەس.

كىمكى ئەجرىدىن ياسىسا شوتا،
شۇ چوققا ئۈستىدە كورەر ئۆزىنى.
تىلسىملار قۇلۇپى ئېچىلىپ بىردىن،
پەن نۇرى يۇيىدۇ ئۇنىڭ يۈزىنى...

مەن سىنىپ ئىچىدە ئالىمەن ساۋاق،
ئىشقىمدىن سۇنماقتا جەۋرى خەنجىرى.
ھەر ئالتۇن تۇياقتىن يۇلتۇز چاچرىتىپ،
چاپماقتا پىكرىمنىڭ ئۇچقۇر تۇلپىرى!...

* * *

ئۇستازىم مىسالى بىر بۇلبۇل گويا،
توكلەر تىلىدىن ئىلىم ئۈنچىسى.
ۋەتىنىم باھارى گۈلزارلىغىدا،
گۈل چېچەك ئاچماقتا ئۇنىڭ غۇنچىسى.

1977 - يىل قەشقەر.

جۇ زۇڭلىنى كورگەندە

ئېھ! قەدىردان جۇزۇڭـلى سىزنىڭ بۇگۈن،
كەلدى سەكسەن يىلغا تولغان كۈنىڭىز.
شۇ مۇبارەك كۈندە سىز يوق ئارىدا،
سېغىنىش ئىلكىدە قالدى دىلىمىز.

ئەسلىسەم جۇزۇڭلى سىزنى سېغىنىپ،
بولدى ئايان جەڭگىۋار شۇ قەددىڭىز.
يۈرىگىمدە بىر خوشاللىق قوزغىدى،
ماڭا تونۇش سەلتەنەتلىك كۈلكىڭىز.

سىزنى قەشقەر باغچىسىدا شات كورۈپ،
مەن ئۆزەمنى زور بەختلىك سانىغان.
قىپ-قىزىل قەلبىمنى ئالتۇن جام قىلىپ،
مېھرىڭىزنى تولدۇرۇپ مەي ئۇتلىغان.

سىز بىلەن چېن يى فۇزۇڭلى يانمۇ-يان،
باغچىغا كىرگەنىڭىز شات كۈلكىدە.

مېھرىڭىز بىر نۇر ياغار چولپان ئىدى،
قىن-قىنىمغا پاتمىغان شۇ مەركىدە.

بەستىڭىز زەپمۇ كېلىشكەن قارىغاي،
قەلبىڭىز دەريا ئىدى جۇشقۇنلىغان.
كۈلكىڭىز ئوخشار ئىدى گۈل-غۇنچىگە،
كوزىڭىز بىر ئوت ئىدى يالقۇنلىغان.

شۇ ئۇلۇغ شىرىن مىنۇت ئەلبوم بولۇپ،
يۈرىگىمدە ساقلىنىپ قالغان ئىدى.
بىر ئومۇر دولقۇن يېرىپ ئورلەش ئۈچۈن،
مېھرىڭىز قەلبىمگە كۈچ سالغان ئىدى.

شۇ بەختلىك كۈننى مەن ئىخلاس بىلەن،
ئەسلىگەندە قايتا كۈچكە تولىمەن.
ئاشۇ كۈچتىن بىر قىران بۈركۈت بولۇپ،
نى قىيىن ئوتكەل تېغىغا قونىمەن!

1978-يىل قەشقەر.

بەختىيار ئەمگەكچىمەن

مەن مۇئەللىم، پارتىيەم بەردى شەرەپ، نۇسرەت ماڭا،
جەمىيەت ئالدىدا چەكسىز ئېھتىرام-ئىززەت ماڭا،
ئەقلى-زېھنىم چىنىسىغا تولدۇرۇپ شەرۋەت ماڭا،
ئىلىم-پەن گۈلزارىدا سايراش ئۈچۈن نۆۋەت ماڭا،
مىڭلىغان ئۇسمۇرنى تەربىيىلەشكە زور پۇرسەت ماڭا،
ھەم كۆيۈملۈك ھەم تەلەپچان ياخشى بىر خىسلەت ماڭا،
مۈشكىلاتلار تاغلىرىنى يارغۇدەك غەيرەت ماڭا،
بۇ بۈيۈك شانۇ-شەرەپ ھەم تائەبەت رىغبەت ماڭا.

ماۋزېدۇڭ سىشياڭىدىن مەن كۈچ، ئەقىل، تەلىم ئېلىپ،
مەرىپەت باغۋەنى بولدۇم خۇشپۇراقلىق گۈل تېرىپ،
پەرۋىش ئەيلەپ غۇنچىلارنى مېھنىتىمدىن سۇ بېرىپ،
ئۇستى مايسا بۇك-باراخسان ئەلگە ئىپار ھىد بېرىپ،
تولدى ياشناپ گۈل ھوسنىگە ئالتۇن قۇياشتىن نۇر ئېمىپ،
قانلىرىم شوخلاندى شۇ چاغ بۇنى ئەڭ قىممەت بىلىپ،
غۇنچىلار خەلقىمگە ياقتى، بۇ دېمەك شوھرەت ماڭا،
ئەل ئارا ياغدى تەشەككۇر ھەممە زور ھورمەت ماڭا.

پارتىيە ئاچتى ئىلىم-پەن يولىنى داغدام بۈگۈن،
ئاتلىدۇق ئۈزۈن سەپەرگە ھەممە ئىش قايىنام بۈگۈن،
بارچە مىللەت چىڭ ئۈيۈشتى قەلبىدە ئايەم بۈگۈن،
ھەممە سەپتە زور نەتىجە، تەنتەنە-بايرام بۈگۈن،
بىھساپ شاتلىققا چومدى دۆڭتىڭخۇ، سايرام بۈگۈن،
تاپتى روناق مېھنىتىم، ئورلەش ئۇلۇغ غايەم بۈگۈن،
كەڭ-تاشا دەۋرانە بەختىم قىلدى زور شەپقەت ماڭا،
ئۆز ئىشىمدىن توھپە تىكلەش بىر ئومۇر مەقسەت ماڭا.

مەن مۇئەللىم — باغۋەنى مىليونلىغان گۈل-غۇنچىنىڭ،
كەلگۈسى تېخنىك، نېفتچى، ئىنژېنېرنىڭ، ئىشچىنىڭ،
كەڭ يېزامنىڭ پاختىكارى، ئاگرانوم، ئەمگەكچىنىڭ،
ھور ۋەتەننى قوغدىغۇچى قەھرىمانىنىڭ-جەڭچىنىڭ،
كوكتە سەييارىغا ئۇچقان توھپىكار-ئىجاتچىنىڭ،
دوختۇر، ئالىم، يازغۇچى، رەسسام يەنە سەنئەتچىنىڭ،
بۇ مېنىڭ پەخرىم، غۇرۇرۇم، شان-شەرەپ، شەۋكەت ماڭا،
دەۋرىمىز بەرگەن بۈيۈك روھىي ئوزۇق-لەززەت ماڭا.

بەختىيار ئەمگەكچىمەن زېھنىم بىلەن گۈل تەرگۈچى،
سۇغا تەشنا چولگە يامغۇر، دىلغا شەرۋەت بەرگۈچى،
كوممۇنىستىك جەمىيەتنىڭ ئۇل تېشىنى قويغۇچى،
"روھى ئىنژېنېر"دىگەن شاننى بىجا كەلتۈرگۈچى،

يېڭى ئون مىڭلى سەپەردە جەڭچى ـ چەۋەنداز بولغۇچى،
سوتسىيالىستىك يېڭى ئەل، يېڭى دۇنيا قۇرغۇچى،
پارتىيەم بەردى بۇنىڭچۈن يەتكۈدەك قۇۋۋەت ماڭا،
بەردى بۇ ئۆرلەش چېغىنىڭ سۈرئىتى سۈرئەت ماڭا.

1978 ـ يىل قەشقەر.

تۇلپار ناخشىسى

مېنىڭ ئىسمىم تۇلپارجان،
قاناتلىرىم ئالتۇندىن.
ھەسەن ـ ھۈسەن چاقنايـدۇ
كۆزۈمدىكى يالقۇندىن.

تۇياقلىرىم كۈمۈش ئاي،
نۇرلۇق يۇلتۇز زىننىتىم،
بۇلۇتلاردىن ھالقىيمەن،
سەكرەش مېنىڭ خىسلىتىم.

يەر لىغىلداپ، تاغ تىترەپ،
چاقماق چاقار ئاستىمدا.

گۈلدۈرماما ياڭرايدۇ
مەن كىشنىگەن ۋاقتىمدا.

باش ئۈستۈمدە قىزىل تۇغ،
پارتىيىمىز تىكلىگەن.
ئۈستۈمدە بار ئېغىر يۈك
ئۇزۇن سەپەر يۈكلىگەن.

تۆتتە ئۇلغار ئەل قۇرۇش —
مېنىڭ يۈكسەك ۋەزىپەم.
كوممۇنىزىم بېغىدىن
شەرۋەت ئىچىش نېسىۋەم.

ئاڭلا جاھان، سۆيگۈنۈم —
ئالتۇن چاچلىق كۈن پېرى.
مەن جۇڭگونىڭ يۈرۈشتە —
تاڭشۇرۇلغان تۇلپىرى!

1978 ـ يىل قەشقەر.

باھار تۇيغۇسى

تەپەككۇر كەپتىرىم ئەيلىدى پەرۋاز،
قاپلىغاچ قەلبىمنى باھار تۇيغۇسى.
ئاقىدۇ دولقۇنلاپ بىر دەريا-قوشاق،
دەۋرىمگە يۈرەكنىڭ بولۇپ سوغىسى.

بۇ باھار مەناسى تامام باشقىچە،
ئىشىگى ئېچىلدى ئالتۇن قەسرىنىڭ.
زامانىۋىلاشقان ئۇلۇغ ئەل قۇرۇش —
تەلىۋى بىز ئۇچۇن يېڭى دەۋرىنىڭ.

كۆچىمىز باھارنىڭ شاقىراتمىسى،
قۇيۇلدى ئىگىلىك تۈگمەنلىرىگە.
زېھنىمىز شوتىسى تىكلەندى يۈكسەك،
ئىلىم-پەن تېغىنىڭ ئوتكەللىرىگە.

توت تۇلپار ئۇچىدۇ زەپەر كوكىدە،
كەلگۈسى مەنزىلگە قېقىپ شوخ قانات.

ئەركىنلىك ئالىمى تۇغۇلار شۇندىن،
سۇ بىلەن باشلىنار گۈللەنگەن ھايات.

كورىمەن تەپەككۇر كوزلىرىم بىلەن،
يۇلتۇزلار چاقنايدۇ پېچتىن-ئوچاقتىن.
ئاقماقتا سامان يول ئېقىملىرىدەك،
پولات دەريالىرى تېشىپ قىرغاقتىن.

ۋېشكىلار مىسالى ساناقسىز ئورمان،
داغماللار چاچىدۇ زىمىنگە چېچەك.
قىشلاقلار باغرىدا موتور ئاۋازى،
كۆلمەكتە مېھنەتتىن پارلاق كېلىچەك.

ۋېيىشگىلار كوكتىكى خەۋەرچى يۇلتۇز،
يەشمەكتە كائىنات تىلسىملىرىنى.
تومۇر قۇش لاچىندەك قىلىدۇ پەرۋاز،
پارچىلاپ بۇلۇتلار ئۇپقۇنلىرىنى.

كوزلىرىم قاماشتى، جەسۇر تۇلپارنىڭ
زەر چاچقان ئالتۇن پەي قاناتلىرىدىن.
گۈللىنەر ۋەتىنىم گۈزەل كەشتىدەك،
رەڭمۇ-رەڭ گۈل چاچقان تۇياقلىرىدىن!

1979-يىل قەشقەر.

ۋەتەن مۇھەببىتى

ۋەتەن ئەلا ئېزىز جاندىن، ۋەتەندىن ياخشى بوستان يوق،
تۇغۇلدۇم ھور ۋەتەن سەندە، دىلىمدا قىلچە ئارمان يوق.

ئۇلۇغ كومپارتىيەم نۇر بەردى كوزۇمنى تۇنجى ئاچقاندا،
باھار ـ كوكلەمنى كوردۇممەن، سېنىڭدە جۇت ـ زىمىستان يوق.

"ۋەتەن" دەپ تىل چىقاردىم شوخ، ۋەتەنگە كويگىنىم ــ بەختىم،
قۇۋۋەت بەردىڭ ئېزىز تۇپراق، سېنىڭدەك مېھرى غەمخان يوق.

ياشاردىم مىسلى قارىغايدەك بوران ـ چاپقۇنغا بەرداشلىق،
يىگىت بولدۇم جەسۇر ـ پەلۋان، بۇنىڭدىن زور شەرەپ ـ شان يوق.

بەختلىك دەپ ھىساپلايمەن ئۇزەمنى ھەر زامان ـ ھەر چاغ،
جاھاندا مەن ئۇچۇن باشقا سېنىڭدەك ئۇز گۇلىستان يوق.

جىمى ئالەمنى كەزسەممۇ ئۇچۇپ ئاسماندا شۇڭقاردەك،
بەخت ئىلكىدە ياپراشقا سېنىڭدەك كەڭرى مەيدان يوق.

گۈزەل مەنزىلگە ئات سالدىڭ، ئاشۇ يولدا تەسەددۇق جان،
كېرەك بولسا ھاياتىمدىن كېچەرمەن ھېچ پۇشايمان يوق.

سېنىڭ ئەجرىڭنى چىن ئاقلاپ كومۇلسەم سەندە تۇپراققا،
ياشايمەن ئەل بىلەن مەڭگۇ، دىلىمدا قىلچە ئارمان يوق.

1979 ـ يىل قەشقەر.

ئوغلۇمغا

ياشلىغىڭ باھاردۇر، بىباھا ـ قىممەت،
قىلارسەن ياشلىقتا ھەر ئىشقا جۇرئەت.
قىياندەك تاشقىنلار ئۇندا ئەقىل، كۈچ،
ياشلىقتۇر ئۇمۇرنىڭ جەۋھىرى ئەلۋەت.

ياشلىقتا ياڭاقنى چاقىدۇ چىشىڭ،
"تاشقا مور باسقاندەك" ئەجرىلىك ئىشىڭ.
مېھنەت ۋە كۈرەشتە ئۆتكۈزسەڭ ئۇنى،
مەڭگۈلۈك باھاردەك بولىدۇ قىشىڭ.

قەلبىڭدىن پېچلەرگە ئوت ياقساڭ ئەگەر،
ئېرىيدۇ رودىلەر سۇ بولغان قەدەر.

ئىلىمگە چاچرىغان پولات چېچەكتىن،
ياغدۇ شەنىگە ئالقىش، شان-زەپەر.

ياشلىقتا تەر توكسەڭ بوستان بولۇر چۆل،
يېقىملىق ھىد چېچىپ كۈلەر ئۇندا گۈل.
پەرھادى سەن بولساڭ، شىرىنى بولۇپ —
ئىشقىڭدا سايرىشار تۈمەن مىڭ بۇلبۇل.

ياشلىقتا لاچىندەك شوخ قانات قاقساڭ،
قۇزغۇننى قەھرىڭدىن ئوق ياساپ ئاتساڭ،
ياشايسەن دىللاردا ئەل ئومرى كەبى،
ۋەتەنگە جان بېرىپ تۇپراقتا ياتساڭ.

ياشلىقتا ئۆگەنسەڭ روناق تاپارسەن،
ئىلىم-پەن كانىدىن گوھەر قازارسەن.
تىلسىملار قولىڭغا بولۇپ سەن ئاچقۇچ،
مۆجىزە بابىدىن داستان يازارسەن.

ئۈمىدىم يۈكسەكتۇر، قويمىغىن يەردە،
تۇلپار بول، بۇ يېڭى ئۇزۇن سەپەردە.
ۋەتەنگە ياشلىقىڭ تەقدىم قىل ھامان،
تىز پۈكمە،

تىك داۋان،
مۈشكۈل خەتەردە!

1979-يىل قەشقەر.

راۋابىم

راۋابىم — سۆيگىنىم سازىم،
جاراڭلار ئۇ، باھار، يازىم.
قىلىپ تەڭكەش غەزەل ئېيتسام،
يېتەر ئاسمانغا ئاۋازىم.
راۋابىم — سۆيگىنىم سازىم،
جاراڭلار ئۇ، باھار، يازىم.
جىمى ساز ئىچرە يىگانە،
ئاۋازى بەكمۇ دىلخانە.
مۇقامغا ئۇرغىتىپ چالسام،
بولار بۇلبۇلمۇ مەستانە.
جىمى ساز ئىچرە يىگانە،
ئاۋازى بەكمۇ دىلخانە.
ئۇلۇغ دەۋرىمنى كۈيلەيمەن،
زەپەر داستانى سوزلەيمەن.

راۋاپنى يار ـ دوست ئەيلەپ،
گۈزەل ئىقبالغا ئورلەيمەن.
ئۇلۇغ دەۋرىمنى كۈيلەيمەن،
گۈزەل ئىقبالغا ئورلەيمەن.

1979 ـ يىل قەشقەر.

ئاۋات قەشقەر

ئايدىڭ كېچە، ئاي پاتقىچە ناخشام بىلەن،
كۈمۈش نۇرلار ئىچرە ئەركىن ئۈزمەكتىمەن.
قەشقىرىمنىڭ مول ھوسۇللۇق تويلىرىدىن
ئىلھام ئېلىپ ئوتلۇق قوشاق تۈزمەكتىمەن.

زەربىدارلار پەش قىستۇرغان، يەڭنى تۈرگەن،
پولات ئوغاق پاقىرايدۇ قاداق قولدا.
دەريا دېسەن ئېلىپ ماڭغان سولىمىزنى،
خوشال ناخشا جاراڭلايدۇ ئوڭ ۋە سولدا.

بادام دوپپا گۈللىرىدەك پاختىزاردا،
قىز ـ جۇۋانلار غوزىلارنى تېرىشمەكتە.

چاي قاينىمى ئوتمەي تۇرۇپ توپ ـ توز ئېتىز
ئاق ئالتۇننىڭ تاغلىرىغا ئېرىشمەكتە.

ئەنە، "دوڭفاڭ" تىراكتورلار گۈرۈلدەيدۇ،
نۇر ئۈستىگە نۇر ياغدۇرۇپ بەس ـ بەس بىلەن.
سىيالكىدىن چۈشمەكتە دان ئۈزۈلمەستىن،
تېرىلماقتا كۈزلۈك بۇغداي ئىخلاس بىلەن.

ئۈچ ئات قوشقان رېزىنكا چاق ھارۋا دۈيى
ئالتۇن باشاق تاغلىرىنى سورەپ بارار.
قايناق مېھنەت قاينىمىدا ئەر ـ ئاياللار
قاتتىق ئىشلەش غەيرىتىدىن تاغنى يارار.

ئىگىز تۇرخۇن جىيەك تارتقان كوك يۈزىگە،
سېخلار ئارا موتور ئۈنى ۋاڭىلدايدۇ.
بۇلبۇل، كاككۇك تەڭكەش بولۇپ چىمەنلەردە،
بەزمە قۇرۇپ، خەندان ئۇرۇپ چاڭىلدايدۇ.

قەشقىرىمنىڭ داڭ چىقارغان باغلىرى بار،
ئەجەپ تاتلىق ئالما، ئەنجۈر، ئانارلىرى.
ئۈزۈشمەكتە مەي باغلىغان ئۈزۈملەرنى،
ئوت يۈرەكلىك ئىشچانلىرى ـ چولپانلىرى.

قەدىم قەشقەر ئاسمىنىنىڭ ھاۋاسىغا
ئۇپار تولغان قوغۇن، بېيە...پۇرىغىدىن.
بازار ئالۋات، تۇرمۇش ناۋات، قايناق ھايات،
مىڭ ئۇرگىلەي،
ئازات مېھنەت قىممىتىدىن!

مەيلى يېزا، مەيلى زاۋۇت، مەيلى باغدا،
كېچە-كۈندۈز ئۇينالماقتا ھوسۇل تويى.
ئۈزۈن سەپەر غەلىبىسىنى قۇتلىماقتا،
ناخشا خۇمار قەشقەرلىقنىڭ خوشال كۈيى.

1979-يىل قەشقەر.

ئارزۇ

ئالتۇن يىڭنە قادالغانـدەك قۇيلش نۇرى
ئاقۋاش تاغـنىڭ مۇز باغرىنى تېشىپ ئۆتتى.
ھەرى كونەك بولەى مۇزلار، جىلغىلاردا—
زىلال سۇنىڭ شاۋقۇنلىرى كوككە يەتتى.

جىملىق باسقان قاپتاللارنى سېپ لەرزىگە،
تاشتىن-تاشقا سەكرەپ ئۆتتى تۇلپار ئېقىن.

بەگۋاش سۇلار قۇيۇلغاندا شاقىراتمىدىن،
قۇدرىتىدىن ھاسىل بولدى چاقماق-چېقىن.

دولقۇنلىنىپ، ئۇركەش ياساپ ئاققان سۇلار
جانلاندۇرار بىزنىڭ كوجۇم مەلىمىزنى.
يېشىل كىمخاپ كىيىندۇرۇپ تەبەتكە،
زوقلاندۇرار باھار قايناق قەلبىمىزنى.

تاغ سۇيىنىڭ شەرۋىتىدىن باغلاردىكى—
دەرەخلەرنىڭ شاخلىرىغا قوندى ھۇكەر.
سۇمبۇل تالدىن چاچ سالىدۇ سوگەتلەرمۇ،
گۇلزار ئارا خۇش پۇراقلىق رەيھان كۇلەر.

تىرىكلىكنىڭ ھايات-قېنى تاغ سۇلىرى،
ناخشا ئېيتىپ ئاقار سالا ئېتىزلارغا.
كەۋسەر ئىچىپ بۇغداي، قوناق مايسىلىرى،
ئوخشار گويا پايانى يوق دېڭىزلارغا.

تاغ سۇلىرى گۇل كەلتۇرۇپ چول باغرىغا،
ئېقىشماقتا شاۋقۇن بىلەن ئوينىاپ ئۇسسۇل.
ئارزۇيۇم شۇ: تاغ سۇيىدەك خىسلەت بىلەن
ياپسام دەيمەن ۋەتىنىمنىڭ ھوسنىگە گۇل.

1979-يىل قەشقەر.

ئۈمىت

تەربىيلەپ ئۇزاتتى ئانا شۇيۇۋەنىم،
يىگىرمە ئالتە يىل بۇندىن مۇقەددەم.
شوخ پەرۋاز ئەيلىدىم خۇددى شۇڭقاردەك،
ئىنقىلاپ قويىنىغا تاشلاپ زور قەدەم.

ھاياجان سۇيىدە ئۈزدۈم غۇلاچلاپ،
تۇنجى رەت سىنىپقا كىرگەن چېغىمدا.
تۇراتتى ھورمەتتە تىكىپ كوزىنى،
دەۋرىمىز گۇللىرى مېنىڭ ئالدىمدا.

باش ئېگىپ ئېھتىرام قىلدىم ئۇلارغا،
مېھرىمنىڭ دەرياسى قەلبىمدە ئاقتى.
ئىلىم-پەن ئېچىغى ئېچىلغىنىدا،
ئۈمىتلىك جۈپ كوزلەر كوزۈمگە باقتى.

باشلىدىم ساۋاقنى، ئۆگەتتىم ساۋات،
"ئا" بىلەن ئازاتلىق قەدرىنى يەشتىم.

"ب" بىلەن بىلىمگە رىشتىنى باغلاپ،
نادانلىق-خورلۇقنىڭ بويىنىنى كەستىم.

"س" بىلەن سادىق بوپ ئۇلۇغ دەۋرىمگە،
ئەجداتلار روھىغا ۋارىس بولۇشنى؛
"د" بىلەن دالالەت قىلدىم مەڭگۈگە —
پارتىيە، ۋەتەن، خەلق، ئەمگەك سۆيۈشنى.

مەرىپەت بېغىنىڭ گۇل-غۇنچىلىرى
سائادەت قويىنىدا چاچتى خۇشپۇراق.
ھەر بىر يىل بويىندا ئىز-تامغىسى بار —
ئەجرىمىنىڭ، شۇڭا مەن ئارماندىن يىراق.

بەختىيار باغۋەنمەن، شانۇ-شەرەپلىك،
ساقلايمەن نامىمنى، زادى كوچمەيدۇ.
شاگىرتىم بار مېنىڭ — غۇرۇرۇم، پەخرىم،
زاماندىن-زامانغا ئىزىم ئۆچمەيدۇ.

پارتىيەم چاقىردى بىزنى يەڭ تۈرۈپ —
ئارزۇمىز بېغىغا گۇللەر تىرىشقا.
زامانغا مۇناسىپ ئۇلۇغ ئەل قۇرۇش —
ئۈچۈن پەن كانىدىن گوھەر قېزىشقا.

بۇگۇن سىز ـ شاگىرتلار ھەرقايسى سەپتە،
قانچىگىز ئىلىم ـ پەن تەتقىقاتچىسى؛
قانچىگىز مۇئەللىم، قانچىگىز رەھبەر،
قانچىگىز ۋەتەننىڭ سادىق كۈيچىسى...

ئۈمىدىم: مۇشكۈلنى يېڭىپ ئەجرى قىپ،
بۇ، ئۈزۈن سەپەردە بولايلى ئۈلگە.
ئىجات ھەم مېھنەتكە كۆمۈش تەر توكۈپ،
ھور ئانا ۋەتەننى ئورايلى گۈلگە!

1979 ـ يىل قەشقەر كونىشەھەر.

تەنتەنە

زوقىنى تارتىپ كوكۈلىنىڭ، خۇشپۇراق رەيىھان بولۇپ،
تاڭ بىلەن كۈلدىڭ ئېلىم نۇر چاقنىغان چولپان بولۇپ.

شۇ ئۇلۇغ تاڭ شەنىگە تەنتەنە قىلسام بۈگۈن،
ئۈرغىدى دىلدىن تەشەككۈر، كۈيلىرىم پونتان بولۇپ.

* * *

سەن ئىدىڭ ئوتمۇشتە ئۈچ تاغ ئاستىدا ۋەيرانە چول،
قان ئىچەر ئالۋاستىلار سۈرگەن ھوكۇم خاقان بولۇپ.

ھەممە يەردە ئىدى ئورمان قان تېمىپ تۇرغان قىلىچ،
كەمبەغەللەر ئۈستىدىن باسقان زۇلۇم توپان بولۇپ.

"جانپىدا قىلغاچقا مەرتلەر" قەد كوتەردىڭ جان ۋەتەن،
كۈن چىقىش ياقنى قىزارتىپ، رۇستىمى داستان بولۇپ.

سەن ئۈچۈن توكتۈق كۈمۈش تەر جەڭدە، مېھنەت قوينىدا،
بەختىيار تاڭغا ئېرىشكەن قۇل، چىۋەر پەلۋان بولۇپ.

ئەسلىسەم شۇ تاڭ بىلەن باسقان قەدەمنى بىرمۇ ـ بىر،
تىزىلار شانلىق زەپەرلەر كەھرىۋا ـ مارجان بولۇپ.

بولۇشۇپ يەر، ئومىلىشىپ ھەم ئاجرىدى پۇتتىن كىشەن،
قەد كوتەردى قۇل، گادايلار ھور ـ ئازات دىخان بولۇپ.

پارلىنىپ ئالتۇن قۇياشتەك گۈگۈشىلار چاچقاندا نۇر،
ھەيۋىتى باستى زېمىننى يايرىدۇق شادمان بولۇپ.

پارتلىدى يادرو ئۇنۇملۇك، پۇتتى چاڭجياڭ كوۋرۇگى،
كوكتە ۋېيىشىڭ. قىلدى پەرۋاز كەڭتاشا ئىمكان بولۇپ.

چىقتى ئۇرغۇپ سەل ـ قىيانداك تۇشمۇ ـ تۇشتىن يەر يېغى،
ۋېشكىلار سۇيدى بۇلۇتنى قاتمۇ ـ قات ئورمان بولۇپ.

جىم بولۇپ ياتمايدۇ دۇشمەن، بەختىمىزگە قەس قىلار،
گاھى بورى بوپ كورۇنسە، گاھىدا پاقلان بولۇپ.

تېخى كوزدىن قۇرىماي ماۋجۇشىغا ماتەم يېشى،
توت نېجىس چىقتى كورەڭلەپ قان ئىچەر شەيتان بولۇپ.

خەلقىمىزنىڭ بەختى ـ ئىقبالى ئۈچۈن كومپارتىيە
قىلدى تارمار بىر يولى توت ياۋنى، مەرت ئوغلان بولۇپ.

ئەي ئانا، شانلىق ۋەتەن كەلدى باھارىڭ قايتىدىن،
گۇللىدىڭ گۇلدىن گۇزەل كوز چاقنىتار ئەدنان① بولۇپ.

توتتە قۇدرەتلىك ئۇلۇغ ـ جۇڭخۇا قۇرۇشقا ھەممىمىز —
يەڭ شىمايلاپ ئاتلىدۇق ئوت ھارۋىلىق كارۋان بولۇپ.

1979 ـ يىل فەشقەر.

① ئەدنان — جەننەتنىڭ بىر خىلى.

مەرھابا، باھار

مەن ناخشىچى، ناخشا ئېيتىمەن،
ھەر ناخشامنىڭ مەزمۇنى باشقا.
ئوخشىمايدۇ مېنىڭ بۇ ئىشىم
شاتۇتىدەك ناخشا توۋلاشقا؛
ئوخشايدۇ ئۇ تەرلەر ئاققوزۇپ
تاغ ئاستىدىن رودا كولاشقا.

مەرھابا، ئەي سۇيگىنىم باھار،
مەلىمىزگە خوشال كېلىۋەر.
پاياندازىڭ دەستە ـ دەستە گۇل،
سوگەت ـ تالىغا چاچلار سېلىۋەر؛
بىزنىڭ بۇ يۇرت ئاجايىپ بەلەن،
ئىچەكىشىپ كونۇپ قېلىۋەر.

ئېرىق ـ ئوستەڭ بويلىرى يالپۇز،
گۇپۇلدەيدۇ ئىپار پۇراقلار.
سۇ باشلايدۇ سۇچى يىگىتلەر،

ناخشا بىلەن كۈنۈم شۇنداقلا؛
ئۇ ناخشىنى ئاددى چاغلىما،
كۆيلىنىدۇ ئىشقى-پىراقلا...

كاككۇك ئۇنى دىلغا يېقىملىق،
سايرايدۇ ئۇ، تېرەك بېشىدا.
ئۇنى ئاڭلاپ باغدا قىزىلگۈل
جاۋاپ بېرەر ئەگىم قېشىدا؛
سېنى جەزمەن قىلار مەھلىيا،
ئۇمۇ بۇ يىل يېڭى يېشىدا.

چاچ تەڭگىنى ئېسىپ ئورمانلار،
جىرىڭلىتىپ ناخشا ئوقۇيدۇ.
توختانىكام—ئورمانچى بوۋاي،
ئورمان تورى ئىشلەپ توقۇيدۇ؛
يىللار ئۆتۈپ بىناكارچىنىڭ
بىقىنىغا ئاستا نوقۇيدۇ.

ئۇچۇپ ئۆتسە تۇرنا ساداقتەك،
ئېتىز كىيەر يېشىل تونىنى.
هايالشىماي ئەتە-يا ئۆگۈن،
چوكىرىدۇ تورغاي بويىنى؛

ئۇزاق ئۆتمەي ئويناپ قالارسەن
مول هوسۇلنىڭ قىزىق تويىنى.

نى-نى ئىشلار ئۆتىدۇ شۇنداق،
باهار بىلەن باشلىنىپ بارى.
ئويلاپ قالما "بۇ يىلقى باهار
هەر يىلقىدەك ئۆتەر قاتارى"؛
ئوخشىمايدۇ، تۈزۈلدى بۇ يىل
مۇقاملارغا راۋاپنىڭ تارى.

سەكسىنىنچى يىلنىڭ باهارى—
ئۇزۇن سەپەر مۇقەددىمىسى.
ئېچىلىدۇ مۇشۇنىڭ بىلەن،
نى-نى ئىشنىڭ تۇنجى پەردىسى؛
باشلىنىدۇ غايىمىز ئۈچۈن
يېڭى جەڭنىڭ زەپەرنامىسى.

1980-يىل قەشقەر.

گۈل

گۈلگە ئاشىق بولغىنىم ئۈچۈن،
گۈل تېرىدىم كۆڭلۈم بېغىغا.
ۋۇجۇدۇمنى ئەيلىدىم تۇپراق،
تومۇرۇمنى چېتىپ شېخىغا.

مېھرىم بىلەن سۇغۇرۇپ ئۇنى،
ئىشقىم بىلەن ئېچىلدۇرارمەن.
ئېزىز خەلقىم ئالسۇن بەھرى دەپ،
ئېپار ھىدلار چېچىلدۇرارمەن.

1980 ـ يىل قەشقەر.

سەھەر

چولپان كوز قىسىپ چاقىندى، ئۇپۇق ــ
باغلىدى كۆمۈش شايى بەلۋاغىنى.

تارتىنچاق كېلىن كۆلگەندەك قۇياش،
چىقتى ئەسلىتىپ ئالتۇن بولاقنى.

شايى بەلۋاقتا تۇتاشتى يالقۇن،
لالەرەڭ پەردە تارتتى كوك يۈزى.
گىيا مەڭزىدىن سۈيدى ئالتۇن نۇر،
ئانا يەر گويا ئوتقاشنىڭ ئوزى.

1980 ـ يىل قەشقەر.

ئوچمەس مۇھەببەت

"لىۋ شاۋچى بۇ يۇرتتىن ئوتەر چەتئەلگە" ــ
شۇ خەۋەر دىللاردا ياندى چىراقتەك.
قاش تېشى ماكانى قىلدى تەنتەنە،
شاتلىقتىن ھاياجان تاشتى بۇلاقتەك.

ھەركىمنىڭ قەلبىدە بىر ئۇلۇغ ئارزۇ ــ
داھىنىڭ ھوسنىنى كورۇشكە تەشنا.
ئەجرىدىن قىممەتلىك سوغا تەييارلاپ،
يېقىملىق مېھرىگە قېنىشقا تەشنا.

تاڭنۇرنىڭ خوشلۇغى ھەممىدىن ئارتۇق،
چۈنكى ئۇ داھىغا تۇتار گۈلدەستە.
مىليونلار قەلبىنىڭ مۇھەببىتىنى
يەتكۈزەر ئاشۇ قىز قايناق ھەۋەستە.

شۈڭلاشقا كېپىنەك بولۇپ تاڭنۇر قىز،
باغلاردىن باغلارغا ئۆتەتتى ئۇچۇپ.
مىڭ گۈلدىن بىرىنى ئۈزەتتى تاللاپ،
تىزاتتى دەستە قىپ، زەپەرلەر قۇچۇپ...

* * *

تاڭ سەھەر شاملى يەتكۈزدى خەۋەر:
"لىيۇ جۇشى كەلمەكتە ئۇچۇپ ئاسماندا".
مىليونلاپ جۇپ كوزلەر كوككە تەلمۈرەر،
يۈرەكلەر جۇش ئۇرار زوق-ھاياجاندا.

ھە ئەنە، كۈمۈش قۇش كورسىتىپ رۇخسار،
بۇلۇتلار ئۈستىدىن شۇڭغىدى پەسكە.
ئىستانسا كومۇلدى ئۇسسۇل ئەۋجىدىن—
يېيىلغان چىرايلىق شايى-ئەتلەسكە.

پەرۋانە مۇسەللەك ئاتتى ئوزىنى،
لىيۇ جۇشى شوتىدىن چۈشكەندە، تاڭنۇر؛

سۇندى گۈلدەستىنى، كورۇشتى مەمنۇن،
قەلبىدە جۇش ئۇردى شاتلىق ۋە غۇرۇر.

خوشاللىق ئىچىدە قايغۇدۇر پىنھان،
ئاز ئوتمەي تاڭنۇر قىز قالدى بالاغا.
داھىغا قىلىندى توھمەت ۋە ھۇجۇم،
تاڭنۇرمۇ ئۇچرىدى كۈرمىڭ جازاغا.

گۈلدەستە تۇتقان قول گۇناكار بولۇپ،
باغلاندى ئارقاندا، ئېسىلدى دارغا.
يۈگرىگەن پۇتىغا سېلىندى كىشەن،
غۇنچىدەك لەۋلىرى بويالدى قانغا...

ئاسماننى قاراڭغۇ قاپلىغانسېرى،
يۇلتۇزلار پارلىدار نۇرانە چاقناپ.
شۇ ئېغىر كۈنلەردە تاڭنۇر قەلبىدىن
ئوچمىدى لىيۇ جۇشى ياندۇرغان ئاپتاپ!

* * *

كەلگەندە داھىنىڭ نامى ئەسلىگە،
خوشاللىق ئىلكىگە چومدى تاڭنۇر قىز.
گۈلدەستە تىزىشچۇن داھىغا ئاتاپ،
چىمەنزار قوينىغا يۈرۈپ كەتتى تېز.

1980-يىل قەشقەر.

گۈزەل ھېيتكا

قەدىم قەشقەر — ئانا يۇرتنىڭ يۈرىكىسەن گۈزەل ھېيتكا،
ھاياتنىڭ قايىنمى-كوركى، بۇلاغىسەن گۈزەل ھېيتكا.

ئەگەر ئالتۇن ئۈزۈك بولسا ئېزىز قەشقەر قىياسىمدا،
ئۇنىڭ بېرلىيانت كوزى نۇرلۇق چىراغىسەن گۈزەل ھېيتكا.

ئەگەر قەشقەر تولۇن ئايدەك چىرايلىق بىر پەرى بولسا،
ئۇنىڭ بويندىكى كوركەم تۇمارىسەن گۈزەل ھېيتكا.

سىنىڭ كوكسۇڭدىكى گۈللۈك ياراشقان خالغا ئوخشايدۇ،
تۈمەن گۈلنىڭ ئىپارلىق خۇش پۇراغىسەن گۈزەل ھېيتكا.

سىنىڭ ئىشقىڭدا پەيۋەندە بولۇپ باغرىدا ئوت كويگەن،
يىگىت-قىز قەلبىگە مەلھەم خۇمارىسەن گۈزەل ھېيتكا.

ئۇلۇغ ئاستانە ئاۋازى جاراڭلايدۇ پىشانەڭدە،
ئۇنى ئاڭلايدۇ مىليون خەلق، قۇلاغىسەن گۈزەل ھېيتكا.

تاقاشقان ئۈستى ئاسمانغا سىلىنغان قوش قەۋەت ئوينىڭ،
شۇ ئاسماننى تىرەپ تۇرغان تۈۋرۈكىسەن گۈزەل ھېيتكا.

يولۇڭ ئايلانما مەر-مەردۇر، يىگىت ئەكسى نامايەندۇر،
سۈزۈكلۈك شاھى-سۇلتانى گوھەرىسەن گۈزەل ھېيتكا.

ھېيت، بايرام، بازار كۈندە ئاقار مىڭلاپ بادام دوپپا،
بادام دوپپا، چىمەن دوپپا ماكانىسەن گۈزەل ھېيتكا.

سۇناي، ناغرا چېلىنغاندا، ساما قايناپ سىلىنغاندا،
دىلىڭ يايرار — خوشاللىقنىڭ سىماسىسەن گۈزەل ھېيتكا.

سەھەر-كەچتە راۋاپ، تەمبۇر، دۇتار ئاۋازى دىلخەندە،
گۈزەل ناخشا، گۈزەل سازنىڭ ئاناسىسەن گۈزەل ھېيتكا.

بېيجىڭ، شاڭخەي، ئۈرۈمچىدىن...ساڭا كەلگەن ئوغۇل-قىزغا،
باياشات داستىخىنىڭ كەڭدۇر، پاناھىسەن گۈزەل ھېيتكا.

شەرەپلىك پارتىيەم، خەلقىم بىلەن ھوسنىڭ گۈزەللەشتى،
پاراۋان، ھور، گۈزەل تۇرمۇش بۇلاغىسەن گۈزەل ھېيتكا.

1980-يىل قەشقەر.

پامىر شەنىگە
(سىكىل)

پامىر

مويسىپىت پامىرنىڭ چىچى ئاقارغان،
زەڭگەررەڭ دۇخاۋا دوپپىسى باشتا.
يۇلتۇزلار شۇ دوپپا ئۈستىدىكى گۈل،
كۈمۈش نۇر ئوينايدۇ ھەر سۈزۈك تاشتا.

كۈنگەيگە زەر لىگەن چاچقاندا شولا،
تەسكەينى قاپلايدۇ قوڭۇررەڭ سايە.
چوققىلار جۇلالىق شەمشەردەك گۈزەل،
قىيالار چوققىغا سىلىنغان پايە.

تاراملىق جىرالار چىرايلىق بىر باغ،
نە باغكى، ئىپارلىق جەننەتنىڭ ئۆزى.
شاۋقۇنلار تىنىمسىز ئۇرغىغان قوشاق،
باغرىدا جىمىرلار بۇلاقنىڭ كۆزى.

ئېخ! پامىر، ھاياتلىق تومۇرىغا سەن
قىزىل قان بەرگۈچى بىر ئوتلۇق يۈرەك.
قەلەمقاش، ئانار يۈز، ئاھۇ كوزلەرنىڭ
قەلبىدە ئوت ئالغان يالقۇنلۇق تىلەك!

گۈزەل يايلاق

گۈزەللىك — ئادەم ۋە نەرسىگە سۈپەت،
پەرقلىق ھەر نەرسە ئاشۇ جەھەتتىن.
ئويلايمەن: مەن كورگەن پامىر يايلىغى
گۈزەللىك شاھىدۇر ھەممە تەرەپتىن.

چەت-چېتى ئۇپۇققا تۇتاشقان ئۇنىڭ،
ئۇپۇقكى — پامىرنىڭ قامەت بويلىرى.
تاراملار كوك ئۈزرە چۈشكەن ئاق يىپەك،
رەڭ بېرەر بۇلۇتقا بۇژغۇن ھورلىرى.

يىراقتىن قارىساڭ ياپ-يېشىل دېڭىز،
ئۈستىدە چىمىرلار قۇياش شولىسى.
يېقىنلاپ كەلگەندە ئوتقاشلىق چىمەن،
مىسالى چاھارباغ گۈللۈك ھويلىسى.

متىس قوي گوياكى ئاپپاق توپ بۇلۇت،
ھەسەل قوي يۈگۈلرى تاۋلانغان شەپەق.
ئاق، چېپار كالىلار يۇلتۇزلۇق ئاسمان،
توسۇن تاي سۇمرۇغدىن قېلىشماس پەقەت!

بۇلاقلار لىپمۇ-لىپ مەي تولغان قەدەھ،
ئىككى يان زىلال سۇ-ئۇركەشلىك ئېقىن.
ئاق ئويلەر چاقنىغان كۈمۈشرەڭ مۇنار،
يىگىت-قىز كوزلىرى بەئەينى چېقىن!

ئەگەر سەن ئۇزەڭنى تاشلىساڭ چوپكە،
ياتقاندەك بولسەن گۈلدار گىلەمدە.
قىمىزدىن قانغىچە ئىچىپ يايرىساڭ،
سېزسەن ئۇزەڭنى باغۇ-ئىرەمدە!

پادىچى يىگىت

بوز تورۇق ئارغىماق ئۇستىدە يىگىت،
گوياكى مۇجەسسەم يېشىل قارىغاي.
سوگەك نەي توشىگى بېسىلغان لەۋگە،
ساداسى يايلاقنى قۇچماقتا ئايھاي!...

مىڭ تۇمەن قۇشلارمۇ ئۇن ئالار نەيدىن،
جانلىنار دەريالار، تاغلار ھەيۋىسى.
ئۇسسۇلغا چۇشىدۇ قىسما-قىسما گۈل،
كۈلىدۇ مۇز تاغدا ئاق قار لەيلىسى.

پادىچى يىگىت ئۇ، يايلاق بۇركىتى،
قەلەمقاش ئاستىدا ئوينايدۇ چەشمە.
تېقىمى ئاستىدا ئۇزۇن سالمىسى،
قامچىسى قىيىچتىن ياسالغان ئەشمە.

ھەر يىلى باھاردا كېلىدۇ يىگىت،
يايلاققا تۇمەنلەپ چارۋا باقىلى.
بىرنى ئۇن، ئۇننى يۈز قىلىپ تول ئېلىپ،
ئەجرىدىن ۋەتەنگە توھپە قاتقىلى.

توگىلەر لوكىسى خۇددى تىك چوققا،
موزاينىڭ ساغرىدا توختايدۇ تۇخۇم.
قوش قۇيرۇق قويلارنىڭ تامچىيدۇ يېغى،
قۇلۇنلار تۇلپارنى باسىدۇ چوقۇم!

شۇ يىگىت بېھساپ چارۋا پادىنىڭ
مېھرىۋان ئاتىسى، قەيسەر ئىگىسى.

قەلبدە گۆلخاندۇر بىر ئۇلۇغ ئارزۇ،
شۇ ئارزۇ ۋەسلىدىن ياشنار كەلگۈسى.

سېغىنچى قىز

ئۇرچۇقتىن موكىلار يىپ سۇغارغاندەك،
سۈت ساغار چىلەكلەپ سېغىنچى قىزچاق.
ئەۋرىشىم بارماقلار ئاجايىپ ئەپلىك،
ھەركىتى بەك چاققان، ھەر كۈن ئىككى ۋاق.

ماڭلايغا ياراشقان ئالتۇندىن گى ھۆر،
قالىغاچ قانىتىدەك كېلىشكەن قېشى.
قىياقتەك يەلپۈنسە چاقماق كىرپىكى،
بويىندا يالتىرار بېرليانت تېشى.

سۈت ـ قايماق، سېرىق ماي ئاشۇ قىزچاقىنىڭ ــ
ئەجرىلىك تېرىدىن بولىدۇ پەيدا.
شۇ قىزچاق قولىدىن سۈت ئىچكەن يىگىت
ئۆمۈرلۈك ئىشقىنى قىلىدۇ شەيدا!

خوش

خوش، مېنىڭ قەلبىمدە سۆيگۈ ياندۇرغان ــ
قېرىنداش تاجىكنىڭ سۆيۈملۈك يۇرتى.
تەپەككۇر كەپتىرىم قالدى سېنىڭدە،
يۈرەكتە چوغلانغاچ ئىشقىڭنىڭ ئوتى!

گوياكى باھارنىڭ سۆيىدەك ئويناپ،
كېلەرمەن قايتىلاپ سېنى كورگىلى.
ئەجرىدىن ۋەتەنگە شەرەپ ياغدۇرغان ــ
يىگىت ـ قىز مەڭزىدىن قېنىپ سۆيگىلى.

1980 ـ يىل قەشقەر.

دىمە!

بىر ئېرىق سۇدىن ئوتۇپلا، مەن دېڭىز كەچتىم دىمە،
بىر يۇتۇم سۇنى يۇتۇپلا ھەممىنى ئىچتىم دىمە.

بىر ئېرىق سۇ ئوكيانىنىڭ ئازغىنا بىر قەترىسى،
بىر يۇتۇمدۇر ــ چوڭ دېڭىزنىڭ ئەرزىمەس بىر تامچىسى.

گەرچە بىر تامچىدا كۈن نۇرى نامايەن بولسىمۇ،
ئۇ، ھامان ئوكيان ئەمەس، قۇرغاق لىۋىلىك نەمدەلسىمۇ.

چوڭ بوران چىققاندا ئوكيان چايقىلار ئۆز ئورنىدا،
تامچىچۇ؟
پۇلەشكە بەرداشلىق بېرەلمەس تۇرقىدا.

بىر ئومۇر پۈتكۈل ھاياتنىڭ قەترىسى يا زەررىسى،
ئىلىم-پەن بولغاندا ئوكيان، سەندىكى بىر تامچىسى.

شۇڭا سەن چەكلىك ھاياتنى توھپە قىل ئەل ئىشىگە،
تامچە سۇ ھەر دەم شالاقلار تولمىغاندا شىشىگە.

تەلۋىلىكتۇر، تامچە سۇدىن مەن تامام قاندىم دىگەن،
پەن كىتاۋىنى ئېچىپلا ھەممىنى بىلدىم دىگەن.

پەن دىگەن چەكسىز دېڭىزدۇر قانچە چوڭقۇر شۇڭغىساڭ،
سەن ئۇنىڭدىن نەپ ئالالمايسەن مۈكەممەل تۇرمىساڭ.

پو ئېتىپ يۈرمە نادانلىق ئىلكىدە، ئالغىن بىلىم،
يايرىسۇن ئوكيان-دېڭىزنىڭ سۈيىدە چاڭقاق دىلىڭ.

*   *   *

بىر ئېرىق سۇدىن ئۇتتۇپلا، مەن دېڭىز كەچتىم دىمە،
بىر يۈتۈم سۇنى يۇتۇپلا ھەممىنى بىلدىم دىمە!

1980 - يىل قەشقەر.

باھار كەلدى

قۇياش يەڭىلىغ چىرايلىق قىز كۈلۈپ شوخ جىلۋىگار كەلدى،
خازان بولغان دەرەخلەرگە چېچەكتىن گۈل تۇمار كەلدى،
دىماقلارنى يېرىپ باغدىن گۈپۈلدەپ خۇش ئىپار كەلدى،
بەخت-ئامەت قۇشى قايتا ئۇچۇپ لەپ-لەپ قاتار كەلدى،
كوڭۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

كوڭۇلدە قالمىدى غەشلىك، زىيانداشلار جازالاندى،
تاياق-توقماق ئازاۋىدىن يىقىلغان جان مادارلاندى،
قۇرۇق قالپاقتا يەنچىلگەن قالاق ئىلغار باھالاندى،
ئېرىق-ئوستەڭدىكى لاتقا ئېقىن سۇدا ئادالاندى،

كوكۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

قۇلاق پۈتكەن "ئۇرۇپ-چاق"نىڭ يوقالدى ئەمدى غەۋغاسى،
تىنىچلىق ۋەسلىگە يەتتى ۋەتەنىنىڭ تاغۇ-دەرياسى،
ئېچىلدى ئىلمۇ-ھىكمەتنىڭ چىرايلىق غۇنچە بەرناسى،
يارالدى كەڭتاشا ئىمكان، تۈزۈلدى بەيگى سەيناسى،
كوكۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

گويا رۇخسار تالاشقاندەك ئېچىلدى رەڭمۇ-رەڭ گۇللار،
تىلىدىن نەزمە ياغدۇردى چۇشۇپ بەس-بەسكە بۇلبۇللار،
تۇسسۇل ئويناشتى چاچ يەلپۈپ سوگەت-تال ھەمدە سۇمبۇللار،
ئەجەپ چاپتى شامالدەك تېز يىراق مەنزىلگە دۇلدۇللار،
كوكۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

بۇگۇن بەزمىگە سازەندەم يېڭى كۈينى چېلىپ كەلدى،
چىۋەر رەسسام ئىجات قىلغان گۈزەل سۇرەت ئېلىپ كەلدى،
تىيانشان بۇلبۇلى تىنماي غەزەلنى ياڭرىتىپ كەلدى،
شائىر قەلبى ھاياجانغا تولۇپ داستان يېزىپ كەلدى،
كوكۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

ئەنە، ئۇ كەلدى مۇزتاغدىن—گۈزەل قار لەيلىزارىدىن،
ئەنە ئۇ، ئالمىلىق غۇلجا، قېتىق-قايماق بازارىدىن،
ئەنە ئۇ، قاش تېشى يۇرتى، ئانارلىق باغ ئۇزارىدىن،
ئەنە ئۇ، ئۈزۈمزار تۇرپان، كۇمۇشرەڭ پاختىزارىدىن،
كوكۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

ئىجاتكار ياخشى پۇرسەت بۇ، ئىرادەڭدىن كەمەر باغلا،
تېرىكدىن گۇللىسۇن كوركەم قاقاس چول ھەم ئىگىز تاغلا،
خەلق نەپ ئالسا تامچاڭدىن ئۆزەڭنى بەختىيار چاغلا،
ئۇلۇغ توھپەڭ-ئىجادىڭدىن باھاردەك ياشنىسۇن باغلا،
كوكۇل بەزگەن بۇرۇختۇملۇق كېتىپ، ئەلگە باھار كەلدى،
سۆيۈنگەن دىل ئۇچۇن تاغدەك غۇرۇر ۋە ئىپتىخار كەلدى.

1980-يىل قەشقەر.

ئابلىمىت ھاجى

پارتىيىگە سالام

ئەسسالام!
ئالغىل ئەلەيك
ئۇيغۇر بالاڭمەن پارتىيە؛
ھۆرمىتىڭگە چىن يۈرەكتىن،
مەن بۈگۈن شېئىر ئېيتىمەن.
سۆز غەزىنەم ئاز كېلۇر
ساڭا توقۇشقا مەدھىيە؛
سەن ئۆزەڭ بار—
مەن ئۆزەمنى
بەختىيار ھېس ئېتىمەن.

قانچە يىل...
هارماي چېلىشتىڭ
بىر گۈزەر ئۈستەك ئۆچۈن؛
شۇ چېلىشتىن ئاتتى پارلاپ،
بىزدە ئوكتەبىر تېڭى.
ئەل ئۆچۈن قىلدىڭ ئاتا
بەختىيار بىر ياخشى كۈن؛
چۈشتى غۇلاپ ئۈستىمىزدىن
شۇندا زالىملار زېڭى.

يېزىلار — تويلار ياساپ
كىيىپ كىيىملەر رەڭمۇ - رەڭ؛
توقچىلىق داستۇرخىنىنى
ئاچتى ئەلگە كەڭتاشا.
جانلىنىپ قانچە شەھەرمۇ
گۈللىنىپ، ئاۋاتلىشىپ؛
زور خوشاللىق ئىلكىدە،
كوكتە قانات قاقتى راسا.

بارچە مىللەتلەر ئارا چىن —
ئىتتىپاقلىق ئورنىشىپ؛
بىر بىرىنى كەمستىشتەك،
پىتنە - ئىغۋا تۈگىدى.

"لىك" بىلەن "لىق" دېيىشەتتۇق
يۇرتۇ - ئەۋلات قوغلىشىپ؛
تەربىيەڭدە،
بۇ پالاكەت —
ئۆجۇقۇپ پەشۋا يىدى.

"كىشىنىڭ يېرىگە ئىشلەپ،
قالدىم لېۋىمنى چىشلەپ"؛
دىگەن كەبى دەردۇ - ھەسرەت
ئەمدى بىزدىن بەك يىراق.
باي "غوجام"نىڭ ئالدىدا
سەبدەگە ئوخشاش ساغرىپ —
خورلىنىش تەڭسىزلىگىگە
سەن ئوزەڭ ئۇردۇڭ پىچاق.

شۇ قارا تۈندە پىغانۇ -
دەرتتە سۇلغان دىخىنىم،
ئەمدى ئوملۇك باغچىدا
مېھنىتىدىن شادىمان.
بۇردا نانغا زارۇ - زار بوپ
غەمدە ئوتكەن ئىشچىمۇ
ھەرقاچان، ھەر ئىشتا دەيدۇ:

كومپارتىيەم بولغىن ئامان.

زو مەھەل چىققان سەپەرگە
تۇرنىلار مەكتەپ تامان،
قەلبىنى چوغدەك بىلىمگە،
تولدۇرۇش ئارزۇسىدا...
ياش يىگىت كەتمەن تۇتۇپ
چىقسا ئېتىزغا، شۇ زامان،
مەشۇقى پەيدا بولۇر
قىزغىن چېلىشنىڭ قوينىدا.

بۇ مۇقەددەس شانۇ-غەلىبە
ئاجرىيالمايدۇ پەقەت،
پارتىيىنىڭ ئەل ئۈچۈن
هارماي چىقارغان كۈچىدىن.
پارتىيە توھپەڭ يۈرەكتە
ئۇنتۇمايمىز تا ئەبەت؛
ۋەسسالام —
قىلدىم ساڭا،
خەلقىم دىلىدىن
مېھرىدىن.

1955 - يىل قەشقەر.

چېلىش تەنتەنىسى

جاكالاپ بەختىمنى،
ئەرك
ۋە ئىشەنچىمنى،
ئاگلا،
ئەي جاھان:
قىلىمەن بايان!
چېلىش تەنتەنىسى —
بەخت شاراپلىرىدىن،
شانلىق غەلىبىمىز —
بەش قولدەك ئايان.
مانا،
شۇنچە ئازادىمەن:
قىسىلمايمەن پەقەت.
ھەممىسى ھەقىقەت،
كوزنى چاقنىتىدۇ بەختىمىزنىڭ ئەينىگى.
بولۇپ قالدۇق بىز،
سىنارەتتىن تېز،

ئىقبال يارىتىشىنىڭ ماھىر مىخايىنىگى.
سوزلە تارىخ:
جاھان سەيناسىدا،
ۋەتەنىنىڭ شوھرەت،
يېڭىلمەس قۇدرەت،
ئۇلۇغ ئىنئامىنى بېيجىڭ ھوزۇرىدىن.
قەھرىمان خەلق ئاتا شىر كەبى،
بېقىپ يىراقىقا، دەس تۇردى ئورنىدىن.
ئوتمۇش —
ماتەم پۇرىغان قارا ئالتۇن ئامبارلىرىدا،
قان شورىغان —
ئىگىز تۇرخۇنلۇق ئوت بىچخۇنلىرىدا،
چېلىندى بەختىمىزنىڭ غالىپ زوۋانىگى.
ھايات ئۇچكەن،
يۇلتۇزلار كوچكەن،
شەھەر-قىشلاقلارنىڭ ئۇزگەردى تۇسى،
ۋە چېقىلدى زۇلمەت پايىنىگى.
بىر چاغدا:
قىزىل بەلۋاغلىق بوۋام يۇرگەن،
مەرتلەر قېنى توكۇلگەن جىلغىلاردا،
توغماس تىگلاردا،
ئاڭلىنار خۇش چاغ ھايات شەپىسى.

مۇڭلۇق ئەمەس ئەمدى،
نەسلىدىن خوشال
تاڭ قۇربانلىرىنىڭ گۇمبەز-قەۋرىسى.
كامالەت تاپقان،
قايغۇدىن يىراق
دىخان ئاكامىنىڭ ئەمدىكى ئاۋات كەپىسى.
يوقتۇر زەررىچىلىك،
يىگىت كوكسىدە
"سۇيگۇ" جاپاسىنىڭ ھىجران توھپىسى.
قىز ئەمەس دەرتمەن،
يۇرەكتىن يۇيۇلدى،
ھەسرەتتە ئۇيۇغان قىزىل قان لەختىسى.
قاراڭلا،
دوستلار!
بۇگۇن بىز
يۇكسىلىپ تاغدەك،
ئوزگىرىپ باغدەك،
كۇچىمىزدىن ماي چىشلىمەكتىمىز.
ھەممە بىر نىيەتتە،
جەڭگىۋار قوشۇن بولۇپ،
مىنۇت-سېكۇنتىسېرى ئوسۇۋاتىمىز.
بۇ مۇبالىغە ئەمەس،

بىزدىكى تۇرمۇش —
يۈكسەك تەرەققىياتقا بولدۇ ئۈلگە.
بىز ئەزەلدىن —
چېلىشچان خەلق،
چېلىشچانلىق ئاتا كەسپى بىزگە.

1956 - يىل قەشقەر.

ۋەتەن ئىشقىدا كويسەڭ

ۋەتەننىڭ ئىشقىدا دوستۇم،
قۇياشتەك پارلىماي، يانماي،
كىشى ئۆمرىدە ھەرگىزمۇ
نىجات تاپماس، كامال تاپماس.
ۋەتەندىن ئايرىلىش، چەتلەش
ئاداشقان "ئىتقا ئوخشايدۇ"،
ئۇنىڭ قەۋرى - مازارىمۇ
غېرىبلىقتىن خالاس تاپماس.
ۋەتەنگە جان تەسەددۇق، دەپ،
ۋەتەننىڭ ئىشقىدا كويسەڭ،
جېنىڭ بىرلە، قېنىڭ بىرلە

ۋەتەننى ئاسرىساڭ، سۆيسەڭ،
مۇبادا جان بېرىش كەلسە،
"ئانامـچۇن" دەپ ھالال ئۆلسەڭ؛
سېنىڭ نۇرلۇق پېشانەڭدە
قۇياش نۇرى ئەبەت پاتماس.

1957 - يىل ئاتۇش.

كېچىدىكى ناخشا ئاۋازى

چېكىدۇ ھەر كېچە قۇلاق تارىمنى،
چېكىدۇ بىر ياڭراق ناخشا ئاۋازى.
مېنىڭ ناخشا دېگىنىم — يۈرەك تاشقىنى،
بىر ئىشچان يىگىتنىڭ ئىشقى ساداسى.
قايسى قىز - يىگىتنىڭ پاك يۈرىكىگە
ئىشقىنىڭ گۈلخىنىنى يېقىپ قويغاندۇ؟!
ياكى ۋەدىسىگە قىلماستىن ۋاپا،
مەسۇمە كۆڭلىنى چېكىپ قويغاندۇ؟!
كۈن كىرىپ،
ئاي كۆكتە كۈلگەن چاغدىمۇ،
جاراڭلار توختىماي شۇ ياڭراق ناخشا.

ئايمۇ مۇكۇنۇپ ئۇز ئۇردىسغا،
يۇلتۇزلار قالدۇ...
يەنە شۇ ناخشا...
بارىمەن شۇ تامان قولۇمدا مىتىــن،
ناخشچى بالدىن ئېلىپ زور ھوزۇر.
قاينىغان ياشلىغىم ئۇتۇپ ئالدىمدىن،
ئېيتىمەن: ۋاھ، ياشلىق—
قانداقــمۇ پۈزۈر؟!
قارىسام ھەۋەستە كوزۇمنى تىكىپ،
يىگىتمۇ تۇرۇپتۇ ئاتەش ئىچىدە.
دىلىدا پارلىغان شۇ يەڭلىغ ئاتەش،
ئەنشەننى يورۇتار ئاشۇ كېچىدە.
دومىنىدىن شۇ ئاتەش—
ئەجدىھار كەبى—
لاۋۇلدار، بۇ يىگىت سەمەندەر ئۇزى.
ئۇ دەيدۇ:
"ۋەتەنگە قوشمەن توھپە!"
بۇ ئۇنىڭ قەسمــى، چىن يۇرەك سوزى.
ئۇيقۇسىز كوزلىرى ئاناردەك قىزىل،
نەچچە تۇن ئۇتكەچكە قىزىق جەڭ بىلەن.
كوكسىدە يالتىرار شەرەپ مېدالى،
رىكوردلار ياراتقاچ ئەقىل-پەم بىلەن.

"ھە، ئىشقى شۇ ئىكەن"—
دىدىمدە شۇ چاغ،
كوڭلۇمنى بىر يۇكسەك تۇيغۇ چولغىدى.
شۇ باتۇر پولاتچى يىگىت ناخشىسى،
قەلبىم دەپتىرىگە مەڭگۇ ئورنىدى.
ھاياجان ئىلكىدە يىگىتكە دىــدىم:
ئېيتىپ باق!
ئەي يىگىت ئېيتىپ باق قېنى،
شۇنچىمۇ تۇگىمەس ناخشا بولامدۇ؟!
ھالال تەر-ئەجرىڭدىن تېپىپسەن شەرەپ،
سېنىڭ ئۇ قامىتىڭ تاشتىن بولامدۇ؟!

* * *

چېكىدۇ ھەر كېچە قۇلاق تارىمنى،
مېھنەت خۇمارلىرىنىڭ ناخشا ئاۋازى.
مېنىڭ ناخشا دىگىنىم—پولات ئىشقىدا،
كۇرىشۋاتقانلارنىڭ غەيرەت-
ساداسى.

1958-يىل ئەنشەن.

گۈل

زوقلىنىپ بارىمەن تاغنىڭ بويىدا،
يۈرەكنى سەگىتىپ ئوقۇپ غەزەللەر.
سەھەردە يۈز ئاچقان گۈللەر شېخىدا،
بەزىلەر قۇرۇپتۇ ئىشقى گۈزەللەر.

سورىسام گۈزەللەر ئېيتىدۇ: "بۇ، گۈل،
خەنسۇ ھەم موڭغۇلنىڭ... ئوستۇرگەن گۈلى".
ئېخ... ئەجەپ بىر تەكشى ئۇسكەن بۇ گۈلزار،
دىمەككى، ئوخشاشكەن مېھنەتكەش قولى.

1958 - يىل ئىچكى موڭغۇل.

تاڭ چېچەكلىرى

تاڭ چېچەكلىرى،
بەختى كۈلگەن باتۇر يۈرەكلەر.

سۆيۈملۈك ۋەتەن،
ئوستۇرگەن گاڭ تەن،
جەڭگىۋار ساپ دىل بۈيۈك قۇدرەتلەر.
بىزدە زور خىسلەت،
مېھىرلىك شەپقەت،
چېچەكلەر ئۈچۈن ئىسسىل ھورمەتلەر.
بىزنىڭ ۋەتەندە،
بەختىيار ئەلدە،
سىلەرگە مەنسۇپ شانۇ-شوھرەتلەر.
سىلەر
بىز ئۈچۈن ئىشلەشنى بىلىپ،
ئىزىمىزنى يورۇتىدىغان
غالىپ ئىشلارنىڭ ۋارىسى.
ھە،
سىلەر بىلەن ھەل
بولىدۇ جەزمەن
كىشىلىك ھاياتنىڭ ئالى غايىسى.
چېچەكلەر،
پارتىيە شەرق گۈلزارىدا،
سىلەر ئۈچۈن ياسىدى باغلار.
قوغداپ ئۇنى
يوچۇن مەخلۇقتىن،

ئۇستۇردى گۇللەر، غۇنچە، ياپراقلار؛
قېنى يۇرۇڭلا!
بىزمۇ
قوغداپ باغنى،
قايىنتىمىز قىزغىن كوكۇللۇك چاغلار.
ئەي چېچەكلەر
كوز - قۇلاق بولۇڭلار ياۋا ئوتلاردىن!
بۇ باغ ئۇچۇن بىز،
جەڭ قىلىپ بەرگەن نۇرغۇن قۇربانلار.
بىزنىڭ بەختىيار ئەلدە،
ھەممە سىلەرنىڭ،
بىز كېتىمىز تاپشۇرۇپ ھامان.
(بۇ تارىخنىڭ ھوكمى)
يۇرۇڭلار
چېچەكلەر،
ئىلىم - ھۇنەرگە مارش!
مارش بىلەن ئىستىقبال تامان!
چېچەكلەر،
تاڭ چېچەكلىرى،
ئۇلۇغ قايىنامغا قىلىڭلا سەپەر.
باغلار ئاسرالسۇن،
گۇللەر ساقلانسۇن،

چىن يولداش بولسۇن سىلەرگە زەپەر.

1959 - يىل قەشقەر.

ئېتىزلىقتا

كېتىپ بېرىپ ئۇرغۇپ چىققان ناخشىلاردىن،
كېۋەزلىكتە بىر توپ قىزلار كورۇپ قالدىم.
مامپۇ گۇللۇك دوپپىلىرى زەپ ياراشقان،
كېتەلمىدىم قۇشتەك ئەگىپ كېلىپ قالدىم.

كېۋەزلەرمۇ خوپ ئوخشىغان بوي تارتىشىپ،
ئىشچانلارنىڭ بېرىگادىسىن بىلىپ ئالدىم.
مېھنەت ئۇلۇغ، مېھنەت شەرەپ، مېھنەت بەخت،
كومۇش يايغان پاختىزاردىن ھوزۇرلاندىم.

ناخشىلارنىڭ ئاۋازلىرى ۋاھ...زەپ غۇرۇر،
كوڭلۇم خوشال لەززەت ھىسقا چومۇپ قالدىم.
شۇنچە چىۋەر قىزىق جەڭدە ئىدى ئۇلار،
ئۇمتۋارلىق خىياللاردا كېزىپ قالدىم.

ئازات ناخشا كۈيلەر ئىدى ئازات مېھنەت،
يۈرىگىمنىڭ تەخسىگە ئېلىۋالدىم.
نىمىسى كەم، زامان تۈرسا ئۆزىمىزنىڭ؟!
ئۆرنەك بولدى، قوشىغىمغا قېتىۋالدىم.

قوشماقلاركەن بىر بىرىگە قۈيۈپ قويغان،
ھەممىسى تەڭ ئىشچانلاركەن نەزەر سالدىم.
سول ئالدىدا قارا قۇمچاق بىر قىز مانا،
شۇڭا قاراپ بىر ھازاچە تۇرۇپ قالدىم.

مەس بوپتىمەن، پېخىلدىنىشىپ ئىشچانلارنىڭ—
ماڭا قارىشىپ كۈلگىنىنى سېزىپ قالدىم.
ئۇ قىزمۇ ھەم كۈلۈپ قويدى، يۈرىگىدە—
مۇھەببەتنىڭ نۇرۇك ھىسىن تۈيۈپ قالدىم.

بۇلار ئازات زامانەمىنىڭ ھور قىزلىرى،
سۈرىتىنى ئاپاراتتا تارتىۋالدىم.
ئەكە قىزلار بىلىپ قالدى قارىشىمدىن،
قارا قۇمچاق ئىشچان قىزغا كويۈپ قالدىم.

1959 — يىل قەشقەر.

قىش بوۋايغا جاۋاپ

(بىر شائىرغا تەقلىت)

تاڭ سەھەر بىلەن ماڭدىم ئېتىزغا،
ئۆشنەمدە كەتمەن، قولۇمدا ئاغار.
قىش بوۋاي دىدى: "نەگە ئەي يىگىت—
تېخى كەلمەستىن ئىش پەيتى— باھار؟"

ۋىڭىلداپ ئۆتكەن شۇۋىرغان- جۇدۇن،
ھەرىدەك چېقىپ ئۆتەتتى جاندىن.
كوزۇمنى تىكىپ چەكسىز ئېتىزغا—
شاتلاندىم، بەردىم جاۋاپنى ئاندىن:

"بىزدە پەسىللەر ئۆتمەيدۇ بىكار،
(ياز، كۈز، قىش، باھار ئىش بىلەن قايناق).
چۈنكى قەلبىمىز دائىم باھاردۇر،
قىشتىمۇ مېھنەت، ناخشىمىز ياڭراق.

بەختىمىز گۈلى گۈللەيدۇ يازدا،
قىشتا ئاققۇزغان ھەر تامچە تەردىن.

شۇڭا قىش بوۋاي ئېلىۋال جاۋاپ،
ئالدىڭدا — كۆزدىن، ئالتۇن خاماندىن".

1960 - يىل ئاتۇش.

فابرىكا ئىلھامى

مانا —

سېخلارغا باستىم قەدەم،
قىز - يىگىتلەر — ياش غۇنچىلار
(جېگجۇ گۈلىمۇ بار بۇ يەردە)
ئەمگەكتە قايىنىغان.
گۈلدۈرمامىدەك ئاۋاز بېرىپ،
غەلىبە ناخشىسى بىلەن
ئۇستانۇكلار تىنماي سايرىغان.
ئوخشايدۇ بۇ يەر —
گۈزەل قىزنىڭ كەشتىسىگە،
بىر گۈللۈك باقتا.
قىلنى قىرىق يارغاندەك:
ئۇندا ئاتتى،
ئۇندا ئىگىردى،
ئۇندا توقۇدى...

مانا، رەختلەر —
تاي - تاي بولۇپ ئايلاندى بىرتاقتا...
سېخلاردىن چىقتىم،
يۈرىگىمدە ھاياجان.
ئېيتىشقا ھەقلىقمەن شۇنى:
تۈنۈگۈنكى خارابىلىقتا —
بۈگۈن قەد كوتەرگەن فابرىكا...

1961 - يىل قەشقەر.

چىگرا بۇركۇتى

كېچە...
تاغ چوققىسىدا بۈلۈتلار توپى —
گۈرۈلدەر،
چېپىشار ھەريان —
ۋە چېقىلار دەھشەتلىك چاقماق.
شىۋىرغان - قۇيۇنلار
چىقىرار:
قارلارنى ئېتىپ
پىقىرتىپ،

قۇيۇلار ئاسماندىن
شىددەتلىك مولدۇر،
گويا بولۇپ بىر توقماق.
هاۋا مۇزلىغان،
تاغ مۇزلىغان،
ئاچچىق سوۇغ ئۇرىدۇ نەشتەر.
بىر تەرەپ هاڭ،
بىر تەرەپ چوققا،
ئاجايىپ دەهشەت،
ئاجايىپ خەتەر.
ئامما،
بىزنىڭ بۈركوت — تاغ پالۋىنى،
بەستىنى تىك تۇتۇپ تۇرار چوققىدا.
چاقماقلار،
قۇيۇنلار قىلسىمۇ هەيۋە،
نە ئۇنىڭ تەۋرىسۇن بۈرۈتى.
گەر ئالەم مۇز بىلەن قاپلانغاندىمۇ،
گەر ئالەم سۇ بىلەن چايقالغاندىمۇ،
گەر ئالەم ئوت بىلەن كويگەن چاغدىمۇ،
يېڭەر ئۇ،
چۈنكى، يېڭىش تۇغى ئوينار قولىدا.
ئۇ، غالىپ ئەلنىڭ غالىپ قوشۇنى.

مانا،
ئۇنىڭ يۈرىكى — قەلبى
يانىدۇ ۋەتەننىڭ ئوتلۇق ئىشقىدا.
ئۇ گۈزەتمەكتە زەڭ قويۇپ چېگرا؛
ئۇنىڭغا تونۇش يېقىملىق بىر ئۈن،
بىر دەستۇر بولۇپ —
ئۇچار خىيالىدا...
"تۇغۇپ ئوستۇردۇم،
ئەر بولدۇڭ پۈتۈن،
قېنى، بار ئەمدى —
سەن ۋەتەنگە تەقدىم.
ۋەتەنچۈن ئايىما هەرگىز جېنىڭنى،
مانا شۇ ئۈمىدىم،
مانا شۇ بەختىم.
بىخۇتلۇق،
ئاڭقاۋلىق ئار بولسۇن ساڭا،
چېگرىدىن ئوتكۈزمە هەتتا يات شامال.
رازىمەن شۇندا بەرگەن سۈتۈمدىن،
تىلەيمەن كۈنۈ - تۈن ئىشىڭغا كامال".
ئاپپاق چاچ موماينىڭ هەر جۈملە سوزى،
ئۇچمەس،
ئۇپرىماس ئالتۇن تامغىدەك —

بۇركۈت قەلبىگە يېزىلار ئىدى.
ئۇنىڭ ساپ يۈرىكى —
كوكرەك تېمىغا،
خۇددى،
خۇددى خۇاڭخېنىڭ دولقۇنىدەك —
ئۇرۇلار ئىدى...
ئۇ ماڭار چېگراغا —
ماڭار ئاتلىنىپ،
ئالقىش - سادالار ياڭرايتتى كوكتە.
مىڭ - مىڭلىغان جۇپ قارا كوزلەر،
ئۇنىڭغا ئۇمىتلىك تىكىلەر چەتتە.
بۇركۈت —
مەغرۇر بىر نەپەس ئالدى،
ھەم تاشلىدى ئەتراپقا نەزەر.
ۋەتەننىڭ ھەر بىر توپ گىيا - دەرىخى
چاۋاكلار چېلىپ، ئۇسۇللار ئويناپ،
تىلەيتتى بۇركۈتكە ئامانلىق - زەپەر.
بۇركۈت —
خىيالدىن يىغدى ئوزىنى،
قەلبىدە ۋەتەنچۈن ئالى ئېھتىرام...
جادۇگەر قۇيۇنلار سالسىمۇ دەھشەت،
قەلبىدە زور ھوزۇر سېزەتتى تامام.

* * *

ئېخ، بۇركۈت!
قەھرىمان، ئۇلۇغ ئارمىيە،
ئېخ، بۇركۈت!
ۋەتەننىڭ پىداكار ئوغلى،
سەن باركى:
مۇقەددەس ئەل — يۇرتۇم ئامان.
شەھەر ئامان،
تاغ ئامان،
قىشلاقلار ئامان.
يەتكۈزسۇن ئابلىمىت ئەل ئاۋازىنى:
سېنىڭدىن رازى بىز،
رازى ھەر قاچان.

1962 - يىل ئاتۇش.

سەھەردە

كەتمىنىمنى ئېلىپ چىقسام ئېتىزغا،
يۈزۈمنى سۆيدى سەھەر سالقىنى.

قەلبىمدە چەكسىز شاتلىق قوزغىدى،
بۇندا قايىنىغان مېھنەت دولقۇنى.

كىشىلەر قىزغىن ئىشلەر بەيگىدە،
باھار ناخشىسى ئۇرغۇيدۇ چاك - چاك.
ئاخشامقى "تاغ"نى ئېتىزدا كورۇپ،
دېدىم: قەھرىمانلار ئىشچانلار ياشاك!

ئېتىزنىڭ قوينى خۇددى بىر جەڭگاھ،
جەڭ قايناتقان ئوغۇت كارۋىنى.
بەخت ئىلكىدە لاۋۇلداپ يانار،
مېھنەت خۇمارلىرىنىڭ يۈرەك يالقۇنى.

ئوغۇت سەپكۈچى سادىر بوۋاينىڭ،
شاناز كەتمىنى ئويىنار قولىدا.
نىمە ئالدىراش؟ دېسەم، ئۇ دېدى:
"يىلنىڭ ئاچقۇچى — باھار قولىدا".

1962 - يىل قەشقەر.

تېرىمچىلار

پوشكالدەك يەرنىڭ باغرىنى تىلىپ،
ئاتلار بارماقتا تارتىپ ساپاننى.
قىزلار قولىدا سىيالكا رولى،
زەپ تەكشى قۇرلاپ سالماقتا داننى.

ئارقىدا گويا ئېنژېنىرلاردەك،
تېخنىك گۈلبەھرەم بارار تەكشۈرۈپ.
ھەر دان - ئۇرۇقنى كورگەندە ئېيتار:
"بولمىغىن زايا، بىخلان، چىق ئۈنۈپ.

بىزدىكى ئۈمىت — ئېلىش تەر توكۈپ،
ھەر دان - ئۇرۇقتىن مىڭ دانلاپ ئاشلىق.
باھار پەسلىدە چاپساق بىز ئاتلىق،
كۈز پەسلى ئاندىن بولىدۇ تاتلىق".

1962 - يىل قەشقەر.

ئېتىز گۈللىرى

ئۈپۈق قىزاردى،
قۇياش نۇر چاچتى
پايانسىز ئېتىز قۇچاقلىرىغا
ئوت تۇتاشتى،
گۈلخان ياندى
قايىنامغا —
مېھنەت ئوچاقلىرىغا.
ئېچىلدى ئالدىمدا
گۈزەل مەنزىرە...
چىقتى سەپ تارتىپ ئېتىز گۈللىرى.
ئۇچتى كوكلەرگە جاراڭلىق ناخشا،
شاتلىق ئىچىدە ئاققۇدەك ئۈزۈپ،
قايىندى مېھنەتنىڭ شۇ دولدۇللىرى.
دىدىممەن ئۇلارغا قاراپ،
زوقلىنىپ:
ئەي مېھنەت ئاشىغى —
ئېتىز گۈللىرى،

دالىنى چىرايلىق ياساندۇرغانلار؛
ئۇرغىتىپ غەيرەتنى،
تەرلەر ئاققۇزۇپ،
بەختىيار ھەم گۈزەل تۇرمۇش قۇرغانلار.
سىلەر —
خۇددى باھار چېچېكىدەك،
قەلبىڭلار كەڭ —
جاھان ئېتىكىدەك.
ئەقىل - ئىدرەك
ھەم كۈچۈڭلاردىن
بوستان قۇردۇڭلار،
ھەممە سۈيگىدەك...

1962 - يىل قەشقەر.

ئالقىش

يىراق يەردىن كوزلەر تىكىپ، كوڭۇللەر شات،
گۈلۈم بىلەن ناخشا ئېيتىپ باراتتۇق.
ئالدىمىزدا بوك - باراخسان بىر ئورمان —
يەلپۈنمەكتە، ئالدىرىشىپ قارايتتۇق.

بولۇق ئىدى، تەكشى ئىدى، ھەم قويۇق،
يۈرەك ئويناپ ئىلھام-ھەۋەس ئالاتتۇق.
چاتاقلىغان بەرگى-شېخى ھەر تامان،
ساپ ھاۋالىق ئىشقى بىلەن ياناتتۇق.

ئىشىنەتتۇق ئاۋاز كەلسە شىرىقلاپ:
"بۇلاق بارغۇ بۇ ئورماننىڭ ئىچىدە".
دېيىشەتتۇق: "سەيلە قىلىپ ئويىنساق،
قانداق ياخشى، مۇشۇ ئايدىڭ كېچىدە".

كوكۇل شۇنچە قىزىق ئىدى، ئوت ئىدى،
خوشاللىقتىن جۇش ئۇراتتى ھاياجان.
يېتىپ كەلدۇق، قارىدۇق-دە، قالدۇق تاڭ،
ئورمان دىسەك، ئەمەس ئىكەن بۇ "ئورمان".

ئالقىش دىدۇق ئىشتا چەۋەر قوللارغا،
ئېغىناپتۇ چەكسىز ئېتىز-بۇغدايلار.
قونۇۋالدۇق شۇ بۇغدايغا-شاخلارغا،
ئىش-ئەمگەكنىڭ ئىشچانلىرى — تورغايلار.

1963 - يىل قەشقەر.

يايلاقتا باھار

چىرايلىق ياساندى پامىر قۇچىغى،
قايىندى ۋاراقشىپ ھايات بۇلىغى.

* * *

ھەرجانغا يېقىملىق ھوزۇر بېغىشلاپ،
يايلاقتا كۇيىنى كۇيلەيدۇ شامال.
تۇلۇمدەك قوي، كالا، قوتاز، ئىلقىلار،
ياپ-يېشىل ئوتلارغا چومۇلۇپ ئويناپ —
بەھۇزۇر ئوتلىشىپ تاپماقتا كامال.

بىر ياندا چىمەنلەر بەرگىنى سۇيۇپ،
ئاقماقتا بېرلىيانتتەك ئەنە تاغ سۇيى.
ئاسمان-يەر تۇتاشقان كوك گۇمبەز گويا،
باشلاردا ئەگىيدۇ ۋىچىرلاپ قۇشلار،
ئۇنىڭغا جۇر بولۇر پادىچى نېيى.

سائادەت سىردىشى بۇ ۋادا بويلاپ،
جاراڭلاپ ئاڭلىنار مېھنەت قوشىغى

بارماقتا باھارنىڭ تويىنى تويلاپ،
يايلاقتا ئەڭ گۈزەل كەشتىلەر سىزىپ،
قەلبىدە قۇياش يانغان ئادەملەر سىپى.

1964 ـ يىل قەشقەر.

باھار شامىلى ئۇچۇپ ئۆتكەندە

(جەڭچى تىلىدىن)

تىك چوققىلار قۇچاقلاشقان ئاسمان بىلەن،
شۇ چوققىدا مەن جەڭگىۋار گۈزەتتىمەن.
ئانا يۇرتقا سۆيگۈ ـ مېھرىم يالقۇنلىغان،
قىزىل يۈرەك، قاتتىق سۆڭەك بىر جەڭچىمەن.

جەڭچىگە خاس ھۇشيارلىق ۋە خىسلەت بىلەن
تىك تۇرىمەن گىرانات ھەم مىلتىق ئېسىپ.
دەيمەن: ماڭا بارمۇ بۇندىن ئارتۇق بەخت!
بەختىلىكمەن ئەلنى قوغداش بولغاچ نىسىپ.

چوققىلارنى قۇچۇپ ياتار ئاپپاق قارلار،
ھەر جىرادا كوك شىشىدەك مۇز نوكچىسى.

قايسى پەسىل بۇندىن كەتتى، قايسى كەلدى،
مۇھىت ئوخشاش، بىراق دىلدا باھار ھىسسى.

مانا شۇ تاپ ئۇچۇپ بىر خىل ئىللىق شامال،
يۈزلىرىمنى زەپ يېقىملىق سۆيۈپ ئۆتتى.
"يۇرتىمىزغا كەلدى باھار ـ يىل ئاچقۇچى"،
دېدى ماڭا، يان ـ يېنىمدىن ئويناپ ئۆتتى.

شۇندا ۋەتەن گۈل ھوسنىدە كوردۇم باھار،
ھەممە يەردە قىزىپ كەتكەن مېھنەت تويى.
دىل راھىتى بوستانلاردا ئۈزۈلمەستىن،
جاراڭلايدۇ كاككۇكلارنىڭ ناۋا ـ كۆيى.

ئەسكە ئالدىم ـ مەن ئۇن ياشقا تولغان چاغدا،
ئانام دېگەن: "ئارزۇيۇم سەن جەڭچى بولساڭ!
ساڭا بەرگەن ئاق سۈتۈمگە رازى ئىدىم،
ئەلنى قوغداپ، دۈشمەنلەرنى يەرگە ئۇرساڭ!"

جېنىم بىلەن ئاقلايمەنكى بۇ ئۈمىتنى،
تاغدەك مۇشكۇل تەۋرىتەلمەس مويىمنىمۇ.
ئالدۇرمايمەن غېرىچ يەرنى، بىر تال گۈلنى،
بىر جېنىمغا مىڭلاپ دۈشمەن كەلگەندىمۇ.

يەتكۈز شامال... ئەل-يۇرت ئۈچۈن چېلىشتىمەن،
ئەل-يۇرتۇمغۇ قايناق ئۇتسۇن بۇ باھاردىن.
ئەجرىمىزدىن قەد كوتەرسۇن زەپەر تېغى،
باشلىنىدۇ "ئۇمۇر ياشلىق، يىل باھاردىن".

سالامىمنى ئېلىپ ئۇچقۇر باھار شامىلى،
چەكسىز، گۈزەل ۋەتەن بويلاپ ئۇچۇپ كەتتى.
مەن تۇرىمەن مۇز چوققىدا بۇركۇت كەبى،
يەر-جاھانغا ئاسمان قىزى—ئاي نۇر توكتى.

1964-يىل ئاتۇش.

مۇسابىقەنامىگە جاۋاپ

قىيام ئىدى،
ئىدىم ئېتىز قوينىدا،
دوستۇم ھەسەن خېتىڭ تەگدى توساتتىن.
"بەسلىشەيلى" دىگەن. سوزنى ئوقۇپلا،
ئىرادەمغۇ يۇغۇرۇلدى پولاتتىن.

"چولپان گۇگىشى" "بوستان دادۇي" ئەزاسى،
گۈگچېكتۇەنيۇەن قىزىل يۇرەك ئاۋۇتقا؛

بەس-بەس بىلەن جەڭلەر ئارا ئورلەشكە،
چاقىرىمەن ھوسۇل ئۈچۈن پۇرۇنتقا.

گۈگچېكتۇەن ئەزاسىمەن، دىخانمەن،
تائەبەتكە پەرۋانىمەن دەۋرىمگە.
خىزمەت قىلىش—پىشانەمدىن تەر توكۇش،
قۇربان بولۇش شەرىپىمدۇر خەلقىمگە.

ياشلار ئەلنىڭ يۇكسەك كۇچى، بايلىغى،
ياشلاردا بار غەيرەت، ئەقىل-پاراسەت.
دوستۇم ئاۋۇت!
مۇسابىقە-بەيگىدە،
بەسلىشەيلى ۋەتەن تاپسۇن كامالەت".

شۇنچە ئىسىل، جاسارەتلىك سوزلىرىڭ،
مېنى قانداق ئوز ئىلكىگە ئالمىسۇن؟!
مانا،
تۇرسام جەڭ-كۇرەشنىڭ ئەۋجىدە،
قەلبىم قانداق ئورلەش ئۈچۈن يانمىسۇن؟!

مانا، كەتتىم ئۇتۇقىېرى سەپەرگە،
كۇرەشلەردە ھارماي داۋان ئاشىمەن.

بىر مو يەرگە مىلڭ جىلڭ ئاشلىق كەلتۈرۈپ،
ئۇلۇغ چېلىش قايىنىمىدا تاشمەن.

سەنمۇ ئوقۇپ خىسلىتىمنى گېزىتتىن،
خەت يېزىپسەن ئۈمىت كۈتۈپ مېنىڭدىن.
بەسلىششتە ئاقلالمىسام ئۈمىتنى،
كېچىپ كېتەي يىگىت دىگەن ئېتىمدىن.

1964 ـ يىل قەشقەر.

بوزغۇندا قىزىلبايراق

قارايمەن ئىككى كوزۇم مىلڭ كوز بولۇپ،
ئەي بوزغۇن زەپ تولۇپسەن قىزىللىققا.
تېپىپسەن غەلىبە ـ شەرەپ، چىن ئەگىشىپ ــ
جانىجان پارتىيىگە، قىزىللىقوققا.

بۇ زامان، دەۋرانىمىز نۇرلار توككەن،
خەلقىمىز تېرى ـ ئەجرى گۈللەر توككەن.
"هۇقۇشلار جاي ـ ماكانى"، "تۇز ئامبىرى"
دىگەن ئات كەلمەس بولۇپ مەڭگۇ كەتكەن.

داڭجىزبۇ بىر قۇدرەتلىك قورغان بۇندا،
شۇجىسى باتۇر ئوغلان ـ تاغ بۇركۇتى؛
دۇشمەنگە زىمىستان سوغ، نەپرەتلىك كوز،
خەلققە يالقۇنلايدۇ مۇھەببىتى؛

كۇندۇزى كەڭ دالىدا قاقسا قانات،
كېچىسى ماخودا ئۇ ئات باققۇچى؛
ئۇ شۇنداق تىنىم تاپماس ئىشچان كىشى،
سوزلىسەڭ تۇگىمەيدۇ، كوپ خىسلىتى.

ئەزالار شۇنچە بۇيۇك، مەزمۇت بىر تاغ،
داڭجىزبۇ ئەتراپىغا ئۇيۇشقان زىچ.
پارتىيە سىزىپ بەرگەن چوڭ يول بويلاپ،
سەپ تۇزۇپ ماڭغان ئالغا، تايىمىغان ھىچ.

جۇش ئۇرار يۇرىگىدە ئۇلۇغ غايە،
جۇش ئۇرار دەۋرىمىزگە مۇھەببىتى.
بوزغۇننى سۇيۇپ جاندىن ئۇچۇشىدۇ،
بوپ گويا ئىلگىرىلەشنىڭ تۇلپار ئېتى.

پايانسىز ئېتىزلارنىڭ ئىشقى ـ مېھرى
ئۇيۇلغان ھەر يۇرەككە بولۇپ نەقىش.

توت پەسل جاراڭلىغان ناخشا ـ كۈيلەر،
يىللارنى ئۇلاشتۇرۇپ قايىنىغان ئىش.

ھوكىرەپ بوران كېلىپ "كويىقاپ" تىن،
قۇم، شورلار بېسىۋالسا گۈلستاننى؛
يېڭىشقان يۈيگۈك بولۇپ جاسارەتتە،
ئاشلىق، ماي، پاختا ئۈچۈن تىكىپ جاننى.

ئۆت يېقىپ كائىناتقا كەلسە قۇرغاق،
كولاشقان تىنىپ ياتقان بۇلاقلارنى.
قاپاقتا سۇ توشىغان ئېتىزلاردا،
ياراتقان سان ـ ساناقسىز قۇدۇقلارنى.

ئىلغارلىق، ياخشىلىقنى قىلغان ئۆلگە،
چىلىك تۇتقان ئۇز ئەجرىگە تايىنىشنى.
ھساپنى ئاچقان ئۇلار بىر لى پۇلدىن،
ئارزۇ قىلغان بىر گۈلستان باغ قۇرۇشنى.

مەرت بولۇپ ئۆتكەن شۇنداق سىناقلاردىن،
ئۇلاشقان ئاخىر زەپەر بايرىمىغا.
بەرپا قىپ يەر ئۈستىدە گۈزەل "جەننەت"،
چومۇلگەن خوشاللىقنىڭ قايىنىمىغا.

* * *

كوزلەرنى قاماشتۇرار بىر سىرىم يەر...
كۆزلەر زەپ ئوخشىغان بوي تارتىشىپ.
ئېتەكلەر تولغان ئاپپاق پاختىلارغا،
ئىشچانلار بارار بۇندا سول تارتىشىپ.

قوناقلار تەۋرىنىدۇ يەل ـ شامالدا،
تاۋلىنىپ خۇددى سېرىق تاۋارلاردەك.
قارىساڭ ئەكس ئېتىدۇ كوزلىرىڭدە
مول ھوسۇل خامانلىرى ئاسمان پەلەك.

كۆمۈشتەك پاقىرايدۇ تاش ئۆستەڭلەر،
ئاقىدۇ زىلال سۇلار ئوينىقىلىشىپ.
ئۆتىدۇ قانچە بىتون زاكولاردىن،
سۈيۈشەر ئېتىزلارنى قۇچاقلىشىپ.

تاناپتەك تۈپ ـ تۈز كەتكەن تاش يوللاردا،
ئۈزۈلمەس يولۇچىلار كارۋانلىرى.
ئۆتىدۇ ئات ھارۋىلار، ماشىنىلار،
ئۆتىدۇ سانسىز مېھنەت پالۋانلىرى.

بوستاندا قەد كوتەرگەن ئاپپاق ئويلەر،
تۇرىدۇ ۋاگونلاردەك قاتارلىشىپ.
سائادەت قوشاقلىرى جاراڭلايدۇ،
ياشايدۇ چېلىشچانلار شات يايرىشىپ.

تىراكتۇر گۈكىرەيدۇ كەڭ دالىدا،
كېتىدۇ يىراقلارغا ئاۋازلىرى.
"ئىگىز يەر يايلىغى"دا يايلار كەڭرى
ئات، كالا، قوي ھەم ئۆشكە، تايلاقلىرى.

* * *

ئەي بوزغۇن، ئۇرلە يەنە، ئۇچ، ئالغا باس!
ئۇرلىگىن، مەڭگۈ تايماي توغرا يولدىن.
تېخىمۇ گۈزەل، پارلاق يىراقتا باق،
بايراقدار شەرىپىڭنى بەرمەي قولدىن!

1965 ـ يىل بوزغۇن.

غالىپ پاختەكلى، ئۇرلە پاختەكلى

پاختەكلى، پاختەكلى،
ئېخ!...

ئۇلۇغ ۋەتەنىنىڭ گۈزەل ۋادىسى،
ئېخ!...
قۇياش نۇرىغا چومگەن گۈلىستان.
ئېلىشىپ قارا دىل قۇزغۇنلار بىلەن،
چېلىشىپ تەبىئەت ـ يەر ـ ئاسمان بىلەن،
زەپەرلەردىن يازدىڭ ئۇچمەس قىسسە ـ داستان.
قۇچىغىڭدا يۈز ئاچتى يېپ ـ يېڭى باھار،
ئېخ!...
پاختەكلى ـ يۇرتلار ئارا بولدۇڭ چولپان...
پاختەكلى، پاختەكلى،
چەكسىز سۆيۈنۈپ قارايمەن ساڭا،
خەلقلىرىڭ قەلبى ـ ۋاھ، قانداق گۈزەل!
ھەر قەلبتە ئارزۇ، ئەڭ يۈكسەك پىلان.
قوللاردا قوش قورال ـ ملتىق، كەتمىنى،
جەڭدە قەھرىمان، ئەمگەكتە پەھلىۋان.
گەر دۈشمەن ۋەتەنگە كوز ئالايتاركەن،
ئەجەللىك دەككىسىنى بېرەر شۇ زامان.
پاختەكلى، پاختەكلى،
قوينۇڭدا دولقۇنلار ھايات دەرياسى.
بىر ياندا جەڭگىۋار كۈرەش دولقۇنى،
بىر ياندا شەرەپلىك مېھنەت شاۋقۇنى،
پەلەكتە ياڭرايدۇ ناخشاڭ ساداسى.

دالنى تىترىتىپ پولات ئات كىشنەر،
بوستاندا قۇشلارنىڭ خوشال ناۋاسى.
گوياكى ئەتلەستىن كوينەك كىيگەندەك،
گۇزەللىككە تولۇپ ياسانغان ئەتراپ.
ئەجەپ خۇش پۇراقلار كېلەر ھەر ياندىن،
شاخ-شاختا مىۋىلەر تۇرار ساڭگىلاپ.
ئېخ!...
شۇنچە مەمۇرچىلىق، توقچىلىق، بەركەت،
ھەر چېچەك، ھەر يىلەكتىن ئاقىدۇ شەرۋەت.
تاۋارنىڭ كىسىگىدەك مۇنبەت ئېتىزلار،
بولۇق باشاقلارغا تولۇپ ياتىدۇ رەت-رەت؛
تەۋرىتىپ ئوينىشار ئەركى شاماللار،
بەئەينى چايقالغان بىر دېڭىز ھەيۋەت.
ئاسمانغا تاقىشىپ تۇرار خامانلار،
ساڭلارغا ئاشلىقلار تولماقتا قەۋەت...
تاناپتەك سوزۇلغان يوللار ھەر تامان،
قاتار-قاتار ئورمانلار تاشلىغان سايە.
بۇككىدە باراخسان گۇلشەن ئىچىدە،
يىپ-يېڭى، ئاپپاق، ئازادە ئويلەر.
بەختىيار زامانغا ئاپىرىن ئېيتىپ،
ياشايدۇ بۇ ئويدە خوشال دىخانلار.
تۇرمۇشى پاراۋان، پارلاق ئەتىسى،

كۇنسېرى باياشات ئوتىدۇ كۇنلەر.
پاختەكلى،
ياڭرايدۇ گۇزەل قوينۇڭدا،
ھور ھايات توغرىلىق ناخشىلار-كۇيلەر.
پاختەكلى، پاختەكلى،
زوقلىنىمەن — ئالدىمدا گۇزەل سۇرەتلەر...
ئېلېكتىر سىملىرى تارتىلغان ھەريان،
كېچەڭمۇ گوياكى كۇندۇزدەك يورۇق.
يۇلتۇزلاز مىسالى يەرگە كوچكەندەك،
لامپىلار ياناماقتا لاۋۇلداپ نۇرلۇق.
ئاڭلىتار —
دەۋرىمىز ئۇتۇقلىرىنى،
ئاڭلىتار —
ھەرياندا جاراڭلاپ زوۋۇك...
گۇرۇلدەپ ماتورلار-پىقىرار تاشلار،
توك تۇگمەنلىرى گويا ئەجدىھار.
شال ئاقلاش زاۋۇدى پۇرقىسا توپان،
مارجاندەك گۇرۇجگە تولار قاپ-تاغار.
پاختا زاۋۇدىغا توكۇلسە كېۋەز،
قاردەك پاختىلار تاي بولۇپ چىقار.
قازىساڭ ئەگەر گىلەم كارخانىسىغا،
كورىسەن زەپ گۇزەل گۇلىستان باھار...

ئېخ!...
شۇنچمۇ كوركەم دوختۇرخانىسى،
بېتيۇنچە دوختۇرلار تەبەسسۇم چىراي.
قىزىيدۇ توپ، چېلىش، تۇرلى ماھارەت،
كەڭ كەتكەن چىنىقىش مەيدانلىرى بار.
قەھرىمان دىخانلار سالامەت ـ تىمەن،
مەڭزى ئانارلەك ــ گويا قان تامار.
بەختىيار ئەۋلاتلار ـ ماڭار مەكتەپكە،
تورنىلارغا ئوخشاش تىزىلىپ قاتار...
گۇزەل نەقىشلىق ئازادە زالدا ــ
كورگەزمە بېرىدۇ چوڭقۇر تەربىيە.
مۇشۇ كورگەزمە گۇل باھارىڭدىن،
زوق ـ شوققا تولۇپ ئېيتىدۇ قىسسە.
قان ـ ياشلىق ئوتمۇش زىمىستانىڭدىن
دەر غەزەپ بىلەن سوزلەر ھىكايە...
ئاھ!...

پاختەكلى ــ ئوتمۇشۇڭ دەھشەت،
قاپلىغان ئۇستۇڭنى قاپ ـ قارا تۇمان.
ھەر ياقتا يىغا ـ زار، ھەسرەت ۋە ماتەم،
قوينۇڭدا ھوكۇمران ئىدى زىمىستان.
داللار قاقاسلىق، دەرەخلەر قاخشال،
باغلىرىڭ ۋەيرانە ــ ھۇقۇش ھۇۋلىغان.

غۇربەتتە غېرىپ دىخان كەپىسى،
يۇرەكلەر زەرداپ، دىللاردا پىغان.
غوجاملار ـ بايلار بەزمە ـ ئىشرەتتە،
ئاچلىقتىن بى دەرمان ئىگرايتتى دىخان.
دىخان ئىشلىسە قان ـ تەر ئاققۇزۇپ،
راھەتى بايلارنىڭ بولاتتى ھامان.
قاتمۇ ـ قات زۇلۇم، ئالۋاڭ دەستىدىن،
پۇچۇق داڭقانمۇ قالمىغان ئامان.
ھورلۇك ئىزىلگەن ئىنسانلارنىڭ
قىسمىتى بولغانتى ــ قاراڭغۇ زىندان.
ئەلۋىدا يۇرتۇم ــ
دەپ قانچە دەرتمەنلەر،
سەرگەردان بولۇپ كېتىشكەن ھەريان.
ئاھ!...
پاختەكلى، قانچە ئەسىرلەر،
ئوتتۇڭسەن قان يىغلاپ،
پۇكۇلۇپ دەرتتە.
تەييارتاپ چايانلار سۇرۇشۇپ دەۋران،
قان ئىچىپ، باياشات ئوتكەن "جەننەتتە"...
پاختەكلى، پاختەكلى،
بۇگۇن قوينۇڭدا ئۇلۇغ ئوزگىرىش...
شۇڭلاشقا ئېيتىمەن ــ غالىپ پاختەكلى ــ

تەرپىڭ بۇ باھاغا مۇناسىپ ئەلۋەت.
ۋە لېكىن يول ئۇزۇن، كۇرەش مۇرەككەپ،
بۇ تارىخ ھوكمىنى ئۇنتۇما پەقەت.
بېلىڭنى ھەرقاچان باغلىغىن مەھكەم،
ئىنقىلاپ بايرىغىنى كوكلەردە ئوينات.
ئورلىتىپ چوڭ پىپەن دولقۇنلىرىنى،
غەزەپ ئوقلىرىنى لىن ئوغرىغا ئات.
ياچىۋەك ھارۋىنى توسماق بولغاندەك،
توسماقچى بولدى ئۇ تارىخ چاقىنى.
ئۇخلىماي چۇش كورۇپ قىترىدى مەلئۇن،
شاھىن شاھ قىلماققا ئوز ئەۋلادىنى.
كورەڭلەپ ئوزىنى "دۇلدۇل" ئوخشىتىپ،
سامادا يىگانە كەزمەك بولدى ئۇ.
ۋەتەنگە قايتىدىن ياغدۇرۇپ ئاپەت،
بىزلەرنى قۇل قىلىپ مىنمەك بولدى ئۇ.
ھەييار دەك ئوزگىرىپ قىلىپ سۇيىقەست،
چىقاردى ئەكسىيەتچى لۇشيەنلەرنى ئۇ.
نىيىتى: بۇزماقچى قايتا تىرىلىپ،
پاختەكلى —
سەن كەبى گۇلشەنلەرنى ئۇ.
ئورلە!
پاختەكلى، پارتىيە لۇشيەنى بىلەن،

لىن ئوغرىنى قىل پىپەن، قىزىسۇن كۇرەش.
ئۇر توقاي — سۇر توقاي قىلىپ دۇشمەننى.
كالتەكلەپ ئارامغا بەرمەيلى نەپەس.
ۋەتەننىڭ ھەرگىيا، ھەر بىر تېشىغا.
كوز سالغان دۇشمەننى قىلايلى بەربات.
زەررىچە تۇپرىغىنى بىلىپ تۇتىيا،
ياشايلى.
ۋەتەن ئامان شۇندا بىز ھايات.
جان تىكىپ قوغدايلى ۋەتىنىمىزنى،
جان تىكىپ قوغدايلى گۇلبېغىمىزنى.
كۇرەش بىلەن ئېچىلار ھامان بەخت گۇلى،
كۇرەش بىلەن ئاشار ئەلنىڭ شەرەپ ـ شانى.
پاختەكلى، پاختەكلى،
بۇركۇتتەك ئەڭ ئىگىز چوققىلاردىن ئوت!
گۇللە،
سىز بىپايان ئىتەكلىرىڭگە
تېخىمۇ ئەڭ يېڭى، ئەڭ گۇزەل سۇرەت...

1974 ـ يىل قەشقەر.

كەل، يېڭى يىل

(مۇسەلـلەس)

”تۇت گېزەندە“ گۇم بولۇپ، كەلـگەن يېڭى دەۋران بىلەن،
تولغىنىدا هور ۋەتەن خۇشبۇي — گۈلى رەيهان بىلەن،
خۇش كېلىپسەن يېڭى يىل، غالىپ قەدەم، جەۋلان بىلەن.

كوتىرىپ زۇمرەت قەدەھ باغراشـنىمۇ ئىچتىم بىراق،
ئارغىماق قىلدىم تىيانشاننى ئىگىز قاقتىم قانات،
يايرىغاچ قەلبىم ـ دىلىم بۇ چاغ زەپەر، بۇ شان بىلەن.

ئەي يېڭى، باتۇر يىلىم ياڭرات غەزەل، ناخشاڭنى ئېيت،
چوموُلۇپ زور تەنتەنگە قاينىسۇن بۇ ئەلدە هېيت،
جانىجان خەلقىم ياشاپ، كۈلسۇن راسا خەندان بىلەن.

چاقنىغاي قىزىل ئەلەم ئورلەپ سانائەت بەيگىدە،
جان پىدا قىلسۇن چېلىشچانلار ۋەتەنگە سۇيگىدە،
قەد كوتەرسۇن ۋېشكا ـ تۇرخۇن بەسلىشىپ ئاسمان بىلەن.

هۇپپىدە ئاچسۇن چېچەك، چاچسۇن پۇراق گۇڭشې گۈلى،
كوكسىنى كوككە يېقىپ تېز چاپسۇن ئەمگەك دۇلدۇلى،
گۈللىسۇن بۇ كەڭ دىيارىم پۇركىنىپ بوستان بىلەن.

كۇچلىنىپ تاپسۇن كامالەت قەهرىمان جيېفاڭـجۇنۇم،
كەلسە ياۋ يەردىن، سامادىن ئەيلىسۇن گۇمران چوقۇم،
توهپە قوشسۇن ئانا يەرگە چىن نىيەت، ۋىجدان بىلەن.

ئىلمۇ ـ پەن، سەنئەت بېغىدا ياڭرىسۇن غالىپ سادا،
مىڭلىغان بۇلبۇللار پەرۋاز ئەيلىشىپ قىلسۇن ناۋا،
بەسلىشىپ ئۇچسۇن بۇ سەپمۇ ئايۇ ـ كۇن، چولپان بىلەن.

يول ئۇزۇن، ئىستەك ئۇلۇغ، باردۇر تېخى مىڭلاپ داۋان،
قەهرىمان خەلق ئالدىدا مۇشكۇل ئاساندۇر هەرقاچان،
تەر توكۇپ، قىلسا كۇرەش چىن دىل بىلەن، تەن ـ جان بىلەن.

كەل، يېڭى باتۇر يىلىم، كەلگىن شەرەپ ـ شانلار ئېلىپ،
بىز ساڭا سوغات ياسايمىز كۇندە ئورلەپ ـ يۇكسىلىپ،
يازىمىز توهپەڭنى تارىخقا قوشاق ـ داستان بىلەن.

1976 ـ يىل دېكابىر قەشقەر.

جۇزۇڭلى — قەدىردان، سۆيۈملۈك، ئۇلۇغ

"قەدىردان"، "سۆيۈملۈك"، "ئۇلۇغ" دېگەن سۆز،
ئېيتىلسا ئۇرغۇيدۇ دىلدا ھاياجان.
چۈنكى بۇ ئەقىدە، چىن مۇھەببەتنى،
ئېھتىرام-ھۆرمەتنى قىلىدۇ بايان.

* * *

جانىجان ۋەتەنگە تاشلىسام نەزەر،
جۇزۇڭلى قەد كېرىپ تۇرىدۇ مەغرۇر.
بېشىمنى كۆتىرىپ قارىسام كۆككە،
جۇزۇڭلى بۇركۈتتەك ئۇچار بەھۇزۇر.

چېلىشلار قىزىغان زاۋۇت، كانلاردا،
جۇزۇڭلى ئىشچىغا قولداش-قەلبداش.
گۈلىستان گۈڭشېدا، گۈزەل يايلاقتا،
جۇزۇڭلى دىخانغا، چوپانغا يولداش.

قەھرىمان قىسمدا، چەكسىز چېگرىدا،
جۇزۇڭلى جەڭچىگە ھەمنەپەس گاڭدا.

ئىدارە، مەكتەپتە — جىمكى يەردە،
جۇزۇڭلى ئىلھامچى سەپنىڭ ئالدىدا.

پايانسىز دەشتۇ-چول، تاغ-ئىدىرلاردا،
قەدىردان زۇڭلىنىڭ نۇرى پارلايدۇ.
دولقۇنلۇق دەريالارنىڭ شاقىراتمىسىدا،
زۇڭلىنىڭ ئاۋازى غالىپ ياڭرايدۇ.

دېمەككى، جۇزۇڭلى كۈنۇ-تۈن ئويغاق،
دېمەككى ئۇ ھايات مەڭگۈ بىز بىلەن.
مۇشۇ نام خەلقىمىنىڭ يۈرەك باغرىدا،
تا مەڭگۈ يادلىنار ياڭراق كۈي بىلەن.

* * *

سۆيۈملۈك جۇزۇڭلى جەڭلەردە ئۆسكەن،
ھاياتقا، ئىقبالغا ئۈمىتلىك باققان.
قامىتى تىيانشان، خىسلىتى قارىغاي،
توھپىسى ئۇلۇغۋار، قايىلدۇر جاھان.

پارتىيە قۇرۇلغان ئاشۇ قۇتلۇق كۈن،
شاتلىقتىن ياش دىلى يايراپ سۆيۈنگەن.
شىددەتلىك گۈكىرىگەندە ئاۋغۇست بورىنى،
تۇمانلارنى يېرىپ بۈركۈتتەك ئۈزگەن.

ئون مىڭ لى سەپەردە، مۈشكۈل خەتەردە،
ئۇ ماڭغان جەڭگىۋار قوشۇن ئالدىدا.
جىڭگاڭشەن ئۈستىگە تىكلەنگەندە تۇغ،
ئۇ، ۋەتەن ـ خەلق ئۈچۈن قىلغان جان پىدا.

چۇڭچىڭ تەنپەنىدە تۇرۇپ ئۇ مەزمۇت،
ياۋنىڭ سۈيىقەستىنى قىلغانتى تارمار.
يەنئەن مۇداپىئەسىدە، يەنئەن جېڭىدە،
ئۇنتۇلماس تۆھپىسى، شان ـ شۆھرىتى بار.

چاڭجياڭنى كېسىپ ئۆتكەن قوشۇننىڭ،
غالىبىيەت مارشىغا بولغانتى جۆرداش.
تيەنئەنمېن تەنتەنىگە چۆمۈلگەن چاغدا،
سەردارلار قاتارىدا تۇرغانتى ياندىش.

بەختىيار دەۋرنىڭ، پارلاق يىللارنىڭ،
ھەر بىر سەھىپىسىدە ئۆچمەس ئەجرى بار.
دۈشمەنگە ھەرقاچان بولسا قەھرىتان،
خەلققە ئىدى ئۇ ئىللىق بىر باھار.

* * *

جاھان پۇرولېتارىياتى سۆيۈپ، ئۇلۇغلاپ،
باغلىغان ئۇنىڭغا ئوتلۇق مۇھەببەت.

نى ئۆتكۈر، مۇرەككەپ كۈرەشلەردىمۇ
باتۇرلۇق كۆرسىتىپ تۇرغانتى ھەيۋەت.

«ئىنتېرناتسونال»نى جاراڭلىق ئېيتىپ،
بەدنىيەت ئالۋاستىلارغا بەرگەن ئۇ سوققا.
ماركسىزم ئاسىلىرى ــ تەسلىمچىلەرنى ــ
تۇتقان ئۇ ھەرقاچان غەزەپلىك ئوققا.

* * *

"قەدىردان"، "سۆيۈملۈك"، "ئۇلۇغ" دېگەن سۆز.
دىللارنى ئۇرغىتىپ چىقار ھەر زامان.
چۈنكى، مۇشۇ سۆزدە ــ شۇ قەدىرداننىڭ ــ
تۆھپىسى، خىسلىتى، شۆھرىتى ئايان.

1976 ـ يىل قەشقەر.

قارىغايغا قاراپ...

چوققىدا ھەيۋەتلىك بىر تۈپ قارىغاي،
تۇت پەسىل شۇنچە ئۆز ياشىرىپ تۇرار.

قارايمەن تىكىلىپ، زوقلىنىپ قانماي،
قەلبىمدە دولقۇنلاپ چەكسىز ئىپتىخار.

تەۋرەنمەي جۇت، قۇيۇن، دەھشەت، زەربىگە،
بوي سوزغان شاخاراپ ئاسمان قەرىگە.
ئوخشايدۇ ئۇ خۇددى باھار پەسلىگە،
يۇرەكلەر تەلپۈنەر گۈزەل ۋەسلىگە.

ئوتكۈزگەن قانچىلاپ شىۋىرغان-قارنى،
ئۇزاتقان شۇنچىلىك كوكلەم باھارنى.
بولغاچقا خىسلىتى — باتۇرلۇق-چىدام،
يەڭگەن ئۇ ھەرقانداق مۇشكۇل-خەتەرنى.

قۇشلارمۇ ھورمەتتە ئوتەر ئەگىشىپ،
ئادەملەر ئاپىرىن، دەيدۇ قارىشىپ.
قوزغايدۇ دىللاردا ھاياجان، ئىلھام،
چوققىغا گۈزەل تۇس بېرىپ، يارىشىپ.

ياش دوستلار بويىغا ئولچەر بويىنى،
باللار ھەيرەتتە سوزار بويىنى.
بوۋايلار، مومايلار سۇنار قولىنى،
قىسشار چىرايلىق، خۇشبۇي گۈلىنى.

ئېيتىپتۇ رىۋايەتتە بىر تال ئۇرۇغى —
چۇپ قالسا چوللەرگە، ياكى سۇنۇغى؛
بىخ سۇرۇپ، كوكىرىپ سالاركەن سايە،
بۇ — ئۇنىڭ خىسلىتى، چىن باتۇرلۇغى.

* * *

مىڭلىغان، ئون مىڭلىغان قەھرىمان-مەرتلەر،
ئوبرازى — مەن يازغان قەيسەر قارىغاي.
ناخشامدا مۇھەببەت، ئېھتىرامىمنى
ئىزھارلاپ ئۇستىگە گۈل دەستە ياپاي.

قەھرىمان ئولمەيدۇ، ياشايدۇ ھايات،
سۇيۇنەر روھىدىن ۋەتەن خەلقى شات.
نەقىش بوپ دىللارغا شانۇ-شوھرىتى،
ئۇنتۇلماس ئەبىدى، ياد ئېتەر ئەۋلات.

تىرىكلەر چامدايدۇ ئۇلۇغ غەلىبىگە،
يېتەكلەر، كۈچ بېرەر قەھرىمان روھى.
چېچەكلەپ، داۋامەت بېرىدۇ مىۋە،
ئەل ئۇچۈن ئاققۇزغان ئۇنىڭ قان-تېرى.

1977-يىل قەشقەر.

ۋەتەن ھەققىدە رۇبائىلار

جاھاننى ئاختۇرۇپ كەزسەم ۋەتەندىن ئۆزگە يارىم يوق،
ۋەتەن چىن-ئىپتىخارىمدۇر، ئۇنىڭسىز ئېتىۋارىم يوق.
ھاياتىم ئۆتسە مەزمۇنلۇق—ۋەتەنگە جان پىدا ئەيلەپ،
خوشالمەن، ئەڭ بەختلىكمەن، يانا باشقا خۇمارىم يوق.

* * *

ۋەتەندۇر زەپ گۈزەل بىر گۈل، ئۇنىڭغا مەن خۇش ناۋا بۇلبۇل،
ۋەتەننىڭ بەختىچۈن جەڭدە بولۇرمەنكى ئۇچار دۇلدۇل.
ۋەتەنگە كوز ئالايتقاننىڭ ئۇرۇپ كوكسىگە تىغ-خەنجەر،
ۋەتەنگە ئەجرى قىلغاننى سۆيۈپ جاندىن تۇتاي مەن گۈل.

* * *

يۈرەگىمدە لاۋۇلدايدۇ ۋەتەننىڭ سۆيگۈسى-مېھرى،
كوكۇل رىشتىمنى باغلايدۇ ۋەتەننىڭ گۈل-گىيا، چېھرى.
موتىۋەر بۇ گۈلشەنگە باغلىغان ئەقىدەمنى،
قىلچىمۇ بۇزالمايدۇ رەقىپنىڭ جادۇسى-سېھرى.

1977-يىل قەشقەر.

ئاتۇش ھەققىدە ناخشا

ناخشا ئۇ—يۈرەكنىڭ ناۋاسى،
ناخشا ئۇ—قەلبنىڭ ئاۋازى.
ناخشا ئۇ—مۇھەببەت، ئەقىدە،
يالقۇنلۇق ھاياتنىڭ خۇش سازى.
ناخشا ئۇ—غەزەپ ھەم نەپرەتنىڭ—
دىللاردىن ئۇرغىغان ساداسى.

* * *

ئېخ ئاتۇش! سۆيۈملۈك ئانامسەن،
ئېخ، ئاتۇش! مەن سېنىڭ ئوغلۇڭمەن.
قوينۇڭدا تەربىيەت، كۈچ تېپىپ،
پورەكلەپ ئېچىلغان گۈلۈڭمەن.
مۇھەببەت-ئىشقىڭدا پەۋانە—
بوپ، سېنى كۈيلەيمەن، بۇلبۇلمەن.

قەدىمدىن ۋەتەننى دەيمىز بىز،
سۆيۈنۈپ، ئېزىزلاپ: ئانىجان.

شۇ ئۇلۇغ نام بىلەن مەن سېنى —
ئاتىدىم، قەلبىمدە ھاياجان.
يۈرىكىم تېپىدۇ سەن ئۈچۈن،
تومۇردا ئۇرغۇيدۇ قىزىل قان.

بىر يېقىڭ كوك سۈيگەن "ئۈستۈن تاغ"،
بىر يېقىڭ قاتمۇ-قات "قۇمالتاغ".
قاپ بېلىڭ چىمەنزار، گۈل — ئاتۇش،
شەرقتى ئەنجۇرلۇك گۈزەل باغ.
قوينۇڭدا ھاياتتىن مەمنۇن بىز،
راۋابىڭ شوخ سايراپ ئوتەر چاغ.

تېغىڭدىن، جىلغىڭدىن، بۇلاقتىن،
يېغىلىپ زۇمرەت سۇ — كەۋسىرى.
تاش يالاپ، گۈل سۈيۈپ توختىماي،
ئاقىدۇ دولقۇنلاپ يىل بويى.
سىڭىدۇ ھاياتقا قان بولۇپ،
ياڭرايدۇ ھاياتىنىڭ شات كۈيى.

قارايمەن ھوسنۇڭگە زوقلىنىپ،
پايانسىز مۇنبەتتۇر يەرلىرىڭ.
قىممەتلىك بايلىققا پۈركۈنۈپ،
ياتقاندۇر مويسىپىت تاغلىرىڭ.
گوھەردۇر ھەر پارچە تاشلىرىڭ،
ئوخشايدۇ تاشلىقتا ئاشلىرىڭ.

تارىختا شوھرەتلىك نامىڭ بار،
ناخشىۋاز، ئۇسسۇلچى شانىڭ بار.
شۇ توققۇز ھوجرىدەك قەدىمى —
يادىكار، مىراسىڭ، جايىڭ بار.
كوڭلۇڭ كەڭ، سۇلكەتلىك، مېھماندوست،
مېھنەتچان، تىرىشچان ھالىڭ بار.

گۈزەل سەن بۇ ئىقلىم رەناسى،
قۇچىغىڭ باتۇرلار سەيناسى.
شۇڭلاشقا قوينۇڭدا ھەر زامان،
ياڭرايدۇ زەپەرنىڭ ناۋاسى.
گۈللەنگەن بەختىڭنىڭ كېپىلى —
پارتىيەم — دەۋرىمىز داناسى.

پارلاق ھەم گۈزەلدۇر كېلىچەك،
كوكلەردە بۇركۇتتەك ئۇچ ئاتۇش.
ۋەتەندە باشلاندى زور ئىشلار،
غۇلاچلاپ قايىنامغا چۈش ئاتۇش.

قوينۇڭغا ئەڭ يېڭى سۈرەت سىز،
تېخىمۇ شان ـ زەپەر قۇچ ئاتۇش!

1977 ـ يىل ئاتۇش.

يامغۇردىن كېيىن ...

يامغۇردا يۇيۇلدى زېمىن پاكىزە،
گويا قاش تېشىدەك گۈزەلدۇر ئاسمان.
ھەسەن ـ ھۈسەن نۇرىدا تاۋلىنار تاغلار،
ئۇپۇقتا قالغاچلار شۇڭغىشار راۋان.
بى پايان، زۇمرەتتەك دېڭىزلار كەبى،
دولقۇنلار زىرائەت، دەل ـ دەرەخ ئورمان.
چاچىدۇ ئەتراپقا خۇش پۇراق ئەتىر،
گۈلزارۇ، چىمەنۇ، ئاۋات باغ ـ ۋاران.
ئۆتمەكتە شوخ سالقىن، ھاۋا خوي ياخشى،
كۈلمەكتە كائىنات، ناباتات، جاھان.
تۇرىمەن كوز تىكىپ چەكسىز شاد ـ خورام،
قەلبىمدە جۇشقۇنلاپ ئوتلۇق ھاياجان.
يامغۇردىن كېيىنكى كوركەم بۇ ھالدىن،
ۋەتەننىڭ جامالى ئالدىمدا ئايان.

1977 ـ يىل قەشقەر.

ئالدىدا

يوق توسالغۇ، يوق قىيىن ئىش جيېفاڭجۇننىڭ ئالدىدا،
جيېفاڭجۇن غالىپ قوشۇن قايناق كۈرەشنىڭ ئالدىدا،
توھپىسى پارلاق، مۇقەددەس خەلقىمىزنىڭ ئالدىدا،
ئۇ كېيىن راھەت ـ بەخت، مۇشكۇل ـ خەتەرنىڭ ئالدىدا،
ئومۇرۋايەت ئۈلگىمىز ئۇ ھەممە ئىشنىڭ ئالدىدا.

جانجان كومپارتىيە قۇرغان ئۇلۇغ، باتۇر قوشۇن،
ئۆزى تەربىيىلەپ، ئۆزى جەڭ، ئىشتا ئۆگەتكەن يوسۇن،
قۇدرىتىدىن تىز پۈكۈپ "ۋاي دات" دېگەن دۈشمەن يۈچۈن،
گۈل ئۈنۈپ باسقان ئىزىدىن، ھور بەخت ئاچقان قويۇن،
يوق توسالغۇ، يوق قىيىن ئىش جيېفاڭجۇننىڭ ئالدىدا.

ئەگىشىپ كومپارتىيىگە قوغدىدى ھەق يولىنى،
بەردى ئۇ ئەلگە ـ ۋەتەنگە جانۇ ـ تەن، ئەس ـ ھۇشىنى،
قىلدى جەڭ، قانلىق كۈرەشلەر، ئاتتى نەپرەت ئوقىنى،
بولدى بەربات كونا دۇنيا، تۇغدى تاڭنىڭ چولپىنى،
جيېفاڭجۇن غالىپ قوشۇن قايناق كۈرەشنىڭ ئالدىدا.

قەھرىمانلار يىلسىرى تاپتى ئۇتۇق، قۇدرەت، كامال،
جان تىكىپ قوغداپ ۋەتەننى، ياۋنى ئۇ قىلدى پاخال،
كەلسىمۇ خۇددى پەرىزاتتەك بولۇپ تەتۈر شامال،
بولدى ھۇشيار، شۇ زامان خەندەك قېزىپ قىلدى قامال،
توھپىسى پارلاق، مۇقەددەس خەلقىمىزنىڭ ئالدىدا.

جەڭگە كىرسە بولدى جەڭچى، جەڭ قىلىپ قۇدرەت بىلەن،
گۈڭشېدا، زاۋۇتتا، كاندا ئىشلىدى جۇرئەت بىلەن،
بەردى بىزگە ئۇ ساۋاق ئىلىمۇ-پەن، ھىكمەت بىلەن،
ھەممە ئىشتا قىلدى چەۋلان يەڭگۈچى خىسلەت بىلەن،
ئۇ كېيىن راھەتتە، ھەم تۇردى خەتەرنىڭ ئالدىدا.

"توت نىجىس" كە ئاتتى ئۇ قەھرۇ-غەزەپ ۋولقاننى،
خەلقىمىزنىڭ ئىشقىدا ساقلاپ ۋەتەن بوستاننى،
كورسىتىپ ئىقبال ئۈچۈن سادىق يۈرەك ۋىجداننى،
ئاپىرىن، تاپشۇردى ئۇ ئەلاچى بوپ ئىمتاننى،
ئومۇرۋايەت ئۆلگىمىز ئۇ ھەممە ئىشنىڭ ئالدىدا.

بار تېخى چىلبورىلەر — شۇم پەيلىدىن يانمايدىغان،
ئاغزىدا خوش-خوش قىلىپ، دىلىدا غۇم ساقلايدىغان،
بار يەنە مىڭلاپ داۋان-تاغ بىز بېسىپ ئاتلايدىغان،

ئالدىمىزدا ياخشى كۈنلەر — بەختىمىز چاقنايدىغان،
بۇ شەرەپلىك زور ۋەزىپە — جېڭفاڭجۈننىڭ ئالدىدا.

1977-يىل قەشقەر.

مۇبارەك قەدەم

— جۇ دې ۋېيبيۇەنجاڭنىڭ سەمەن "بەش يۇلتۇز" دادۇيىنى كوزدىن كەچۈرگەنلىگىگە بېغىشلايمەن.

ياڭرايدۇ داپ، سۇناي، راۋاپ ئاۋازى،
بوستاندا كاككۇكنىڭ پەيزى-ناۋاسى.
"بەش يۇلتۇز" قوينىدا بايرام-تەنتەنە،
خوشاللىق، ھاياجان، تەبرىك ساداسى.

بولغۇسى — بۇ يۇرتنىڭ تارىخى ئۈچۈن،
ئەڭ چەكسىز ئىپتىخار، ئۇلۇغۋار بىر ئىش.
بۇ ئىشكى، قۇياشتەك زاماندىن-زامان —
دىللارغا پارلاق نۇر ئېتىدۇ بەخش.

* * *

شىر سۇپەت ۋەتەننىڭ شىر سۇپەت ئوغلى،
تاشلىدى بۇ يۇرتقا مۇبارەك قەدەم.

تارىختا كوپ يىللار توھپىلەر قوشقان،
بۇ گىگانت — بىز ئۇچۇن ئېزىز، مۆھتەرەم.

ئۇ كەلدى تاغ، دەريا، شەھەرلەر ئاتلاپ،
پارتىيە سالامى، مېھرىنى ئېلىپ.
دىللاردا خوشاللىق ئاقتى سەل بولۇپ،
چىقتۇق بىز ئالدىغا پاياندار سېلىپ.

كوز يەتمەس ئالتۇن چاچ قوناقلىق ئۈزرە،
باقار ئۇ باھاردەك تەبەسسۇم بىلەن.
ئالغاندا ئىككى باش يادىكار ئۈچۈن،
پەخىرلەر ئىلكىدە كۆلدۈق جان بىلەن.

ئاق بۇلۇت ئۈستىدە لەيلىگەن قۇشتەك،
ئۈزمەكتە پاختىزار ئارا روھلىنىپ.
مۇبارەك قولىدا بىر تۇتام غوزا،
"بەك ياخشى ئوخشاپتۇ" — دەيتتى زوقلىنىپ.

باراخسان يول بىلەن كېلەر چاقماقتەك،
سۇۋادان تىرەكتەك قامىتى ئۇنىڭ.
سۆيۈنۈش ئەۋجىدە كېلەر يانمۇ-يان،
يۈيگۈگچە مەرتلىرى قەھرىمان يۇرتنىڭ.

ئۇ توختاپ بوستانلىق يېڭى مەلىدە،
قەلبىدىن ھايات بەخش سوزلەر ئۇرغىدى.
"كوپ ئالغا بېسىپتۇ گۈللىنىپ بۇ جاي،
كەمتەر بوپ تېخىمۇ ئورلەڭلار" — دىدى.

شەرۋەتلەر بۇلىغى — دادۇينىڭ بېغى،
قەدىمي نەققاشلىق ئازادە شىپاڭ.
قەدىمي شەرقنىڭ باتۇر ئوغلانى —
ئولتۇرار، ئۈستىدە ئۈزۈمزار باراڭ.

شەنىگە سېلىنغان نىمەت داستىخان،
ئېزىزلاپ كىيدۈرەر بادام دوپپىنى.
ئۇ كۈلەر، چۈنكى بۇ ئاددى دوپپىدا،
"بەش يۇلتۇز" ئۇنىڭغا تۇتتى مېھرىنى.

ئەجەپ خۇش دەقىقە ئۆتەر شۇنچە تېز،
ئۇ كەتتى خۇش پېىل، قول پۇلاڭلىتىپ.
"سەپداشلىرىڭىزغا سالام دەڭ!" — دىدۇق،
ئۇسۇللار ئوينىدۇق، ناخشا ياڭرىتىپ.

"بەش يۇلتۇز" ئۈستىگە بىزەكلەر تاقتى،
جۇدىنىڭ مۇشەررەپ ئىزى-قەدىمى.

ئەسلەيمىز ئۇ ھايات مەڭگۈ بىز بىلەن،
قۇياشتەك نۇر چاچار، ئوچمەس ئەبىدى.

1977 ـ يىل قەشقەر.

ئۇچتۇرپان ئىلھاملىرى
(سىكىل)

يول ئۈستىدە

ماشىنا غۇيۇلداپ ئۇچار توختىماي،
تاغ كېسىپ، دوڭ ئېشىپ، سايلارنى ئاتلاپ.
قەلبىم ئىنتىزارىنى سەزگەندەك گويا،
ئۇچار ئۇ يوللارنى ئارقىغا تاشلاپ.

ئالدىمدا يۈز ئاچتى "ئاقيار" گۈزگىشىسى،
كىردىمەن ئۇچتۇرپان بوسۇغىسىدىن.
يۈرىكىم سۆيۈنۈپ، چاقنىدى كوزۇم،
بۇ يۇرتنىڭ "جەننەت" تەك گۈزەل ھوسنىدىن.

ئىلىپتەك تارتىلغان ئۈزۈلمەس تاشيول،
يانلىرى رەتمۇ ـ رەت تېرەكلىك ئورمان.

بۇ ئورمان كوك سۈيۈپ تۇرىدۇ مانا،
جەڭچىلەر سەپ بولۇپ كۈتكەندەك پەرمان.

شاخمەتكە ئوخشايدۇ سالا ئېتىزلار،
قىرلىرى جىگدىدىن بەلۋاغ باغلاپتۇ.
ياپ ـ يېشىل مەخمەلدەك بولۇق مايسىلار،
دېڭىزدەك دولقۇنلاپ، كۈلۈپ ياشناپتۇ.

ئاقماقتا مەۋج ئۇرۇپ كۈمۈشرەڭ سۇلار،
قاش يالاپ، گۈل سۆيۈپ، قوشاقلار قېتىپ.
بۇ قاشلار بويىغا بېرىپتۇ زىننەت،
مامكاپۇ ـ پىچانلار گۈل ـ چېچەك ئېچىپ.

پايانسىز ئېكىندە ھايات قىمرايدۇ،
جاراڭلار يېقىملىق مېھنەت قوشىغى.
تومۇر ئات كىشنەيدۇ، مۇھىت تىترەيدۇ،
كاككۇك ناۋاسىغا تولغان ئۇپىغى.

ئوتلاقلار قوينىدا گۈرەلەپ ماللار،
يايرىشار چوپلەرگە چومۇلۇپ ئوتلاپ.
نەي چالار زوق بىلەن پادىچى يىگىت،
بۇ گۈزەل دىيارنىڭ بەختىنى قۇتلاپ.

"يار كوۋرۇك" گۈگۈشىسى كورۈندى مانا،
بارىمەن ئىپتىخار، ھىسقا چومۇلۇپ.
ئىزغىرىن سالقىنى سۈيەر مەگزىمنى،
قايماقتەك ھاۋاسىنى ئالدىم سۈمۈرۈپ.

ئۈچقۇر ماشىنامدەك ئۈچۈپ ئۈچتۇرپان،
ۋاھ، بۇگۈن ئاجايىپ گۈللەپ ياشناپتۇ.
زەپەرنىڭ گۈللىرى قاپلاپ ھەر يانىنى،
قۇياشتەك نۇرانە بەخت چاقناپتۇ.

ئۇتقاش شەھەر

ئۇمرۇمدە كوردۇممەن نۇرغۇن شەھەرنى،
كورگەندە قەلبىمنى سۈيگۈ چۇلغىدى.
كورگەندە ھەم سىنى ئەي ئۇتقاش شەھەر،
سۈيگىمۇ چۇلغىدى، كوزۇم تويمىدى..

ھورمىتىم شۇ بولدى: ئەسسالام! دىدىم،
سەنمۇ ھەم خۇشاۋاز — مەرھابا، دىدىڭ.
چۈنكى سەن ئەزەلدىن مىھمىنىڭ ئۈچۈن،
ھاتەمدەك سىخىدىڭ، مىھرىۋان ئىدىڭ.

ئاسپالىت يولۇڭغا چۇشەر سۇرىتىم،
يېشىل سۇۋادانلارغا ياغار ھورمىتىم.
ھەم رەتلىك، ھەم كوركەم ئىمارەتلەرگە،
ھاڭۇيقىپ قاپتىمەن قارىغان پېتىم.

لەھەلدەك سۇلىرىڭ ئاقار شىقىراپ،
ئۇتقاشتەك قۇچىغىڭ تۇرار گۇل پۇراپ.
يول بويى كوزۇمگە تاشلىنار باغلار،
"جەننەت" مۇ بۇ يەر دەپ تويمايمەن قاراپ.

بازىرىڭ ئاۋاتكى — ئاقىدۇ شەرۋەت،
ئەترەكنىڭ تەمى بار قىزىل ئالماڭدا.
كورگەزمە ئاچتىڭمۇ ئەي گۇزەل شەھەر؟
سۇت - قايماق ئاقماقتا ئەنە بىر ياندا.

ئادەملەر شات - خورام بارار يانمۇ - يان،
رەستىدە، دۇكاندا بەخت كۇلكىسى.
يازدىم شېىر، قەلبىمدە لاۋۇلداپ يانغاچ
سەن ئۇتتەك شەھەرنىڭ ئۇتتەك سۇيگۇسى.

توققۇز بۇلاق

تاغ دىسەم تاغدەك ئەمەس، ئۇ تاغچە يوق،
دوڭ دىسەم دوڭدىن ئېگىز، سەپسىلا تاش.
شۇڭا خەلق قويغان مۇناسىپ بىر ئىسىم —
"چوققا تاغ" دەيدۇ بۇ يەرنى قېرى ـ ياش.

داڭقى بار "توققۇز بۇلاق" — گۈل ۋادىغا،
خۇددى بۈركۈتتەك قونۇپ قويغان ئۇ باش.
ئەۋۋەلا ئۇز نۇرىنى بەخش ئېتىدۇ،
"چوققا تاغ" قاتاڭدا چىققان شۇل قۇياش.

مۇشۇ تاغنىڭ ئاستىدىن پۇنتان بولۇپ،
چىقىدۇ توققۇز بۇلاق ـ توققۇز ئېقىن.
مۇشۇ كەۋسەردىن تومۇرغا قان ئېلىپ،
گۈللىنەر — بوستان ـ دالا، يىراق ـ يېقىن.

ھەر بۇلاقنىڭ كوزىدە بىر تاش بولۇپ،
سۇ چىقار شۇ تاش ئارا جۇشقۇنلۇنۇپ.
قۇيۇلار — جەم بوپ ساياھەت كولىگە،
ھەم ئاقار ئۇستەڭ ـ ئېرىققا لىق تولۇپ.

كول ئىچىدە بىر ھەشەمەتلىك راۋاق،
خۇددى يۇلتۇزدەك پارىلدار سىم چىراق.
شات بولۇپ دولقۇنلىنار ئوتلۇق يۈرەك،
گەر قېيىققا ئولتۇرۇپ ئۇرساڭ پالاق.

توت يېقى گۈلزار، چىمەنلىك، قارىغاي،
بۇندا كاككۇك ناخشا ئېيتىپ سايرىغاي.
قەھرىمان خەلقىم بۇ گۈلشەن قوينىدا،
بەختىدىن مەمنۇن بولۇپ شوخ يايرىغاي.

نەزمە يازدىم — ساڭا دەپ "توققۇز بۇلاق"،
كەۋسىرىڭنى قانغىچە ئىچتىم ئۇزاق.
سەن بۇ گۈلشەندە تەبىي باغچىسەن،
ۋاي تاڭەي!... بارمۇ يەنە سەندەك بۇلاق؟!

1977 ـ يىل قەشقەر.

ئوقۇتقۇچىمەن

قانداقمۇ شانلانماي ئۇلۇغ ۋەتەندە،
شەرەپلىك ئوقۇتقۇچى بولۇپ تۇرۇقلۇق؟

نىمشقا ئېيتمايتتىم ئوتلۇق ناخشامنى،
ئالەمچە ئىشلارنى كورۇپ تۇرۇقلۇق؟

"ئىنسانلار روھىنىڭ ئىنژېنىرى" مەن،
بۇ ماڭا خەلقىمىز بەرگەن زور ئۇنۋان.
رازىمەن بىر ئۆمۈر مەكتەپ — باغچىدا،
تەربىيچى — باغۋەن بوپ ئاققۇزسام تەر - قان.

ئىلىم - پەن بېغىدا "بۇلبۇل گويا" بوپ،
سوزلەيمەن زوق بىلەن بۈيۈك داستانلار.
ئالدىمۇ ئىلىم - پەن، ھىكمەتتىن بىلىم،
قەلبىنى يورۇتۇپ مىڭلاپ ياش باللار.

مەن قويغان كوچەتلەر ۋەتەن قويىندا
بەرق ئۇرۇپ ھەر سەپتە قىلىدۇ جەۋلان.
ئۇلارغا خەلق ئەلا، ۋەتىنىم ئەلا،
تەيياردۇر نىمنى كۆتەركىن دەۋران.

بىرىدۇر خەلققە قەلبداش باشچى،
كۆرەشتە، مېھنەتتە، جەسۇر قەھرىمان.
بىرىدۇر جەڭگىۋار، ئاۋانگارت ئىشچى،
مۇشكۇللەر، زەپەرلەر ئالدىدا ھامان.

بىرىدۇر كۆكسىمىز گۈلزارلىقىدا
قاناتلار قاققۇچى سۆيۈملۈك دىخان.
بىرىدۇر تەگداشسىز، يېڭىلمەس جەڭچى،
ئۇ بىلەن ۋەتەن، خەلق تۇرار تىنچ - ئامان.

بىرىكى ئالىم ۋە ئىنژېنىر، تېخنىك،
ئوي - پىكرى ھەمىشە تەتقىقات بىلەن.
نى سىرلىق تىلسىملار سىرىنى چۈۋۈپ،
يىللارغا ئىز سالار كەشپىيات بىلەن.

بىرلىرى شائىردۇر، ياكى سەنئەتچى،
دەۋرىمگە كۈيلىرى دولقۇنلاپ ئاقار.
بىرلىرى سىنىپتا ئىز باسار ماڭا،
ئىلىمدىن دىللارغا پارلاق نۇر چاچار.

يېزا، تاغ، چۆل، جەزىرە ھەم شەھەرلەردە،
شاگىرتلار توھپىسى تۇرىدۇ چاقناپ.
ئەجرىمنىڭ مېۋىسى — ۋەتىنىم ئۈچۈن،
بەرمەكتە ھارارەت قۇياشتەك پارلاپ.

قانچە يىل "توت ئاپەت" سېسىق دەپ غاجاپ،
قىلسىمۇ يۈرەكنى لەختە - لەختە قان.

ئۇمىتۋار كوز بىلەن باقتىم مەن ئۇزاق،
پارتىيە مېھرىدىن ھوزۇرلاندى جان.

ئىپتىخار ھىسسىمنى قىلاي مەن بايان،
مەن ئۈچۈن شەرەپلىك، بەخت بۇ كەسىپ.
ئىرادەم — مەڭگۈگە بار كۈچۈم بىلەن،
ئىلىم-پەن بېغىدا ئۇتۇش نۇر چېچىپ.

1978-يىلى قەشقەر.

ئوقۇتقۇچىم — سۈيۈملۈك ئانام

سۇلايمان كوپ قېتىم يازدى ماڭا خەت،
"سۈيۈملۈك ئانام" دەپ ئاتاپ ھەر نۆۋەت.
بۇ ئىدى مەن ئۈچۈن بىلدۈرگەن ئىشەنچ،
ئەقىدە-ئېتىقات، مۇھەببەت، ھورمەت.

ھەر خەتنى تاپشۇرۇپ ئېلىپ قانچە كۈن،
شاتلىقتىن ئۆزەمنى تۇتالماي قالدىم.
بېغىشلاپ مۇشۇ خەت يېڭى كۈچ-مادار،
يۈرىكىم ئوت بولۇپ لاۋۇلداپ ياندىم.

ۋەتەننى سۈيۈملۈك ئانام دەر كىشى،
ئانىنى ئېزىزلاپ سۆيەر ھەر كىشى.
شۇ پەخرى نام بىلەن ئاتاپتۇ مېنى،
بولدۇممۇ ئانىدەك ئۇنىڭ دىلكىشى؟!

ھاياجان ئىلكىدە سۈرىمەن خىيال،
شاگىرتىم ئوتمەكتە كۆلۈپ ئالدىمدىن.
ئوتتەكلا بالا ئىدى، لېكىن بەك تەمكىن،
چىقمايدۇ خىسلىتى ئەسلا يادىمدىن.

ئون بەش يىل مۇقەددەم سىنىپتا مانا،
سوزلەيتتى سۇلايمان ئېچىپ قەلبىنى:
"ئوقۇيمەن خەلق ئۈچۈن، ۋەتىنىم ئۈچۈن،
ئورلەيمەن كامالەت تېپىپ ھەر كۈنى".

ئۇ ئارتىپ ئۇستىگە دەۋر يۈكىنى،
جاپالىق ئىشلاردىن قورقمىغان پەقەت.
ئەجرىدىن گۈل قىسىپ، تولۇپ خىسلەتكە،
ئالقىشقا سازاۋەر بولغان قانچە رەت.

زېرىكمەس، تىرىشچان، ئەزىمەت بولۇپ،
زېھنىنى ئىلىمگە قىلغان كەڭ لىتاپ.

قەدىرلەپ ياشلىقنى، گۈل باھارىنى،
كۈنۈ-تۈن زوق بىلەن ئوقىغان كىتاپ.

چىنىققان ۋەتەنچۈن تاڭ سەھەر تۇرۇپ،
ئەمگەككە ئۆزىنى ئاتىقان ئوت بولۇپ.
ئۇستاز ھەم دوستلارغا ئىللىق، مېھرىۋان،
ئېچىلغان ئۇ شۇنداق خۇشبۇي گۈل بولۇپ.

ۋاھ! مانا ئۇ بۈگۈن پويىز ئۈستىدە،
ۋاگۇنغا سىغمايدۇ پەخرى-شاتلىغى.
باغۋەنىنىڭ قولىدا تېپىپ ئۇ پەرۋىش،
دەۋرىمىدە يېتىشكەن پويىز باشلىغى.

بارماقتا ئۇچقاندەك تاقىلداپ پويىز،
سۇلايمان بەستىمگە سۈيۈنەر قاراپ.
بارىمەن ئىلغار بوپ ئۇلۇغ بېيجىڭغا،
بۇ ئىدى شاگىرتىم خېتىگە جاۋاپ.

1978-يىل قەشقەر.

مەكتەپ تەسراتلىرى

(سېكىل)

نۇرانە دەۋرىمىز بىلەن

ئەجەپ كوركەم، ھايات قايناق، ئىلىم-پەن باغىنى كوردۇم،
كۆرەش بىلەن بىنا بولغان زەپەرنىڭ تاغىنى كوردۇم.

تەپەككۇر قۇشلىرىم كوكتە قانات قاقتى ئۇچۇپ شۇئان،
"توت ئاپەت"نىڭ بۇ باغ ئىچرە قاراسى-داغىنى كوردۇم.

دىگەن: "بۇ سەپ قارا جاڭگال، قارا يېپ قىلدى ھاكىملىق"،
بۇ توھمەتتىن رەقىپلەرنىڭ تېگى-ئەسرارىنى كوردۇم.

ئېسىلغان بىر ۋېۋىسكا بوپ "سېسىق توققۇز" دىگەن بەدنام،
تۇمەنلەپ گۈل ھەم باغۋەنىنىڭ كوڭۇل ئازارىنى كوردۇم.

"نادان ئەمگەكچى لازىم" دەپ كوتەرگەن بىر مەھەل غەۋغا،
بۇ غەۋغادىن كېلىپ چىققان جاراھەت-يارىنى كوردۇم.

مانا ئەمدى كوكۇل يايراپ، بىقىپ ھەر يانغا كوز تاشلاپ،
ئوقۇش، مېھنەت، بەخت، كۇلكە — خوشاللىق سازىنى كوردۇم.

نۇرانە دەۋرىدىن قۇۋۋەت، ئەجەپ ئىززەت ـ ئورۇن تاپقان
ھەقىقى بىر مائارىپنىڭ گۇلىستان يازىنى كوردۇم.

كوكۇل ئازادە، غەيرەت زور، قەدەملەر تەكشى، ئىمكان كەڭ،
تۇمەن گۇلنىڭ ئوزىگە خاس ئېچىلغان چاغىنى كوردۇم.

كۇلۇپ قەلبىم ھوزۇرلاندى، ئېتىپ ئىلھاملىرىم ئوركەش،
گوزەل، پارلاق كېلىچەكنىڭ تەبەسسۇم نازىنى كوردۇم.

ئىلىم مەشئىلى پارلار دىللاردا

جاراڭلاپ زىل، مۇئەللىملەر چىقىشتى تەڭلا مۇنبەرگە،
يېزىلدى ئىلمۇ ـ ھىكمەتتىن ساۋاقلار دوسكا ـ دەپتەرگە،
يېقىلدى نۇر چىراغ ئوخشاش ئىلىم مەشئىلى دىللەرگە،
تۇزۇلدى چىن زەپەرنامە كۇرەش ـ جەڭدىن بۇ كۇنلەرگە.

بىرى سوزلەر سىياسەتتىن ھاياجان ئىلكىدە يايراپ:
"يوقالدى 'توت قارا ئاپەت'، ياشاردى ئومرىمىز پارلاپ،
ۋەتەن پۇركەندى گۇللەرگە يېڭى بەيگى قىزىپ، قايناپ،
ھەقىقەتنىڭ نۇرى چۇشكەچكە ئەمدى تەكشى ھەر يەرگە".

ئەدىبىياتۇ ـ سەنئەتتىن بىرى سوزلەيدۇ بۇلبۇلدەك:
"ئېچىلدى بارچە گۇل تەكشى پورەكلەپ قىپ ـ قىزىل گۇلدەك،
پىغان چەكتى رەزىل دۇشمەن، خوشالدۇر خەلقىمىز بىردەك،
يېزىلدى ناخشا ـ داستانلار ناۋا ئەيلەپ زەپەرلەرگە".

خەزىنە كورستىپ بىرسى ۋەتەن گۇلزارىدىن سوزلەر:
"مۇقەددەس، باي، گوزەل يۇرتىنىڭ تۇغۇلدۇق قوينىدا بىزلەر؛
چېقىلسا تەلۋە دۇشمەنلەر، تىكىلسە گەر يامان كوزلەر،
بولۇپ گۇمران، چۇشەر شۇئان تومۇر قاپقان، قەپەزلەرگە".

ھىساپ دەرسى ئوتەر بىرسى، قىلار ئۇ سوزنى بىر لىدىن،
بىرى سوزلەر راسا يايراپ، ئاتومدىن ھەمدە ۋودروتتىن:
"بۇ پەنلەرگە كوكۇل قويغىن، تىرىشچان بول، ئوقى دىلدىن،
شۇنىڭدا تېز يېتەلەيسەن قىيىن پارلاق سەپەرلەرگە".

سىنىپ گويا گۇلىستاندۇر، كى ئۇستاز ئىشقى بۇلبۇلدۇر،
گۇلىستاندا تۇمەن ئوسمۇر ئېچىلغان خۇشپۇراق گۇلدۇر،
گۇلىستاننى ئاۋات ئەتكەن قۇياشلىق ھور شۇ دەۋراندۇر،
ئوتۇلگەن دەرس ئەجەپ ياخشى، قۇلاق سال خۇش ـ خەۋەر
لەرگە"

غەزەپلىك پىپەن

لىقمۇ-لىق تولغان يوغان زال — خۇددى ئادەم دېڭىزى،
لەرزىگە سالغان بۇ زالنى جەڭگىۋار پىپەن سوزى،
"توت قارا ئاپەت" چىقارغان "ئىككى مولچەر" ئەندىزى،
ئوقۇقا مەھكۇم بوپ مانا ئەمدى تىتىلىپ چىقتى مېزى،
راست ئايان بولدى پۈتۈن ئىش ئايرىلىپ ئودەك-غېزى.

قانچىلەر بەس-بەستە سوزلەر دەرغەزەپتە ئوق ئېتىپ،
"ئىككى مولچەر"نى چىقاردى "توت ئاپەت" ھىلە ئىشلىتىپ،
ئىلمۇ-پەن ئەھلىنى خورلاپ، شۇم رەقىپلەرگە چېتىپ،
شۇ بىلەن خەلققە، ۋەتەنگە، پارتىيىگە مۇش ئېتىپ،
چاپتى ھەر يانغا تىپىرلاپ خاھى كەچ-خاھ كۈندۈزى.

"ئىككى مولچەر"گە غەزەپلىك چىقتى زور پەرمان بۇگۈن،
بىر نىيەتتە جەڭگە چۈشتۇق بىز تېپىپ دەرمان بۇگۈن،
پەن-مائارىپ غەلىبىسىدىن روھلىنىپ ھەرجان بۇگۈن،
شاتلىنىپ كۈلدۈق يۈرەكتىن ھەل بولۇپ ئارمان بۇگۈن،
كەلدى كوپتىن دىل سېغىنغان بەختىمىز باھار-يېزى.

تەجرىبىخانىدا

كوزۇگنى چاقنىتار بۇ جاي تىزىلغان رەتمۇ-رەت سايمان،
ئىلىم-پەن ئۇستىدە تەتقىق قىلار بۇ جايدا زور كارۋان،
تەبەسسۇم قىپ كۈلۈپ ئۇستاز بۇ كارۋانغا بېرەر دەرمان:
"ئىلىم-پەنگە يۈرۈش قىل!" دەپ دەۋردىن كەلدى چوڭ پەرمان،
قىلايلى تەجرىبە-تەتقىق، سالايلى كەڭ نەزەر ھەريان،
ئەمەسمۇ توتلىشىش بىزدە ئەزەلدىن دىلدىكى ئارمان،
كۆتەر بىزدىن نەتىجە-شان، كۈرەشچان بۇ يېڭى دەۋران.

كىتاپخانىدىكى كەچلىك مەنزىرە

ئىلىم-پەن بوستىنى بۇ جاي، كىتاپلار دەستە ھەم دەستە،
ئوقۇشار ياش ئوغۇل-قىزلار ئېلېكتىر نۇرىدا كەچتە،
ئالار نەپ بەت ئارا شۇڭغۇپ قويۇپ زېھنىنى ھەۋەستە،
قىيىن-مۇشكۈل سوئاللارنى قىلىپ مۇلاھىزە بەس-بەستە،
بىلىم بوستانىدىن تاللاپ تىكەر دىللارغا گۈل-كەشتە،
ۋەتەن ئارزۇسىنى ھەر چاغ پۈكۈپ چىڭ-ساقلىشىپ ئەستە

1978-يىل قەشقەر.

يېڭى يىل تەسىراتى

يىرتىلىپ كالىنداردىن ئاخىرقى بەت،
كونا يىل غەلىبە بىلەن ئۇزاپ كەتتى.
ئېچىلىپ كالىنداردىن بىرىنچى بەت،
يېڭى يىل تەنتەنىسى كوككە يەتتى.

* * *

مەمنۇنمەن خاسىيەتلىك كونا يىلنىڭ —
ھەر سېكۇنت، ھەر بىر مىنۇت، ھەر كۈنىدىن.
بۇ يىلنىڭ شىللىسىگە مىنىۋېلىپ،
گۈل قىستى ئانا ۋەتەن زەپەر-شاندىن.

ئۆرلەپ تېز قىلدى پەرۋاز كوك قەرىدە،
بەسلىشىپ سانائەتنىڭ تۇلپارلىرى.
يېزىلىپ "زەپەرنامە" ئەقىل-كۈچتىن،
ياشنىدى تەرەققىيات گۈلزارلىرى.

پايانسىز باغۇ-بوستان، كەڭ يېزىلار
يۈكسەلدى، مول ھوسۇلدىن تاغ ياسالدى.

سائادەت قوشاقلىرى شوخ جاراڭلاپ،
ھەر قەلبنى ئېپتىخارلىق چۇلغىۋالدى.

ئېلىم-پەن گۈلبېغىدا بۇلبۇللارنىڭ
ناۋاسى كوتىرىلدى زەپ ئەۋجىگە.
ئۇتۇقتىن پۈتتۈپ چىقتى مىڭلاپ قامۇس،
دەۋرىمىز يەتكەچ پەننىڭ چىن قەدرىگە.

سۇمرۇغدەك قانات قېقىپ ئارمىيمۇ
ئەل ئۈچۈن كورسەتتى چىن ساداقەتنى.
ۋۇجۇدى پۈتتى گاڭدىن جاسارەتتىن،
ئۈگىنىپ زور تېخنىكا-ماھارەتنى.

* * *

قارايمەن يېڭى يىلغا ئۈمىت بىلەن،
ياشنايمەن مۇشۇ يۈكسەك ئۈمىتلەردىن.
قەلبىمدە يالقۇنلايدۇ چەكسىز ئىشەنچ،
بۇ يىلمۇ تاغ ياسايمىز ئۇتۇقلاردىن.

ساۋاق بار بۇندا ئوتكەن ھەر بىر يىلدىن،
ئەمدى بىز قۇرۇق سوزلەپ ئولتۇرمايمىز.
ھەر يىلنى بەلكى ھەر بىر دەقىقىنى
ئالتۇندىن قىممەت بىلىپ ئۇلۇغلايمىز.

تۇرۇپتۇ قولىمىزدا يىل ئاچقۇچى،
بى سوراق يول باسالماس ئەمدى يىللار.
يىللارنى دۇلدۇل قىلىپ مىنىۋىلىپ،
تارىختا قالدۇرىمىز توھپە-ئىزلار.

ۋەتەننىڭ بەختى ئۈچۈن جان تەسەددۇق،
ئۇرغىتىمىز تېخىمۇ زور جاسارەتنى.
كورۇشنى ئىستەر كوڭۇل بۇ يىلدىمۇ
گۇللەنگەن يېڭىچە بىر قىياپەتنى.

ئالغا باس، ئەي يېڭى يىل كارۋانلىرى!
ئالغا باس، پارلاق، گۈزەل مەنزىل تامان!
ھالال تەر — ئەجرىمىزدىن ياغسۇن نۇسرەت،
ئىمكانىيەت شۇنچە تولۇق، كەڭرى زامان.

1979 - يىل قەشقەر.

سۇ

تامچە-تامچەڭ ئىشقىنى كۈيلەپ قىلاي ئىزھار، سۇ،
سەن ھاياتلىقنىڭ قېنى، سەنسىز ھايات بىمار، سۇ.

بولمىسا ياشناتقۇچى گەر سەن كەبى ئابى ھايات.
سارغىيىپ بولغاي خازان جىمىكى جان، گۈلزار، سۇ.
بىپايان ئالەمدىكى جانلىق ۋە جانسىز ھەممىگە —
جانۇ-راھەت، كۈچ-قۇۋۋەت ھەمدە گۈزەل رۇخسار سۇ.

سۇ... دىسەم ئۇتمۇش قارا تۇنگە غەزەپ قايناپ تاشار،
سەن ئۈچۈن ھەسرەت چېكىپ بولغان يۇرەك سەدپار، سۇ.
ئاھ!... قۇدۇق قازغان ساڭا تەشنا بولۇپ چاك ئەيلىسە،
شەرۋىتىڭنى ئېتىغان تەييار تاماق ئەجدىھار، سۇ.
بەزىدە يىرتقۇچ بولۇپ ھەيۋە قىلىپ قىرغاق ئېشىپ،
يامرىغان ئاپەتسىمان، دىلغا سېلىپ دىشۋار، سۇ.
توختىماس خەۋپلىك توغاندا قانچە-قانچە توختىنى
سەن يۇتۇپ قىلغان ئۇلۇمگە بىمەھەل دۇچار، سۇ.

قەھرىمان دەۋران كېلىپ، كۈلگەندە بىز نوۋەت ئېلىپ،
بىز ئۈچۈن ئاقتىڭ مانا دولقۇنلۇنۇپ دىلدار سۇ.
شوخ سۇرەن-شاۋقۇن بىلەن ئوخچۇپ ئېرىق-ئۆستەڭلەردە،
ھەممىگە بەردىڭ نىجاتلىق، كۈلدى يەر، جاندار، سۇ.
شاقىراپ ھەيۋەت بىلەن يايغىن جاھانغا كەڭ قانات،
قان بولۇپ بوستان-دالا، چول قوينىغا سەن بار، سۇ.
قىپ-قىزىل زەپەرگۈلى قاپلاپ ۋەتەننىڭ باغرىنى،
مول ھوسۇل خامانلىرى سۈيسە بۇلۇت، سەن يار، سۇ.

1979 - يىل قەشقەر.

بەشكىرەم ھەققىدە ئىككى شېئىر

ئانارنىڭ دانىسى

كوڭلى-كوكسى زەپمۇ كەڭرى مويسىپىت دىخان ئۇزى،
سۇيۇنەر مېھمان دىسە، مېھمان ئۇچۇن قۇربان ئۇزى.
كورگىلى بولماس يۇزىنى داسقىنى مەمۇرچىلىق،
ئۇ بوۋاينىڭ ھىممىتىنى بىلدۇرەر داسقان ئۇزى.
قىپ-قىزىل تاتلىق ئانارنى ئاجرىتىپ تۇتتى ماڭا،
قىپ-قىزىل ياقۇتقا ئوخشاش يالتىرار ھەر دان ئۇزى.
ئىشتىھا بىلەن يىسەم ئۇ خۇش تەبەسسۇم ئەيلىدى،
«بۇندا بار بىر دانىسى دىلغا شىپا-دەرمان ئۇزى».
مەن دىدىم: «بىر دانىسىنىڭ نىمدۇر ھىكمەت-سىرى،
پىشسا بىر شاختا ۋە ياكى تۇرسا ئۇ ھەميان ئۇزى».
ئۇ دىدى: «بۇ سوز ئانارنىڭ قىممىتىگە زور باھا،
مىۋىلەر ئىچرە ئانار، ئەنجۇر، ئۇزۇم سۇلتان ئۇزى.
لەنىتى ئوتمۇش زاماندا بۇ ئانار يۇرتى ئارا
ئۇستۇرۇپ سۇلتان ئانارنى دىل ئازار بولغان ئۇزى.
مەن ئۇ چاغدا يەرۇ-ئوينىز ناتىۋان بىر قۇل ئىدىم،

باغدا ئوستۇرسەم ئانار، ھەقدار ئىدى باي-خان ئۇزى.
بىر يىلى قىشتا بالامنىڭ ھەلقۇمىغا جان يېتىپ،
زارلىنىپ بىر تال ئانارنىڭ خەقىشىن قىلغان ئۇزى.
باي-غوجامنىڭ ئالدىغا مەن يالۋۇرۇپ كىرسەم شۇ چاغ،
بەرمىگەن، دەپ: 'ھەر ئانار ئون تەڭگىگە تۇرغان ئۇزى'.
ئەمدى دادۇينىڭ ئانارلىق بېغىغا ھەقدار ئوزۇم،
مەنلا ئەمەس، ھەقدار بۇگۇن ئون مىڭلىغان دىخان ئۇزى».
مەن دىدىم: «شۇنداق بوۋا، بۇ دەۋرىمىزنىڭ خىسلىتى،
تەر توكۇپ ئوز مىۋىسىگە ئوزى خان بولغان ئۇزى».
مانا ئالدىمدا ئانارلىق... زەپمۇ ئوخشاپتۇ بۇ يىل،
بەختىيار باغۋەن بوۋاي توككەچ ئاڭا تەر-قان ئۇزى.

تال بارىڭدا

تال بارىڭى ئاستىدا بىز، چەت-چېتى نەدە بۇنىڭ،
بىر ئۇچى ئاسماندا بولسا، بىر ئۇچى يەردە بۇنىڭ.
ئۇستىمىزدە مەرۋايىتتەك يالتىرار مىڭلاپ ساپاق،
ھىكمىتى — باغۋەندىن ئاققان ئۇنچىدەك تەردە بۇنىڭ.
بىر شىڭگىلنى ئېپ شۇئان ئاغزىمغا سالدىم زوق بىلەن،
شەرۋەتىدىن ئېرىدى جان، تەمى شۇ يەردە بۇنىڭ.
كوڭلى كەڭ باغۋەن يىگىت ھورمەت بىلەن دەيتتى ماڭا:
«بۇ مۇناقى، بۇ ھۇسەينى، ئەركانىسى مەيەردە بۇنىڭ».

زەپ گۈزەل تۇس ئالدى بۇ باغ قۇدرىتىدىن ئاممىنىڭ،
قوينىدا ياڭرايدۇ كۈي ھەر چاغدا، سەھەردە بۇنىڭ.
ئەل ئارا بۇ تال باراڭدىن ئاقتى شەرۋەتلەر ئەجەپ،
شوھرىتى بىپىجىلىك، ئۈرۈمچى ھەمدە قەشقەردە بۇنىڭ.

1979 ـ يىل بەشكىرەم.

ئىستانۇك ئالدىدا

تولۇن ئاي پارلايدۇ، تەبىئەت كوركەم،
ئەل ـ جاھان ئۇيقۇغا چوككىلى نىكەم.
ئىستانوك سايرايدۇ راۋاپ تارىدەك،
سائەتمۇ چىكىلداپ ئوتەر دەممۇ ـ دەم.

غوپۇرجان بۇركۇتتەك جاسارەت بىلەن،
ۋەتەنچۇن ئەڭ قايناق چېلىش ئۈستىدە.
ئۇ زادى چارچىماس...يۇلتۇزلار موكوپ،
تەبەسسۇم ئوينىدى قۇياش چېھرىدە...

1979 ـ يىل ئۈرۈمچى.

رۇبائىلار

بىر قىزىلگۈلدۇر ۋەتەن، ئىشقىدا سايرايدۇ تىلىم،
بىر ئانىكى باغرى كەڭ، مېھرىدە يايرايدۇ دىلىم.
ئەقلىمى ياغ، سۈيى شەرۋەت، تۇپرىقى زەر، تۇتىيا،
مىڭ قامۇسلۇق تارىخى بار شانۇ ـ شەۋكەتلىك ئېلىم.

* * *

كىمكى ئاشىق بولسا ئەلگە جان ئاتا قىلماق كېرەك،
بىر ئومۇر سادىق بولۇپ ئىخلاس ـ ۋاپا قىلماق كېرەك،
شۇ ساداقەت يالقۇنىدا كويسە ئۇ راھەت بىلىپ،
قانۇ ـ تەردىن توھپە داستانى جاكا قىلماق كېرەك.

* * *

كىندىك قېنىم توكۈلگەن ماكان،
سەن ماڭا گۈزەل، سۆيۈملۈك جانان.
قەلبىمدە يانار ئاتەشتەك ئۇلۇغ —
سېنى گۈللەتسەم، دىگەن بىر ئارمان.

1980 ـ يىل ئۈرۈمچى.

قەشقەر

"ئەزىزانە" ناملىق مەشھۇر، قەدىمىي قەشقەر،
گۈزەللىكنىڭ خۇددى باھار مەۋسۇمى قەشقەر،
يېرىلىك مۇنبەت، سۈيلىك كەۋسەر — خۇش دىمى قەشقەر،
ناخشا-ئۇسسۇل، كەشتە يۇرتى — سەنىمى قەشقەر.

قۇچىقىڭدا گۈلشەن باھار تويى-بەزمىسى،
قىزىل-تۇمەن دەريايىڭنىڭ كۈي-نەغمىسى،
زەپ يېقىملىق كاككۇكلارنىڭ ئۈنى-نەزمىسى،
رۇخسارىڭدا مىڭ گۈزەلنىڭ كۆرىمى قەشقەر.

گۈل چېكەڭدە ھېيتكارىڭ بار — گۈزەل ئاستانە،
بۇنى قۇتلۇق بىلەر خەلقىم، بۇڭا پەرۋانە،
يول باشلىنۇر مۇشۇ يەردىن ساڭا ھەر يانە،
سەن ئۆزەڭگى-ھېيتكا كۆزى، كۆركىمى قەشقەر.

پارىلدايدۇ ئاسپالت يول كۆزنى چاقنىتىپ،
گۈل-گۈلستان يېزىلارغا رىشتىڭنى چېتىپ،

ئوت ھارۋىلار ئىز قوغلىشىپ ئۇچار قاتنىشىپ،
بۇ مەنزىرە — گۈللىنىشىنىڭ ئۈنۈمى قەشقەر.

سۇۋادانلار، قارىغايلار ئوراپ ئۈستىڭنى،
گۈل-چىمەندىن كىيگەن لىباس تۈزۈپ بەستىڭنى،
سۆيۈندۇ ھەر بىر كىشى كۆرۈپ ۋەسلىڭنى،
گۈل دىيارسەن، رەنالارنىڭ ھەمدەمى قەشقەر.

ئاۋات كوچا-رەستىلەردە يانار سىم چىراق،
جىلۋىلىنەر نۇر ئىچىدە يېقىن ھەم يىراق،
چىن مەنالىق ھايات بىلەن ئۆتۈشەر خۇشۋاق
باتۇر، ئىشچان كىشىلەرنىڭ تۈركۈمى قەشقەر.

زاۋۇتلارنىڭ تۇرخۇنلىرى سۆيىدۇ كۆكنى،
يۈكسىلىشتىن گۈللەر قىسىپ بىزەلگەن ھوسنى،
تارىخ يولى ئېچىپ بەردى پارلاق بۇ بەتنى،
بۇ نەتىجە مەرت يىللارنىڭ دەرىمى، قەشقەر.

كۈتۈپخانا، كىتاپخانا — ئاجايىپ كۆركەم،
بۇ بوستاندا مىغىلدايدۇ كۆپ مىڭلاپ ئادەم،
ئىلمۇ-پەندىن دەرس ئالىدۇ تىرىشىپ ھەردەم،
مەرىپەتنىڭ پۈتمەس بۇلاق-ئېقىمى قەشقەر.

خويمۇ ياخشى روناق تاپقان ئۇنلىغان مەكتەپ،
ياش بۇغۇنلار ئۆگەنمەكتە بىلىم ۋە ئەدەپ،
بۇ ئەمەسمۇ ئەل-يۇرت ئۈچۈن ئىپتىخار، شەرەپ،
ساڭا كوپتۇر خەلقىنىڭ ئالقىش-تەزىمى، قەشقەر.

خەلق باغچىسى خۇددى "جەننەت" سەيلىخانىدۇر،
دىلنى مەپتۇن ئەيلەيدىغان گۇل ماكانىدۇر،
ئېزىز خەلقىم بۇ گۇلباغنىڭ ئاشىق يارىدۇر،
دىلغا شىپا بۇ دىيارنىڭ ئىقلىمى، قەشقەر.

خەلقىڭ ئىشچان، بۇلار ئۈچۈن ئەزىملىك ئۇيات،
ھەر تاماندا مېھنەت، كۇرەش دولقۇنلار ھايات،
يۈكسەك ئارزۇ، چىن ئۈمۈتتىن كوڭۇللىرى شات،
شۇ خەلقىنىڭ "چارى باغۇ-ئېرەمى" قەشقەر.

ئەي، ئانا يەر!... سەن قەلبىمنىڭ سۆيگۈ-دىلبىرى،
بۇ تەربىيەم—جامالىڭنىڭ ئۇن مىڭدىن بىرى،
تېخىمۇ زور بەختىڭ سېنىڭ، ئەمەس بۇ نېرى،
سېنى گۈللەش—ھەر يۇرەكنىڭ قەسىمى، قەشقەر.

1980-يىل قەشقەر.

قەشقەر قىزى

ئەجەپ گۈزەل ئەتىگەن،
ئاسمان سۈزۈك لاللىرەڭ،
ئالتۇن ۋادا شاملى
سۆيۈپ ئوتەر مەڭزىمنى.
كوز ئالدىمدا تاناپتەك—
تۈپ-تۈز، ئۇزۇن مەر-مەر يول،
گۈل-چىمەنزار ئىككى يان
تارتار ئىدىم مەيلىمنى.

شوخ ئويانچى كەپتەردەك،
پەرۋاز قىلىپ باراتتىم؛
جۇغلىناتتى ئەتراپىمۇ،
ئوتقاش گىلەم يايغاندەك.
پاقىرايتتى شۇ ئەزىم
تۈمەن دەريا سۇلىرى؛
دولقۇنىغا كۆمۈش ھەم
زەردىن ئۈنچە چاچقاندەك.

يولداش ئۇدى يېنىمدا
قەشقەر قىزى ئانارخان؛
نە قىزكى ئۇ، هور-پەرى،
ئۇن بەش كۈنلۈك تولۇن ئاي.
ۋاھ، قانچىلىك خىسلەتلىك،
بۇ گۈزەلنى ئۇستۇرگەن؛
مۇشۇ هاۋا، مۇشۇ سۇ،
مۇشۇ دىيار—ئېزىز جاي؟!

ئۇك مەڭزىدە ياراشقان
بۇغدايچىلىك مېڭى بار؛
قەلەم قاشلىق، گىلاس لەۋ،
ئوقيا كىرپىك، بۇلاق كوز.
تامىغىدىن پاقىراپ
ئىچكەن سۈيى كورۈنەر؛
خۇش تەبەسسۇم، نۇر چىراي،
ئاق پۈسىلاق، ئانار يۈز.

قارا سۇمبۇل چاچلىرى
تاپىنىغا چۈشىدۇ؛
ساناپ باقسام قىرىق ئورۇش،
هەر ئورۇشى بىر بوستان.

قارىغانچە زوقلىنىپ،
هوزۇرلىنىپ، روهلىنىپ،
دولقۇنلايدۇ دەريادەك
يۈرىگىمدە هاياجان.

تاۋلىنىدۇ ئۇتقاشتەك
سىرىق ئەتلەس كوينىگى؛
چىمەنلىككە ئوخشايدۇ
كىيگەن چىمەن دوپپىسى.
بىلىگىدە بىلەيزۈك،
بارمىغىدا ئۈزۈگى؛
قۇلىغىدا چاقنايدۇ
چېچەك نۇسخا هالقىسى.

ۋىجدانىغا سۈيگىدۈر
چىن ھەقىقەت، ئادالەت؛
مېھنىتىدىن، ئەجرىدىن
تاپسام دەيدۇ سائادەت.
دۈشمەنلەرگە يۈرىگى
زىمىستان قىش داۋامەت،
ئۆز خەلقىگە قەلبىدە
بار مۇھەببەت، شاپاھەت.

ۋۇجۇدىدىن، بەستىدىن
ئۇرغۇپ تۇرار جاسارەت؛
قارىشىدىن ئايانىدۇر
بىر دانالىق، پاراسەت.
تەبىەتلىك، سۆلكەتلىك،
خىسلىتىدۇر نازاكەت؛
سۆيگۈ، ۋاپا ئالدىدا،
ئۇ سەمىمى، ساداقەت.

بارار ئىدىم يانمۇ-يان،
دېدىم: قاراڭ ئانارخان!
بىر گېپىم بار ئاڭلىڭىز،
ئەمدى بايان ئەيلىبان:
بۇ جاھاندا بارمىدۇ،
پار كەلگۈدەك خىلىڭىز؟
سىزنى سۆيەر قەلبىمىز،
سىزگە قايىل يەر-جاھان.

"توت زىياداش" ۋاقتىدا،
بوغۇلغان پۇت-قولىڭىز؛
تۇۋاقلىنىپ تىلىڭىز،
غازاڭ بولغان گۈلىڭىز.

گۇنا بولغان مىللىچە
كىيىم كىيىپ يۈرسىڭىز،
ئەمدى مانا قايتىدىن
كەڭ ئېچىلدى يولىڭىز.

دىدى: قەشقەر قىزلىرى—
دېڭىز بولسا، مەن تامچە؛
ئۇلار بولسا گۈلباغچە،
مەن پەقەتلا بىر غۇنچە.
بىراق، ئوخشاش مېھرىمىز،
ۋىجدانىمىز، پىكرىمىز،
ۋەتەن ئىشقى دىللاردا
ئاسمان پەلەك گۈلخانچە.

بارار ئىدۇق بىز راۋان،
دىلدا چوڭقۇر ھاياجان.
ھېيتكاغا بىز كەلگەندە،
ئايرىلىشتۇق شادىمان.
ئۇ، ئىشىغا—دۇككانىغا
كەتتى مەغرۇر شۇ زامان.
مەن زاۋۇتقا سالدىم يول،
بولۇپ گويا قەھرىمان.

دەيتتىم: قەشقەر قىزى مەرت،
مەردانىلىق ئەندىزى.
بارچە گۈزەل گۈللەرنىڭ
گۈزەللىگى، پەدىزى.
ئېخ، ئەجەپمۇ نۇرانە
قۇياش قىزى، ئاي قىزى،
نوزۇگۇمنىڭ ئەۋلادى،
قامۇس بولار بىر ئوزى.

1980 ـ يىل قەشقەر.

战 斗 的 凯 歌

（维吾尔文）

吾守尔·伊布拉音 著
阿布力米提·阿吉

责任编辑：亚森·阿瓦孜

责任校对：努尔毕娅

民族出版社出版 新华书店发行

民族印刷厂印刷

开本：787×1092毫米1/32 印张：6 3/8

1981年6月第1版

1981年6月北京第1次印刷

印数：0001—5,500册 定价：0.37元

书号：M10049(4)101